

รายงานการสร้างสรรค์
เรื่อง
จินตภาพจากเศษวัสดุ

นฤพนธ์ บุรณะบัญญัติ

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

พ.ศ. 2563

รายงานการสร้างสรรค์
เรื่อง
จินตภาพจากเศษวัสดุ

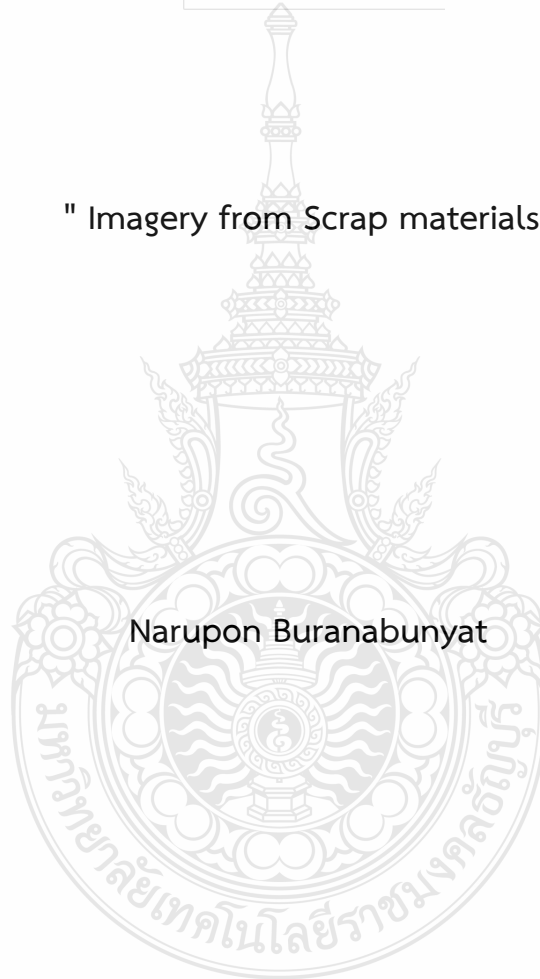
นฤพนธ์ บุรณะบัญญัติ

คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

พ.ศ. 2563

" Imagery from Scrap materials "

Narupon Buranabunyat

Faculty of Fine and Applied Arts
Rajamangala University of Technology Thanyaburi
2020

กิตติกรรมประกาศ

รายงานโครงการงานสร้างสรรค์ เรื่อง จินตภาพจากเศษวัสดุ จุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอสาระคุณค่าทางความงามของการนำเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุอื่น ๆ สร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะจากการแปลงสภาพเศษวัสดุ มุ่งเน้นสร้างมิติของรูปลักษณะในเชิงสัญลักษณ์ทางโครงสร้างรูปทรง และสัดส่วนในลักษณะที่ต่างกันไป สร้างคุณค่าทางสุนทรียภาพทางความงามให้เกิดขึ้นด้วยกระบวนการทางศิลปะและกลวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค์ โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสถานะสิ่งแวดล้อม อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงาน ประติมากรรม การใช้สื่อสัญลักษณ์ (Symbol) แนวคิดในการสร้างสรรค์ เลือกกระบวนการและเทคนิค จัดทำภาพแบบร่าง และปฏิบัติงานสร้างสรรค์จริงจนได้ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ และการแก้ปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผลงานเพื่อสร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อผสมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จากการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้นำไปใช้ประโยชน์กับการศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิงของนักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่สนใจในงานประติมากรรมสื่อผสม ผู้สร้างสรรค์ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รศ.ดร.สมพร ฐรี คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดสรรงบประมาณทุนนักสร้างสรรค์รุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประจำปีงบประมาณ 2563 ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยพร ระวีศิริ ที่เป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำ และแนวคิดในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาเพื่อให้เกิดกระบวนการการสร้างสรรค์ผลงานที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของรายงานโครงการงานสร้างสรรค์ฉบับนี้ ผู้สร้างสรรค์ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ตลอดจนส่งเสริมการศึกษาของผู้สร้างสรรค์ ครู-อาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ด้านวิชาการให้แก่ผู้สร้างสรรค์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกมาโดยตลอด และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ เท่าที่ผ่านมาเป็นอย่างดี

นฤพนธ์ บุรณะบัญญัติ

บทคัดย่อ

ผลงานการสร้างสรรคนี้ เป็นการทำงานจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางทฤษฎี และการรับรู้จากประสบการณ์ของตนเองจนเข้าถึงที่มาของแนวคิด อันเกิดจากเศษวัสดุเหลือใช้จากผลผลิตในบริษัทสังคม การดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการความรวดเร็วและเพิ่มขึ้นของการผลิตทางอุตสาหกรรมจนลืมนชีวิตและการดำรงอยู่ ทำให้เกิดมลพิษและสภาวะแวดล้อมได้รับความเสียหาย และอาจส่งผลให้เกิดเป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติได้ การนำเศษวัสดุที่เหลือใช้ หรือเศษวัสดุที่ไม่ได้ใช้งาน แต่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่นั้น เป็นการแปลงสภาพเศษวัสดุ (ลียูส Reuse) เพื่อช่วยลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาของเศษวัสดุ ให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสร้างสรรค์ จากการค้นคว้าและสร้างสรรคผลงานโครงการงานสร้างสรรคเรื่อง “จินตภาพจากเศษวัสดุ” ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มีแนวความคิดในเรื่องการนำเศษวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และการสร้างคุณค่าทางสุนทรียภาพทางความงามให้เกิดขึ้นจากการใช้เศษวัสดุด้วยกระบวนการทางศิลปะและกลวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค
2. ขอบเขตด้านรูปแบบ มีการแสดงออกของผลงานทางด้านรูปแบบศิลปะนามธรรม (abstract) โดยนำเศษวัสดุมาสร้างรูปทรงเพื่อให้ได้รูปทรงและโครงสร้างที่สอดคล้องกับเรื่องราวและความงามในลักษณะการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์
3. ขอบเขตด้านกระบวนการ แสดงออกโดยใช้กระบวนการประติมากรรมสื่อผสม (Mixed Media Art) สร้างและการผสมผสานวัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์เข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ การประกอบสร้างรูปทรงใหม่ที่มีแรงบันดาลใจสืบเนื่องจากการศึกษา และค้นคว้าการหาค่าความเป็นไปได้ใหม่ของเศษวัสดุ

คำสำคัญ : จินตภาพ เศษวัสดุ ศิลปะสื่อผสม

Abstract

The objective of this creative research is to express educational content and the perception of one's own experience. In the context of our 21st century lifestyle, rapid demand and increase of industrial production have been prioritized over human life and existence. The result has been excessive waste from materials, pollution, and other damages to the environment, including natural disasters. Transformation of scrap and reusable material helps reduce resource consumption and solves the problem of the disposal of scrap materials in a cost-effective and efficient manner. The artist is researching and creating artwork themed “Imagery from Scrap Materials” based on the following scopes:

1. The Scope of the Research

The artist creates aesthetic value to the artwork through the concept of recycling scrap material by using specific techniques and processes.

2. The Scope of the Format

The artist creates abstract artwork by using fragments of materials in order to obtain a form and structure in accordance with the theme, with the purpose of expressing beauty through visual elements of art and principles of composition.

3. The Scope of the Process

The artist presents a process based on Mixed Media Art, whereby natural and synthetic materials are combined together in a unified way to create sculptures. The creation of the new shapes are inspired by studying and researching innovative ways of using scrap materials.

Keywords: Imagery scrap material mixed media art

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของงานสร้างสรรค์	1
วัตถุประสงค์ของโครงการสร้างสรรค์	2
ขอบเขตของโครงการงานสร้างสรรค์	2
ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวคิดของโครงการงานสร้างสรรค์	3
การทบทวนวรรณกรรม/ สารเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง	3
วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	5
อิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสิ่งแวดล้อม	5
อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	7
อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ	8
ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์	10
รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม	16
การใช้สื่อสัญลักษณ์ (Symbol)	16

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์	18
แนวความคิดในการสร้างสรรค์	18
กระบวนการและเทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์	19
การเลือกใช้เศษวัสดุในการสร้างสรรค์	20
การร่างภาพต้นแบบผลงาน	24
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน	25
บทที่ 4 การวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์	32
การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์	32
การวิเคราะห์คุณค่าผลงานในการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะ	39
การวิเคราะห์คุณค่าผลงานในการใช้หลักการจัดวางองค์ประกอบศิลป์	41
สรุปปัญหาในการสร้างสรรค์ และแนวทางการแก้ปัญหา	47
ความรู้ใหม่	49
บทที่ 5 บทสรุป	50
อภิปรายผลงานสร้างสรรค์	50
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	52
ประวัติของผู้วิจัยและการแสดงผลงาน	53

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 Pablo Picasso -Guitar, Glass and Newspaper 1912	10
3.1 เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ	20
3.2 ถาดกระดาษบรรจุไข่	21
3.3 กระดาษสาผสมเศษใบไม้ และ ชี้เลื่อย	21
3.4 หัวหมุดทองเหลือง	21
3.5 ถาดพลาสติกเพาะต้นกล้า	22
3.6 ผ้า	22
3.7 ใยสังเคราะห์	22
3.8 ลูกพลาสติก	23
3.9 โฟมขนาดต่าง ๆ	23
3.10 เชือกไหมพรม	23
3.10 ภาพร่างต้นแบบผลงาน	24
3.12 การนำชิ้นส่วนเศษวัสดุมาทดลองประกอบเพื่อหาความเป็นไปได้ของรูปทรงให้ตรงกับแนวคิด ชุดที่ 1	26
3.13 การนำชิ้นส่วนเศษวัสดุมาทดลองประกอบเพื่อหาความเป็นไปได้ของรูปทรงให้ตรงกับแนวคิด ชุดที่ 2	27
3.14 การประกอบติดกันของโครงสร้างและรูปทรงย่อยในแต่ละชิ้นงาน	28
3.15 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 1	29
3.16 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 2	29
3.17 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 3	30
3.18 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 4	30
3.19 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 5	31
3.20 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 6	31

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.1 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 1”	33
4.2 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 2”	34
4.3 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 3”	35
4.4 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 4”	36
4.5 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 5”	37
4.6 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 6”	38
4.7 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง ดุลยภาพแบบอสมมาตร	42
4.8 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง จุดเด่น	43
4.9 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง เอกภาพ	44
4.10 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง การเน้น	45
4.11 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง จังหวะ	46
4.12 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง สัดส่วน	47

บทที่ 1

บทนำ

มนุษย์กับธรรมชาติมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น จากอดีตที่มนุษย์ถูกควบคุมโดยธรรมชาติ ต้องกลัวเกรงปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ แต่ปัจจุบันมนุษย์กับเบียดเบียนเอาผลประโยชน์จากธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิตที่ทำให้สะดวกสบายยิ่งขึ้น จนเป็นปัญหาให้กับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากพฤติกรรมกรอุปโภคบริโภคซึ่งมากจากสินค้าที่ใช้เพียงครั้งเดียวทิ้ง ส่งผลทำให้เกิดขยะมหาศาลยากต่อการกำจัด

ในปัจจุบันภาคการผลิตในอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากเพื่อผลิตภักณฑ์ให้ทันต่อความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น เช่น ปริมาณความต้องการการใช้ฝ้ายในการผลิตสิ่งทอ 35,600 ตันต่อปี (สิงห์ อินทชูโต : 2556, หน้า21) รวมไปถึงความต้องการใช้ไม้เพื่อนำไปแปรรูปผลิตภักณฑ์ต่าง ๆ ถึง 478,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี (สิงห์ อินทชูโต : 2556, หน้า21) และแม้ว่าปัจจุบันจะมีแนวคิดเรื่องการผลิตที่กระชับ (Lean Manufacturing) หรือมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ภาคการผลิตประหยัดทั้งทรัพยากรและเวลา แต่ก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ยังไม่สามารถลดปัญหาเรื่องการใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการผลิตได้ เนื่องจากทุก ๆ วันยังคงมีการผลิตบรรจุภักณฑ์เพื่อบรรจุผลิตภักณฑ์สินค้าจำนวนมหาศาลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งในขณะเดียวกันบรรจุภักณฑ์เพื่อบรรจุผลิตภักณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ มักหมดคุณค่าไปกลายเป็น “ขยะ” ในช่วงเวลาอันสั้น เพราะในยุคที่พฤติกรรมกรบริโภคของคนเปลี่ยนแปลงความต้องการอย่างรวดเร็ว อาทิ สินค้าอุปโภคบริโภค เช่น บรรจุภักณฑ์โทรศัพท์มือถือ บรรจุภักณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์ บรรจุภักณฑ์เครื่องปรับอากาศ หรือแม้กระทั่งบรรจุภักณฑ์ที่ใส่อาหาร เป็นต้น ประกอบกับกิจกรรมประจำวันของคนในปัจจุบัน ที่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าล้วนเพิ่มปริมาณขยะทั้งสิ้นทำให้การผลิตสินค้าใหม่เกิดควบคู่กับการเพิ่มปริมาณของเศษวัสดุเหลือใช้จำนวนมาก

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

ปัจจุบันเศษวัสดุเป็นปัญหาใหญ่อย่างหนึ่งของประเทศ โดยในแต่ละวันจะมีของทิ้งของเหลือใช้หรือเศษวัสดุที่เหลือจากการอุปโภคบริโภคเป็นจำนวนมาก และในแต่ละปีมีขั้นตอนในการกำจัดเศษวัสดุแตกต่างกันไป เช่น การฝังกลบ กำจัดโดยเผา ซึ่งแต่ละวิธีก็ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน เศษวัสดุบางประเภทไม่สามารถย่อยสลายลงได้ในระยะเวลาอันสั้นต้องใช้เวลานับเป็นร้อย ๆ ปีเพื่อการย่อยสลาย เช่น พลาสติกต่าง ๆ โฟม ดังนั้นการนำเศษวัสดุที่ทิ้งเป็นขยะ หรือเศษวัสดุ

ที่ไม่ได้ใช้งานแล้วนั้นแต่ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หรือนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวข้องกับ การนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ 2 กระบวนการ ดังนี้

กระบวนการที่ 1 การรีไซเคิล (Recycle) เป็นการนำเศษวัสดุมาแปรรูปใหม่เพื่อกลับมาใช้ งานอีกครั้ง เป็นการจัดการเศษวัสดุที่กำลังจะเป็นขยะ โดยนำไปผ่านกระบวนการแปรสภาพ และนำ กลับมาใช้ใหม่

กระบวนการที่ 2 การรียูส (Reuse) เป็นการนำกลับมาใช้ใหม่โดยไม่ผ่านกระบวนการแปร สภาพใด ๆ ทั้งสิ้นสามารถทำได้ ซึ่งไม่ต้องผ่านกระบวนการที่ซับซ้อน

ซึ่งทั้งสองวิธีการ เป็นกระบวนการที่แตกต่างกันแต่มีเป้าหมายอย่างเดียวกัน คือการใช้ ทรัพยากรอย่างรู้ค่า ใช้อย่างมีความคิดและจินตนาการ การรีไซเคิล (Recycle) หรือ การรียูส (Reuse) ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่เรารู้กันดีอยู่แล้ว แต่บางครั้งอาจจะหลงลืมกันไป เพราะความเร่งรีบและวิถี ชีวิตที่รักความสะดวกสบายกันกลายเป็นความเคยตัว เศษวัสดุเหล่านี้สามารถนำมาใช้อะไรได้บ้าง เพราะทุกชีวิตยึดโยงอยู่กับสิ่งของเหล่านี้ ในทุก ๆ วันนี่เศษวัสดุที่ตกเป็นอันไร้ประโยชน์เป็นจำนวน มาก

วัตถุประสงค์ของโครงการงานสร้างสรรค์

1. เพื่อนำเสนอสาระคุณค่าทางความงามของการนำเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุอื่น ๆ มา สร้างสรรค์เป็นผลงานประติมากรรมสื่อผสมของรูปทรงและโครงสร้างจากการแปลงสภาพเศษวัสดุ
2. เพื่อนำเสนอสุนทรีย์ทางความงามของรูปทรงและโครงสร้างตามจินตนาการจากการ แปลงสภาพเศษวัสดุ
3. เพื่อต้องการพัฒนาการทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานกระบวนการประติมากรรมด้วย เทคนิคศิลปะสื่อผสม
4. เพื่อการพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งเป็นการต่อยอดทำให้เกิดความรู้ ใหม่

ขอบเขตของงานสร้างสรรค์

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มีแนวความคิดในเรื่องการนำเศษวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และการสร้าง คุณค่าทางสุนทรีย์ภาพทางความงามให้เกิดขึ้นจากการใช้เศษวัสดุด้วยกระบวนการทางศิลปะและกลวิธี เฉพาะของผู้สร้างสรรค์
2. ขอบเขตด้านรูปแบบ มีการแสดงออกของผลงานทางด้านรูปแบบศิลปะนามธรรม โดยนำ เศษวัสดุมาสร้างรูปทรงเพื่อให้ได้รูปทรงและโครงสร้างที่สอดคล้องกับเรื่องราวและความงามใน ลักษณะการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ให้ปรากฏแทนเรื่องราวที่พบเห็น

จริงของอารมณ์ความรู้สึกภายในจิตสำนึก และรับรู้ถึงจินตนาการที่ความสอดคล้องกับแหล่งข้อมูล (Source of Form Ideas) ผสมผสานตัดทอนรูปทรงสร้างขึ้นใหม่

3. ขอบเขตด้านกระบวนการ แสดงออกโดยใช้กระบวนการประติมากรรมสื่อผสม (Mixed Media Art) สร้างและการผสมผสานวัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์เข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ การประกอบสร้างรูปทรงใหม่ที่มีแรงบันดาลใจสืบเนื่องจากการศึกษา และค้นคว้าการหาค่าความเป็นไปได้ใหม่ของเศษวัสดุ

ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวคิดของโครงการงานสร้างสรรค์

เป็นการพัฒนาแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเทคนิคและวิธีการประเภท ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) เพื่อให้เห็นถึงรูปทรงและโครงสร้างของผลงานประติมากรรมสื่อผสมจากเศษวัสดุ ที่เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง

จินตภาพจากเศษวัสดุ เป็นการศึกษาทดลอง และพัฒนาแนวทางในการใช้เศษวัสดุ ซึ่งอาจจะ เป็นวัสดุทางธรรมชาติหรือเป็นวัสดุสังเคราะห์ ประกอบเข้าด้วยกันในเทคนิคและวิธีการ สื่อผสม (Mixed Media) ในการถ่ายทอดผลงานทางทัศนศิลป์ และผลงานในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ เป็นการใชทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ผสมผสานเศษวัสดุในรูปแบบผลงานสามมิติ ในการจัดองค์ประกอบทาง ศิลปะ

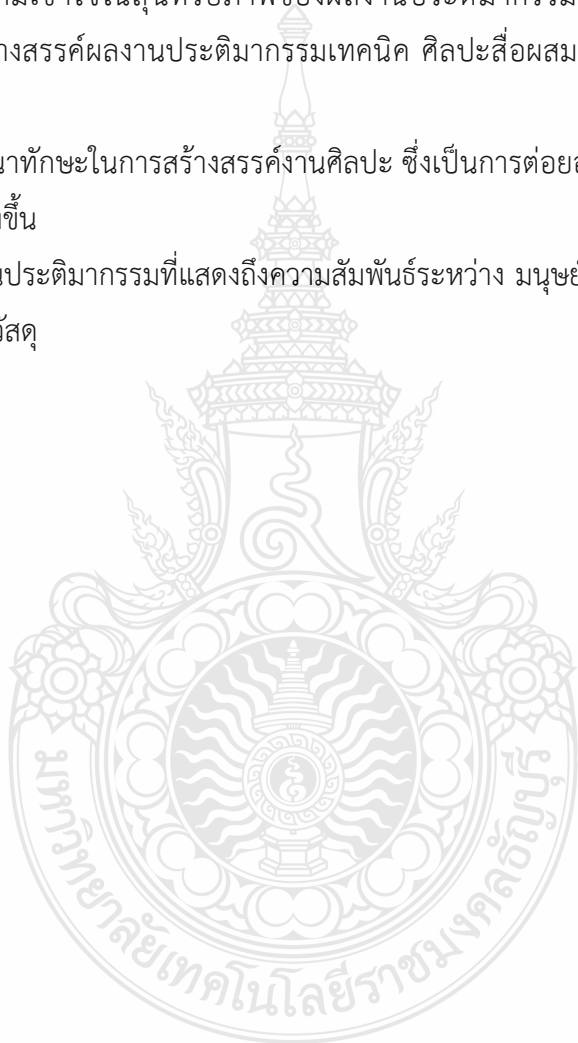
วิธีการดำเนินการงานสร้างสรรค์

ในการดำเนินงานสร้างสรรค์เรื่องจินตภาพจากเศษวัสดุ นั้นมีวิธีคิดเบื้องต้น 2 วิธีคือ วิธีแรก ใช้แนวคิดเป็นหลักต้องการแสดงออกเรื่องใดแล้วจึงหาเศษวัสดุมาถ่ายทอดเป็นผลงานสร้างสรรค์ วิธีที่สอง เป็นความประทับใจจากการได้พบเห็นเศษวัสดุที่ชอบ แล้วเก็บสะสมนำมาใช้ภายหลัง ส่วนการดำเนินงานสร้างสรรค์แบ่งขั้นตอนออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎี อิทธิพลต่าง ๆ ที่ได้รับ
2. แนวคิดและการศึกษาเศษวัสดุเหลือใช้ที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์
3. การร่างต้นแบบผลงานและการสร้างสรรค์ผลงาน
4. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์
5. บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้เห็นคุณค่าของเศษวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่
2. ให้เกิดสุนทรียภาพทางศิลปะและมีคุณค่าทางจิตใจ
3. ให้ความรู้เชิงวิชาการของผลงานสร้างสรรค์ที่แสดงเนื้อหาจากการแปลงสภาพเศษวัสดุโดยใช้ทฤษฎีทางด้านศิลปะ
4. สร้างความเข้าใจในสุนทรียภาพของผลงานประติมากรรม มีการพัฒนาการทางด้านการบูรณาการการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเทคนิค ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) ให้ดียิ่งขึ้น
5. การพัฒนาทักษะในการสร้างสรรคงานศิลปะ ซึ่งเป็นการต่อยอดทำให้เกิดความรู้ทางด้านประติมากรรมมากยิ่งขึ้น
6. ได้ผลงานประติมากรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการแปลงสภาพเศษวัสดุ

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า “มนุษย์” ดำเนินไปด้วยปัจจัยสำคัญอันเป็นพื้นฐาน 4 ประการ คืออาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งมีแหล่งที่มาจากธรรมชาติทั้งสิ้น นับตั้งแต่ยุคเริ่มกำเนิดมนุษย์บนโลก ซึ่งได้มีการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ มากมาย เพื่อตอบสนองปัจจัยขั้นพื้นฐาน 4 ประการ ให้ชีวิตมนุษย์มีความสุข ปลอดภัย มีความมั่นคง และมีความสะดวกสบาย การส่งสมสิ่งเหล่านี้อย่างต่อเนื่องหลายยุคหลายสมัยเรื่อยมาจนกลายเป็นยุคที่พฤติกรรมการบริโภคของมนุษย์ที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนไป ความต้องการทรัพยากรธรรมชาติเพื่ออุปโภคบริโภคมากขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ที่มีความต้องการอย่างรวดเร็ว มีผลิตผลทางอุตสาหกรรม เทคโนโลยีการสื่อสาร การขนส่ง มีการแข่งขันทางการค้าและอุตสาหกรรมในระดับโลก จากการผลิตต้องเร่งสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา จึงไม่น่าแปลกใจที่เศรษฐกิจเหลือใช้จากภาคการผลิตจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่ยังไม่สามารถหาทางแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยในแต่ละปีประเทศไทยมีเศรษฐกิจเหลือใช้จากภาคการผลิตโดยเฉลี่ยกว่า 19-25 ล้านตัน (สิงห์ อินทรชูโต : 2556, หน้า21) ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจเหลือใช้กับการแก้ปัญหายังเป็นเพียงการถกเถียงที่ยังไม่มีข้อสรุป ส่วนหนึ่งตัวผู้ผลิตเองมองข้ามความสำคัญของการจัดการเศรษฐกิจเหลือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการจัดการเศรษฐกิจเหลือใช้หรือขยะจากภาคการผลิตนั้นอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มและเสียเวลาในการบริหารจัดการ ผู้ผลิตบางรายจึงเกิดการลักลอบเผาขยะนอกเตาเผาทำให้เกิดควันฟุ้งกระจาย และมีกลิ่นเหม็นจากสารเคมี การจัดการเศรษฐกิจอย่างไร้ประสิทธิภาพเช่นนี้ เป็นต้นเหตุของปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่สังคมกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

อิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญในโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของมนุษย์อันเนื่องจากความต้องการพื้นฐานและความต้องการความสะดวกสบายในด้านต่าง ๆ ที่มากขึ้น กระตุ้นให้มนุษย์พัฒนาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการนำทรัพยากรธรรมชาติใช้อย่างสะดวกสบายยิ่งขึ้น การตัดไม้ทำลายป่า เผาหน้าดินเพื่อทำการเกษตร อีกทั้งมีกระบวนการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการการบริโภคของมนุษย์ กระบวนการการผลิตนี้เองก่อให้เกิดฝุ่นละอองของเสียสิ่งปนเปื้อนลงสู่แม่น้ำลำคลองเป็น

ทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน เช่น น้ำมัน ถ่านหิน ซึ่งเป็นแหล่งเชื้อเพลิงพลังงาน ทำให้เกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายทรัพยากรส่งผลกระทบต่อภาวะสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

4. ผลที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มนุษย์นำมาช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น มีส่วนช่วยเร่งให้เกิดการขาดแคลนทรัพยากรมากขึ้น เพราะกระบวนการการผลิตทางอุตสาหกรรมต้องการวัตถุดิบเป็นจำนวนมากและสามารถสร้างผลผลิตออกมาได้อย่างรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมมีส่วนทำให้เกิดมลพิษและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมากเช่น การใช้เครื่องมือการประมงในการจับสัตว์น้ำที่ทันสมัยจะทำให้จำนวนประชากรสัตว์น้ำลดลง การใช้ยากำจัดศัตรูพืชไม่ถูกต้องและเกินขนาดทำให้ระบบนิเวศถูกทำลาย การรบกวนทรัพยากรที่มีอยู่ การที่มนุษย์เข้าไปให้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า การจับสัตว์น้ำ การล่าสัตว์ การทำเหมือง ฯลฯ ล้วนเป็นการเข้าไปรบกวนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ระบบนิเวศจะพยายามปรับตัวเข้าสู่ความสมดุลใหม่ หากมีการรบกวนอย่างรุนแรงและยาวนาน การปรับตัวเข้าสู่ความสมดุลใหม่อีกครั้งต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานหรืออาจจะเสื่อมสลายหายไปเลยก็เป็นได้

ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์บริโภคทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่สูงขึ้นทุกขณะ การพัฒนาเมืองและระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการการผลิตทางอุตสาหกรรมเป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชากรในสังคม ซึ่งในขณะเดียวกันกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมนี้เองก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าในรูปของสารพิษหรือพลังงานในปริมาณที่อาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษนี้จะรุนแรงตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบด้านรวมทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติ น้ำท่วม น้ำเสีย ดินเสีย ไฟป่า ควันพิษ PM2.5 อนุภูมิที่ร้อนจัด (Heat Wave) เป็นต้น

อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ปัญหาเศษวัสดุนับเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ต้องเผชิญในยุคปัจจุบัน ในแต่ละวันมีของเหลือใช้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภคเป็นจำนวนมาก จนดูประหนึ่งว่าสักวันอาจจะเกิดเศษวัสดุเหลือใช้ล้นโลกก็เป็นได้ ในแต่ละประเทศมีขั้นตอนในการกำจัดเศษวัสดุที่แตกต่างกัน บ้างก็ฝังกลบ บ้างก็เผาทำลาย ซึ่งแต่ละวิธีก็ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันทั้งสิ้น ยิ่งในเศษวัสดุเหลือใช้ หรือขยะที่มีสารพิษปลอมปนอยู่อาจจะถึงขั้นไปเข้าพื้นที่ในประเทศด้อยพัฒนา เพื่อฝังกลบ เศษวัสดุเหลือใช้บางประเภทก็สร้างปัญหาให้มนุษย์และโลกในระยะยาว เพราะไม่สามารถย่อยสลายได้ในระยะเวลา

อันรวดเร็ว แต่ต้องใช้เวลาอันยาวนานปีเพื่อการย่อยสลาย จนกระทั่ง ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการนำเศษวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ที่เรียกว่า กระบวนการรีไซเคิล (Recycle) ได้เกิดขึ้นซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นทางออกในการลดเศษวัสดุเหลือใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวข้องกับการนำกลับมาใช้ใหม่ ดังนี้

คำว่า **Upcycle** หรือ **Upcycling** คือ เป็นกระบวนการหนึ่งของการรีไซเคิล (Recycle) ซึ่งเป็นการลดการใช้วัสดุธรรมชาติ โดยหันไปใช้วัตถุดิบที่ต้องนำไปฝังกลบเผาทำลายหรือวัตถุดิบที่ต้องทิ้ง โดยทั่วไปแล้ว การ รีไซเคิล จะเกี่ยวข้องกับวัสดุพลาสติก กระดาษ โลหะ และแก้ว โดยนำวัสดุเหล่านั้นมาย่อยแปรสภาพและสกัดวัสดุตั้งต้นออกมา เพื่อนำมาขึ้นรูปใหม่อีกครั้ง แต่การ Upcycling เป็นการนำวัสดุที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้แล้วมาประกอบวัสดุชิ้นใหม่โดยยังคงรักษาคุณสมบัติของวัสดุเดิม (สิงห์ อินทรชูโต : 2556, หน้า37) ทำให้มีคุณภาพคุณค่าและมูลค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งถูกเรียกกระบวนการนี้ว่า การลียูส (Reuse) การลียูส โดยใช้แนวคิดแบบ Upcycling ยังเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์วัตถุดิบอย่างสร้างสรรค์โดยไม่ลดคุณภาพวัสดุในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นการนำกลับมาใช้ใหม่โดยไม่ผ่านกระบวนการแปรสภาพใด ๆ ทั้งสิ้นสามารถทำเองได้ ซึ่งไม่ต้องผ่านกระบวนการที่ซับซ้อน

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า Upcycling หมายถึง กระบวนการแปลงสภาพเศษวัสดุเหลือใช้ หรือการทำให้วัสดุที่ไม่สามารถใช้งานตามหน้าที่เดิม ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพและมูลค่าสูงขึ้นอีกทั้งยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ

คำว่าศิลปะแนว “สื่อผสม หรือ สื่อประสม MIXED MEDIA” ได้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการศิลปะ เริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1912 ผู้บุกเบิกการสร้างศิลปะแนวสื่อผสมก็คือ ปิกัสโซ ศิลปินได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุใกล้ตัว กล่าวคือ ปิกัสโซได้นำวัสดุที่เป็นกระดาษปิดฝาผนัง กระดาษหนังสือพิมพ์ ผ้า แผ่นไม้ มาสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันด้วยการใช้วิธีการปะติด และ วาดภาพผสมลงไปผลที่ได้ทำให้ภาพมีความงดงามและมีมิติในการสัมผัสจากการผสมผสานการใช้เศษวัสดุเข้าด้วยกันอย่างมีสุนทรียภาพ ซึ่งเป็นเรื่องแปลกใหม่ในวงการศิลปะในยุคนั้น แต่ต่อมาก็เป็นที่ยอมรับในวงการศิลปะ อีกทั้งยังส่งอิทธิพลในการสร้างสรรค์ในศิลปะแนวสื่อผสมมาจนถึงปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะและศิลปินบางท่านได้ให้คำนิยามและอธิบายความหมายของคำนี้ไว้ว่า “สื่อผสม” หรือ “MIXED MEDIA” ในแง่ของศิลปะสามารถจำแนกได้เป็น 2 ความหมาย คือ วัสดุที่ใช้เป็นสื่อในการ

แสดงออกในงานศิลปะและกรรมวิธี หรือ วิธีการในการสร้างสรรค์ศิลปะ ดังนั้น ความหมายของคำว่า “สื่อผสม หรือ MIXED MEDIA” คือการใช้วัสดุผสมหรือกรรมวิธี หรือวิธีการในการสร้างสรรค์ในลักษณะผสม

“สื่อผสม หรือ MIXED MEDIA” ในแง่ของการใช้วัสดุเป็นส่วนในการแสดงออกของศิลปิน ชนิดของวัสดุจะไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว วัสดุที่ศิลปินนำมาใช้ผสมผสานกันในงาน อาจเป็นได้ทั้งวัสดุที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติหรือวัสดุซึ่งเป็นผลผลิตของมนุษย์ ส่วน “สื่อผสม หรือ MIXED MEDIA” ที่เน้นในด้านกรรมวิธี หรือวิธีการในการแสดงออกของศิลปิน ก็เป็นสื่อที่ไร้ขอบเขตอันจำกัด ศิลปินจะใช้กรรมวิธีอะไรก็ได้ อย่างอิสระ อาทิเช่น สื่อผสมที่เป็นวิธีการทางจิตรกรรมประกอบวิธีการทางประติมากรรม ภาพถ่ายผสมกับจิตรกรรม หรือเสียงที่นำมาประกอบกับผลงานประติมากรรมก็ได้ อย่างไม่จำกัดตามคำว่า สื่อผสมหรือ MIXED MEDIA นั้นได้ถูกนำมาใช้กับวงการศิลปะที่ไม่ได้มีความหมายอะไรใหม่ หรือลึกซึ้งนอกเหนือไปจากการระบุให้ทราบว่าในผลงานของศิลปินนั้น ๆ ได้ใช้วัสดุ กรรมวิธี หรือ สื่ออื่น ๆ ในการสร้างสรรค์อันเป็นลักษณะผสม ศิลปินบางท่านอาจไม่ใช้คำว่าสื่อผสมกับผลงานของเขา แต่จะระบุให้แน่นอนลงไปเลยที่เดียวว่าเขาใช้วัสดุหรือกรรมวิธีอะไรบ้าง เช่น วัสดุเป็นผ้า กระดาษ เชือก ไม้ พลาสติก เป็นต้น แต่มีศิลปินบางท่านอาจจะยังใช้คำอื่น ๆ ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกันกับสื่อผสม หรือ MIXED MEDIA เช่น ASSORTED MATERIALS, COMBINE MATERIALS, COMBINE PAINTING, INTER MEDIA MIXED MEDIUMS, และ MIXED MEDIA INSTALLATION ตามแนวทางการทำงานของศิลปินอีกด้วย การใช้คำเหล่านี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกตลอดจนความพึงพอใจแต่ละประเภทของงานเท่านั้น

อันที่จริงแล้วหากเราได้ศึกษาถึงวิวัฒนาการของความคิด รูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ ในงานศิลปะอย่างถ่องแท้ จะพบว่า สื่อผสม หรือ MIXED MEDIA มิใช่ของใหม่แต่ประการใด การใช้วิธีการในงานศิลปะนั้นมีมาช้านานแล้ว เพียงแต่ศิลปินในอดีตมิได้นำมาใช้อย่างเป็นทางการเช่นปัจจุบัน เช่น ในงานศิลปะของพวกชนเผ่าต่าง ๆ (PRIMITIVE ART) การสร้างรูปบูชาไว้เป็นเครื่องราง หรือสร้างไว้เพื่อเป็นที่เคารพสักการะของคนเหล่านั้นมักใช้วัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เปลือกไม้ กระดุก สัตว์ เปลือกหอย หนังสัตว์ และวัสดุอื่น ๆ (นฤพนธ์ บูรณะบัญญัติ : 2551, หน้า49)

ดังจะเห็นได้ว่า ศิลปะแนวสื่อผสมมิได้เป็นศิลปะที่จำกัดรูปแบบ หรือกรรมวิธีในการสร้างสรรค์แต่อย่างใด และการใช้คำ ๆ นี้มิได้เป็นปัญหายุ่งยากสำหรับศิลปิน หรือสร้างความสับสนให้กับผู้ชมศิลปะแต่ประการใด เพียงแต่เราไม่นิยมและไม่เห็นความจำเป็นในการที่จะต้องระบุว่าเป็น

เทคนิคผสม หรือแยกออกมาเป็นงานศิลปะอีกประเภทหนึ่งต่างหาก เพราะถือว่าเมื่อใช้ คำว่า “สื่อผสม” หรือ “MIXED MEDIA” ในการระบุเทคนิคแล้วก็น่าที่จะเข้าใจได้โดยปริยาย

อาจจะกล่าวสรุปได้ว่า ศิลปะแนวสื่อผสม หรือ ศิลปะแนวสื่อประสม (Mixed Media Art) หมายถึง ผลงานที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้เทคนิคและวิธีการของศิลปะทางด้านทัศนศิลป์หลาย ๆแขนงมาผสมผสานทำให้เกิดผลงานที่อยู่ในชั้นเดียวกัน เน้นทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ มาเป็นตัวประสานให้เกิดรูปแบบผลงานสองมิติสามมิติแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกประทับใจหรือสะท้อนใจของผู้สร้าง ซึ่งวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมสามารถหาได้จากวัสดุธรรมชาติ วัสดุสังเคราะห์และวัสดุอุตสาหกรรม เป็นต้น

ภาพที่ 2.1 Pablo Picasso -Guitar, Glass and Newspaper 1912

เข้าถึงได้จาก

: <https://www.pablo-ruiz-picasso.net/year-1912.php>

ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์

หลักขององค์ประกอบศิลป์ เป็นหลักเกณฑ์ที่สามารถยืดหยุ่นได้ ไม่ได้กำหนดให้เป็นกฎเกณฑ์ตายตัว การจัดระเบียบภายในผลงานศิลปะ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเหตุและผล เพราะการสร้างสรรค์องค์ประกอบทางศิลปะเป็นกระบวนการการแก้ปัญหาทางด้านความงามของศิลปะแต่ละสาขาโดยตรง หลักขององค์ประกอบศิลป์จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานทัศนศิลป์ ประเภทจิตรศิลป์ และศิลปะประยุกต์ การจัดภาพหรือการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ให้เกิดความงาม องค์ประกอบศิลป์จะมีบทบาทสำคัญและนำมาใช้กับผลงานทัศนศิลป์ทุกสาขา อาทิเช่น จิตรกรรม

ประติมากรรม ศิลปะภาพพิมพ์ สื่อผสม ภาพถ่าย และการออกแบบสาขาต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องนำหลักขององค์ประกอบศิลป์ หรือการออกแบบเข้าร่วมสร้างสรรค์อยู่เสมอ

ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานประติมากรรมที่แสดงให้เห็นถึงทัศนธาตุทางศิลปะ ต้องนำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาเป็นทฤษฎีในการจัดวาง จัดระเบียบจัดส่วนต่าง ๆ ภายในงานเข้าด้วยกันให้แต่ละหน่วยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันประสานกลมกลืนให้เกิดเป็นผลรวมที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ภายในตัวผลงาน และยังเป็นการแก้ปัญหาทางด้านความงามของผลงานอีกด้วย

ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละครั้ง ได้มีการศึกษาถึงส่วนประกอบสำคัญของศิลปะคือทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก เมื่อนำทัศนธาตุและหลักการแต่ละหน่วยที่กล่าวมาใช้กับผลงานสร้างสรรค์ที่ใช้กระบวนการทางประติมากรรมเทคนิคสื่อผสม จะทำให้เกิดคุณค่าทางความงามอย่างมีสุนทรียภาพในตัวผลงานและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยจะขอกกล่าวถึงทัศนธาตุทางศิลปะและหลักสำคัญในการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่นำมาเป็นทฤษฎีในการสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการงานสร้างสรรค์นี้ ดังนี้

ทัศนธาตุทางศิลปะ ประกอบด้วย

1. เส้น (Line)
2. สี (Colour)
3. รูปทรง (Form)
4. บริเวณว่าง (Space)
5. พื้นผิว (Texture)

1. เส้น (Line)

เส้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญของงานศิลปะทุกชนิด เส้นสามารถให้ความหมายแสดงถึงความรู้สึกและอารมณ์ได้ด้วยตัวเอง และยังใช้ในการแบ่งที่ว่างออกเป็นส่วน ๆ โดยกำหนดขอบเขตของที่ว่างให้เกิดเป็นรูปร่าง (shape) และรูปทรง (form) ได้ โดยนำมาจัดวางในลักษณะต่าง ๆ กัน และเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอด ความหมาย เนื้อหา เรื่องราว ความคิดอารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างกัน

2. สี (Colour)

สีเป็นองค์ประกอบและทัศนธาตุหนึ่งที่สำคัญของงานศิลปะ และเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และเสริมสร้างความเปลี่ยนแปลงของ ความรู้สึก อารมณ์ และจิตใจ ได้มากกว่า

ทัศนธาตุทางศิลปะอื่น ๆ การใช้สีจะให้ประโยชน์ในด้าน การจัดองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ความความรู้สึกถึงความสวยงาม ความกลมกลืน สร้างบรรยากาศ สมจริงและน่าสนใจ

3. รูปทรง (Form)

โครงสร้างทางรูปของงานศิลปะที่รวมทั้งรูปภายในและรูปภายนอก จะเป็นโครงสร้างที่ก่อรูป ขึ้นด้วยหน่วยเพียงหน่วยเดียวหรือหลายหน่วยรวมตัวกันขึ้นก็ได้ รูปทรงที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ มี ลักษณะกินเนื้อที่ในอากาศ และสามารถสัมผัสได้โดยรอบเป็นรูปทรงทางกายภาพ มีลักษณะเป็นมวล (mass) และปริมาตร (volume) อาจกล่าวได้ว่า ในการเกิดของรูปทรงในงานศิลปะนั้น รูปทรงเกิด จากการประสานของทัศนธาตุ กฎเกณฑ์ของเอกภาพ การรับรู้และสัญชาตญาณของศิลปิน เป็น รูปทรงที่เกิดขึ้นจากการนำของอารมณ์ เมื่อศิลปินได้รับอารมณ์ความรู้สึกจากสิ่งเร้าภายนอกหรือ ภายในจนเกิดความต้องการที่จะแสดงออก ศิลปินจะสร้างรูปทรงขึ้น เพื่อสื่อสารการแสดงออกนั้น โดยมีการประกอบกันของกระบวนการ 3 ขั้น คือ การเกิดของอารมณ์ การสร้างรูปทรง และการ แสดงออก กระบวนการเหล่านี้เป็นไปโดยกลไกภายในของศิลปินที่เรียกว่า “การเห็นแจ้ง” (สุชาติ เถา ทอง : 2539, หน้า143)

4. บริเวณว่าง (Space)

เนื้อที่สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นระนาบว่างเปล่าของกระดาษ ฝาใบ ผนัง ที่ยังไม่ได้เขียนเป็นภาพของงานจิตรกรรมและงานออกแบบต่าง ๆ และพื้นที่ว่างที่เป็น อากาศที่ล้อมรอบงานประติมากรรม พื้นระนาบว่างเปล่าในงานจิตรกรรมและพื้นที่ว่างที่เป็นอากาศใน งานประติมากรรม ส่วนนี้จะถูกเรียกว่า “บริเวณว่าง” เป็นบริเวณว่างสำหรับให้ส่วนประกอบสำคัญ ของศิลปะได้แสดงบทบาทเป็นรูปร่างและรูปทรงในลักษณะต่าง ๆ รูปร่างและรูปทรงเหล่านี้ในงาน ประติมากรรมจะเรียกอีกลักษณะหนึ่งว่า รูป (Figure) ส่วนบริเวณว่างที่อยู่รอบ ๆ รูปร่างและรูปทรง ในงานจิตรกรรมและงานออกแบบต่าง ๆ จะเรียกว่า พื้น (Ground) มีรูปลักษณะเป็น 2 มิติและ 3 มิติ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ศิลปินจะเหลือที่ว่างไว้ให้เหมาะสมกับงานที่ออกแบบหรือสร้างสรรค์ขึ้นมา หรือพื้นที่ ว่างบนพื้นระนาบที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้น เช่น ศิลปินได้สร้างสรรค์ผลงานทางด้านจิตรกรรม โดยมีการจัดองค์ประกอบในภาพให้มีระยะใกล้ไกลในภาพ ซึ่งทำให้เกิดบริเวณว่างลงตา 2 มิติ ขึ้นมา ส่วน ลักษณะบริเวณว่าง 3 มิติ คือ พื้นที่ว่างจากการสร้างงานที่มีความกว้าง ความยาว ความลึก หรือ ความสูง โดยส่วนใหญ่หมายถึงงานด้านประติมากรรมหรือเป็นการนำผลงานมาจัดวาง ซึ่งเป็นบริเวณ ว่างที่สามารถรับรู้และสัมผัสได้ เป็นความจริงและมีอากาศอยู่ล้อมรอบ

5. พื้นผิว (Texture)

พื้นผิวมีความสำคัญมากสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ พื้นผิวจะถูกนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ กันเช่น หยาบ ละเอียด มัน วาว ด้านและขรุขระในตัวผลงานประติมากรรม โดยสร้างความงามและค่าน้ำหนักเพื่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างรูปร่างและรูปทรง ลักษณะของบริเวณพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏให้เห็น และก่อให้เกิดความรู้สึกในลักษณะต่าง ๆ กัน โดยบางพื้นผิวอาจจะเป็นการสัมผัสได้ด้วยมือ หรือกายสัมผัส เป็นลักษณะพื้นผิวที่เป็นอยู่จริง หรือบางพื้นผิวอาจสัมผัสได้ด้วยสายตา จากการมองเห็นแต่ไม่ใช่ลักษณะที่แท้จริงของผิววัสดุนั้น ๆ เช่น ทำให้เกิดพื้นผิวที่ขรุขระโดยการวาดลวดลาย หรือใช้กระดาษพิมพ์เป็นลวดลาย แล้วนำมาปะ ทับ ติดบนผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ พื้นผิวที่ขรุขระนั้นทำให้เกิดการกระตุ้นของประสาทให้มีความรู้สึกในลักษณะ ของความหนักแน่น มั่นคง แข็งแกร่ง ถาวร และในขณะที่ผิวเรียบจะให้ความรู้สึกเบา สบาย อ่อนนุ่ม สงบเรียบ พื้นผิวลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ จะทำให้เกิดผลจากความรู้สึกต่อผลงานศิลปะที่แตกต่างกัน

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ประกอบด้วย

1. เอกภาพ (Unity)
2. ดุลยภาพ (Balance)
3. จุดเด่น (Dominance)
4. การเน้น (Emphasis)
5. จังหวะ (Rhythm)
6. สัดส่วน (Proportion)

1. เอกภาพ (Unity)

การจัดระเบียบส่วนประกอบสำคัญของศิลปะหรือจัดรูปร่าง รูปทรงให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันประสานกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยส่วนประกอบที่ทำให้เกิดเอกภาพ จะพิจารณาจากการประสาน และการขัดแย้ง ซึ่งการประสานเป็นการเชื่อมโยงส่วนประกอบของรูปร่าง รูปทรง ที่มีขนาดเท่า ๆ กันหรือมีลักษณะซ้ำ ๆ กันให้เกิดการประสานกลมกลืนกันเป็นเอกภาพ ส่วนการขัดแย้งเป็นการเชื่อมโยงส่วนประกอบของการประสานเพิ่มเข้าไปในสัดส่วนเพียงเล็กน้อย เพื่อให้เกิดมิติที่หลากหลายทางด้านรูปร่าง รูปทรงให้ดูน่าสนใจและมีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ : 2542, หน้า72)

2. ดุลยภาพ (Balance)

สภาพที่ถ่วงดุลกันได้ของรูปร่าง รูปทรง ที่มีขนาด น้ำหนัก ปริมาณ ฯลฯ โดยมีเส้นแกนสมมุติจะเป็นตัวกำหนดความสมดุล ซึ่งเส้นแกนสมมุตินี้เป็นเส้นแกนที่กำหนดขึ้นโดยจินตนาการ มี 2 ลักษณะคือ เส้นแกนแนวตั้งและเส้นแกนแนวนอน หรือแนวราบ โดยทั่วไปดุลยภาพจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทคือ ดุลยภาพแบบสมมาตรและดุลยภาพแบบอสมมาตร ดุลยภาพแบบสมมาตรคือดุลยภาพที่มีวัตถุอยู่ด้านซ้ายขวา บนและล่างโดยใช้เส้นแกนสมมุติเป็นตัวกำหนดความสมดุลเหมือนกัน ซึ่งในการจัดวางลักษณะนี้เป็นดุลยภาพแบบธรรมชาติคือวัตถุด้านซ้ายและด้านขวาด้านบนและด้านล่างมีรูปลักษณะที่เท่ากัน ส่วนดุลยภาพแบบอสมมาตรนั้นจะมีวัตถุที่อยู่ด้านซ้ายด้านขวาด้านบนและด้านล่างไม่เหมือนกันแต่มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มักเป็นดุลยภาพที่เกิดขึ้นจากการจัดขึ้นใหม่ของมนุษย์ โดยใช้หน่วยที่มีขนาดเล็กแต่มีรูปลักษณะที่น่าสนใจถ่วงดุลกับรูปลักษณะธรรมดาที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดดุลยภาพทางรูปทรง ด้วยความรู้สึกรักก็เป็นได้ (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ : 2542, หน้า 81)

3. จุดเด่น (Dominance)

ส่วนที่เด่นและมีความสำคัญในงานศิลปะ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเน้นและรับรู้ได้ด้วยการสัมผัสทางตา จุดเด่นจะมีลักษณะของการสัมผัสทางตาได้เด่นชัดกว่าส่วนประกอบอื่น ๆ ในผลงานทั้งหมด ในงานศิลปะจะประกอบด้วยส่วนประธานและส่วนรอง ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน จุดเด่นในงานทัศนศิลป์โดยปกติจะมีประมาณร้อยละ 20 หรือร้อยละ 30 ของผลงาน (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ : 2542, หน้า 89) ในส่วนของผลงานประติมากรรมตำแหน่งที่วางจุดเด่นส่วนใหญ่จะเป็นตรงกลางหรือด้านบนของผลงาน โดยทั่วไปแล้วในผลงานหนึ่งผลงานจะมีตำแหน่งของจุดเด่นเพียงแห่งเดียว ซึ่งถ้าจำเป็นต้องให้มีจุดเด่นที่สองในผลงาน การสร้างจุดเด่นในแห่งต่อไปจะต้องมีความประสานกลมกลืนเข้ากันได้อย่างสนิทกับจุดเด่นแห่งแรก

การพิจารณาเลือกจุดเด่นในผลงานศิลปะ พิจารณาจากส่วนประกอบสำคัญของผลงาน เช่นรูปร่าง รูปทรง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะให้ความเป็นจุดเด่นแตกต่างกันเช่น รูปทรงที่แปลกจะเป็นจุดเด่นกว่ารูปทรงธรรมดา ดังนั้นการคัดเลือกนำสิ่งที่น่าสนใจมาเป็นจุดเด่นจะทำให้ผู้สร้างงานศิลปะสามารถจัดวางจุดเด่นได้ตามความต้องการ

4. การเน้น (Emphasis)

การเน้น หมายถึง การกระทำให้ส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งมีความชัดเจนเด่นชัดขึ้นหรือตัดกับส่วนประกอบส่วนอื่น ๆ โดยการเน้น สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะดังนี้คือ

1. การเน้นโดยการตัดกัน หมายถึง การกระทำให้ส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งแตกต่าง

ไปจากส่วนประกอบอื่น ๆ การเน้นในลักษณะนี้มีความหลากหลาย เช่น การเน้นด้วยพื้นผิว เส้น สัดส่วน สี รูปทรง

2. การเน้นโดยการแยกตัวออกไป หมายถึง การเน้นให้จุดเด่นแยกตัวออกมาจากส่วนประกอบส่วนรวม
3. การเน้นโดยจัดวางตำแหน่ง หมายถึง การจัดวางจุดเด่นให้อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ
4. การไม่ปรากฏความเด่นชัดของจุดสนใจ หมายถึง การไม่เน้นให้ส่วนใดในภาพเป็นจุดเด่น แต่ใช้เนื้อหาทั้งหมดเป็นจุดเด่น (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ : 2542, หน้า96)

5. จังหวะ (Rhythm)

เป็นจังหวะที่เกิดขึ้นระหว่างความสัมพันธ์ของเส้น รูปร่าง น้ำหนัก และสี จังหวะที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันจะช่วยเน้นให้เกิดความเด่นและแก้ปัญหาการซ้ำกันของรูปภาพได้ เราสามารถสังเกตช่วงจังหวะได้จากการต่อเนื่องกันในธรรมชาติ เช่น การเคลื่อนไหวของคลื่นในท้องทะเลที่โค้งขึ้นลงมากน้อยเป็นจังหวะต่อเนื่องกันไม่ขาดระยะ

ความสำคัญของช่วงจังหวะที่มีต่องานประติมากรรม

1. ช่วงจังหวะในการใช้เส้น รูปร่าง รูปทรงที่ดีทำให้ผลงานประติมากรรมดูงดงามและง่ายต่อความเข้าใจ
2. ช่วงจังหวะที่ดีจะช่วยสร้างความสนใจ ความมีชีวิตชีวา และบางครั้งสามารถทำให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวและการแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึก
3. ช่วงจังหวะที่ซ้ำ ๆ กันจะทำให้เกิดความกลมกลืน เช่น การจัดวางรูปทรงของงานประติมากรรมที่ซ้ำ ๆ กันอย่างมีระเบียบ มีจังหวะที่เท่ากันเรียบร้อยสวยงาม (สุชาติ เกาทอง : 2539, หน้า77,78)

6. สัดส่วน (Proportion)

เป็นความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดที่อยู่ในรูปทรงเดียวกันหรือระหว่างรูปทรงและรวมถึงความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างองค์ประกอบทั้งหลายด้วย ซึ่งเป็นความพอเหมาะพอดีไม่มากไม่น้อยขององค์ประกอบทั้งหลายที่นำมาจัดรวมกันความเหมาะสมของสัดส่วนโดยพิจารณาคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. สัดส่วนที่เป็นมาตรฐานจากรูปลักษณะตามธรรมชาติ ของคน สัตว์ พืช ซึ่งโดยทั่วไปถือว่าสัดส่วนตามธรรมชาติจะมีความงามที่เหมาะสมที่สุดหรือจากรูปลักษณะที่เป็นการสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น โกลเด้นเซ็กชัน (Golden Section) หรือส่วนทอง เป็นกฎในการสร้างสรรค์รูปทรงของ

กรีกซึ่งถือว่า “ส่วนเล็กสัมพันธ์กับส่วนที่ใหญ่กว่า ส่วนที่ใหญ่กว่าสัมพันธ์กับส่วนรวม” (ชลูต นิมเสมอ : 2553, หน้า214) ทำให้สิ่งต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมามีสัดส่วนที่สัมพันธ์กับทุกสิ่งอย่างลงตัว

2. สัดส่วนจากความรู้สึก โดยที่ศิลปะนั้นไม่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อความงามของรูปทรงเพียงอย่างเดียวแต่ยังสร้างขึ้นเพื่อแสดงออกถึงเนื้อหา เรื่องราว ความรู้สึกด้วย สัดส่วนจะช่วยเน้นอารมณ์ ความรู้สึกให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และเรื่องราวที่ศิลปินต้องการลักษณะเช่นนี้ทำให้งานศิลปะของชนชาติต่าง ๆ มีลักษณะแตกต่างกัน เนื่องจากมีเรื่องราวอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกต่าง ๆ กันไป เช่น กรีกนิยมในความงามตามธรรมชาติเป็นอุดมคติเน้นความงามที่เกิดจากการประสานกลมกลืนของรูปทรงจึงแสดงถึงความเหมือนจริงตามธรรมชาติ ส่วนศิลปะอาฟริกัั้นดั้งเดิมเน้นที่ความรู้สึกทางวิญญาณที่น่ากลัว ดังนั้นรูปลักษณะจึงมีสัดส่วนที่ผิดแผกแตกต่างไปจากธรรมชาติทั่วไป อาจกล่าวสรุปได้ว่า เอกภาพของสัดส่วนคือความสัมพันธ์ที่สมส่วนกันระหว่างขนาดของส่วนต่าง ๆ ในรูปทรงหรือระหว่างรูปทรง รวมทั้งความสัมพันธ์กลมกลืนกันระหว่างทัศนธาตุทั้งหลาย (ชลูต นิมเสมอ : 2553, หน้า228)

รูปแบบการสร้างสรรคผลงานประติมากรรม

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเกิดจากการสร้างสรรค์ให้มีลักษณะปรากฏขึ้นตามคุณลักษณะของเศษวัสดุและวิธีการที่หลากหลายชนิด ซึ่งเศษวัสดุบางชนิดมีการเปลี่ยนแปลงรูปทรงไป แต่ก็ยังเป็นมิติให้เห็นและจับต้องได้ โดยในรูปแบบการสร้างสรรคผลงานประติมากรรมเทคนิคสื่อผสมครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้รูปแบบการคลี่คลายรูปทรงหรือเรียกตามคำนิยามศัพท์เฉพาะทางศิลปะว่า รูปแบบประติมากรรมนามธรรม (Abstract Sculpture) (ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2552) เป็นความงามที่เกิดขึ้นจากรูปร่างที่ประสบพบเห็น จากแหล่งข้อมูลทางทฤษฎีและแนวคิด เป็นความท้าทายในการหาความเป็นไปได้ของการประกอบสร้างรูปทรงใหม่ที่ไม่จำเป็นต้องมีอยู่จริงในธรรมชาติ รูปทรงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงถูกสกัดตัดทอนโดยสิ้น ที่บ่งบอกความหมายถึงเรื่องราวและความงามในลักษณะ เส้น สี รูปทรง โครงสร้าง บริเวณว่าง พื้นผิวและวัสดุต่าง ๆ ให้ปรากฏแทนเรื่องราวที่พบเห็นจริงของอารมณ์ความรู้สึกภายในจิตสำนึก และรับรู้ถึงจินตนาการที่ความสอดคล้องกับแหล่งข้อมูล (Source of Form Ideas)

การใช้สื่อสัญลักษณ์ (Symbol)

สัญลักษณ์ คือ สิ่งหนึ่งที่ใช้แสดงความหมายของอีกสิ่งหนึ่งหรือเครื่องหมายที่ใช้แทนรูปความคิด เช่น สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เช่น มนุษย์ สัตว์ แมลงหรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิ่งที่เป็นธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ภูเขา ลำธาร ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ศิลปินและงานศิลปกรรมล้วนแต่เป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตทางสังคม ดังนั้น การเลือกใช้สัญลักษณ์ ในกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะเป็นเรื่องของการใช้ภาษา ภาพ สี รูปทรง สัญลักษณ์ที่ศิลปินเลือกมาสื่อแทนความหมายของแนวความคิด ถึงแม้จะดู

ราวกับเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ความชอบ รสนิยมส่วนตัว แต่ปัจจัยสำคัญที่ไม่อาจมองข้าม อิทธิพลส่วนหนึ่งในการใช้สัญลักษณ์ เป็นผลมาจากการหล่อหลอมประสบการณ์ ค่านิยม วัฒนธรรมที่อยู่รอบ ๆ ปัจเจกบุคคลนั้น

ชลูด นิมเสมอ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(ประติมากรรม) ประจำปี พ.ศ. 2541 กล่าวถึงการสร้างสรรค์ คือ การสร้างสัญลักษณ์หนึ่ง เพื่อสื่อความหมาย ในชีวิตประจำวันนั้น เราใช้สัญลักษณ์เป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้ว แต่ในทางศิลปะนั้นสัญลักษณ์เป็นการสื่อความหมายจากจิตใจส่วนลึก จึงต้องใช้สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นใหม่อย่างเหมาะสม เช่น รูปต้นไม้ ในงานศิลปะแบบรูปธรรมก็เป็นสัญลักษณ์ เพราะศิลปินเขียนรูปต้นไม้ มิใช่เพื่อแสดงถึงต้นไม้ในธรรมชาติ หากแต่ใช้เป็นสัญลักษณ์ของอารมณ์หรือความคิดของศิลปินท่านนั้น สัญลักษณ์ในงานศิลปะจึงเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดใหม่ และเป็นสัญลักษณ์ส่วนตัวของศิลปิน (ชลูด นิมเสมอ : 2539, หน้า307,308)

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า“สัญลักษณ์” คือ การสร้างสัญลักษณ์หนึ่งเพื่อสื่อความหมาย ให้เข้าใจในอารมณ์ผลงาน สัญลักษณ์อาจถูกแทนด้วยรูปภาพ ผลงานประติมากรรมหรือศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่ารอบตัวเรานั้นสิ่งที่มีมนุษย์กระทำหรือสิ่งที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ สามารถนำมาเป็นสัญลักษณ์สื่อแทนความหมายและเป็นศาสตร์ที่กล่อมเกลาให้คนได้ใช้ความคิด การตีความหมาย และที่สำคัญสัญลักษณ์ก็สามารถอธิบายนามธรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตได้เช่นกัน (นฤพนธ์ บุรณะบัญญัติ : 2562, หน้า15)

อาจสรุปได้ว่าบทที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นบทที่กล่าวถึงการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสภาวะสิ่งแวดล้อม อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานผลงานประติมากรรม และ การใช้สื่อสัญลักษณ์ ซึ่งมีความจำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมสื่อผสมในครั้งนี้ แต่ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งและมีความจำเป็นไม่น้อยไปกว่าการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์นี้ คือ วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์

ในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานเรื่อง จินตภาพจากเศษวัสดุ นั้น ต้องมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์และสังเคราะห์การดำเนินงานของตนอยู่เสมอ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสมที่เป็นภาพเสมือนและผลงานจริงได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์และแนวคิด โดยสามารถแบ่งตามลำดับขั้นตอนการสร้างสรรค์ ดังนี้

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

กระบวนการและเทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์

การเลือกใช้วัสดุในการสร้างสรรค์

การร่างภาพต้นแบบผลงาน

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

การดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดผลลัพธ์ทางคุณภาพของชีวิตมนุษย์ เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน เป็นสถานการณ์การพัฒนาโลกที่ส่งอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มว่าการพัฒนาโลกจะคงมีอย่างต่อเนื่องและยังไม่มีกำหนดการสิ้นสุด トラบใดที่ยังคงมีสิ่งมีชีวิตดำรงอยู่ จึงเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้กับการปรับวิถีการใช้ชีวิต เพื่อความสามารถในการตั้งรับกับสภาวะความแปรเปลี่ยนของสิ่งแวดล้อมโดยรอบอย่างเหมาะสมและยังคงมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

โครงการงานสร้างสรรค์ (Creative project) ชุดนี้ ใช้ชื่อว่า “จินตภาพจากเศษวัสดุ” เป็นการศึกษาทดลองและสร้างสรรค์แนวทางการทำงานศิลปะกับเศษวัสดุเหลือใช้ โดยตัวเศษวัสดุที่เกิดขึ้นนั้น จากการอุปโลกนบริโภคที่แลกกับความสะดวกสบายในชีวิตของมนุษย์ในสังคม ที่ต้องการความรวดเร็วและเพิ่มขึ้นตลอดเวลา เป็นวัสดุที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้บรรจุผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นวัสดุที่ใช้ป้องกันสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่อาจจะเกิดการชำรุดจากการขนย้ายเพื่อให้ถึงผู้บริโภค ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว เมื่อสินค้าถึงมือผู้บริโภคแล้วนั้น วัสดุที่ใช้ป้องกันสินค้าเหล่านี้จะกลายเป็นของที่หมดความต้องการไปในทันที อาทิเช่น บรรจุภัณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (PC) บรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศที่ใช้ภายในบ้านหรือสำนักงานตามหน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ วัสดุเหล่านี้จะหมดความหมายและกลายเป็นเศษวัสดุไปโดยปริยาย และมีเป็นจำนวนมากจนกลายเป็นขยะ ยากต่อการกำจัดและการย่อยสลายในระยะเวลายาวนาน

จากแนวคิดข้างต้นที่จะนำเศษวัสดุเหลือใช้มาในการสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์ยังให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ โดยเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติโดยวิธีการสังเกตรอบตัว ซึ่งจะพบว่าการเติบโตของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงของผืนป่าไปในทิศทางที่ไม่สมบูรณ์ แห่งแล้งและเสื่อมโทรม มีโครงสร้างที่แปรเปลี่ยนไปตามสภาวะของสิ่งแวดล้อม ความพยายามต่อสู้และปรับตัวให้เข้ากับความแห้งแล้งและขาดความสมดุลนั้น เป็นภาวะหนึ่งในปรากฏการณ์ภัยธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลจากปัญหาที่เกิดขึ้นของมนุษย์ที่เกิดจากการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่สูงขึ้นทุกขณะ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบต่อธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้สร้างสรรค์ยังให้ความสนใจกับรูปทรงของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เช่น สัตว์ แมลง หลากหลายชนิด โดยได้ส่งอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวของสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ให้กับผู้สร้างสรรค์ และทำให้เกิดความสะเทือนใจและเศร้าใจในปัญหาของสภาวะสิ่งแวดล้อมของธรรมชาติที่เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้น เป็นประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส เรื่องราวและเนื้อหาให้มาเป็นแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมจากเศษวัสดุเหลือใช้ ที่เป็นจุดเริ่มต้นของโครงการสร้างสรรค์ผลงานชุดจินตภาพจากเศษวัสดุนำเสนอผลงานประติมากรรมสื่อผสมที่เน้นเรื่องราวของโครงสร้างและรูปทรงจากสภาวะแวดล้อมในธรรมชาติที่แปรเปลี่ยน

กระบวนการและเทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์

ความหลากหลายทั้งทางด้านปริมาณ ขนาดและลักษณะเฉพาะของเศษวัสดุที่เหลือจากการใช้งานกลายเป็นภาระหนักของหน่วยงานหรือองค์กร เพราะความหลากหลายทำให้การควบคุมเศษวัสดุเป็นไปได้ยาก และไม่สามารถนำกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตเดิมได้ การที่จะนำเศษวัสดุกลับมาใช้อีกครั้งจะต้องผ่านกระบวนการแปรสภาพของเศษวัสดุนั้น ๆ เป็นการคัดแยกเพื่อการรีไซเคิล เสียทั้งงบประมาณค่าใช้จ่าย และสูญเสียพลังงานอย่างมาก ดังนั้นการพัฒนาไปสู่กระบวนการเปลี่ยนเศษวัสดุเหลือใช้ให้เป็นผลิตภัณฑ์อีกครั้ง สามารถใช้กระบวนการหรือหลักการทางศิลปะมาเป็นตัวแปลงสภาพเศษวัสดุเหลือใช้ หรือการทำให้วัสดุที่ไม่สามารถใช้งานตามหน้าที่เดิม ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่หรือผลงานชิ้นใหม่ที่มีสุนทรียภาพ อีกทั้งยังช่วยลดปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ลดน้อยลงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ในฐานะที่ผู้สร้างสรรค์เป็นส่วนย่อยของสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของกลไกหลักที่จะช่วยให้สังคมและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ตระหนักถึงการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและปัญหาของเศษวัสดุ ให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมาย และช่วยลดมลพิษทางอากาศจากการเผาทำลาย และการฝังกลบ ผู้สร้างสรรค์จึงขอเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้สังคมและสิ่งแวดล้อมดีขึ้นไม่มากนักน้อย โดยการใช้ศิลปะมาเป็นตัวประสาน นำเอาเศษวัสดุเหลือใช้หรือที่เรียกว่าขยะ มาสรรสร้างเป็นผลงานศิลปะ ผสมผสานแนวคิดและจินตนาการส่วนบุคคล ที่ใช้

กระบวนการทางประติมากรรมเทคนิค ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) โดยนำหลักทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์มาเป็นตัวจัดวางให้เกิดรูปแบบผลงานสามมิติ เพื่อให้เกิดสุนทรีย์ทางความงามในด้านโครงสร้างและรูปทรง เรื่องราวและมีคุณค่าทางจิตใจ และยังช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

การเลือกใช้เศษวัสดุในการสร้างสรรค์

เศษวัสดุเป็นส่วนสำคัญและเป็นปัจจัยหลักในการสร้างผลงานศิลปะให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ มีจุดเด่นในตัวเองและมีเอกลักษณ์เฉพาะตน เศษวัสดุที่จะนำมาใช้ไม่จำเป็นต้องใช้เศษวัสดุที่ชั่วคราวหรือย่อยสลายง่ายเสมอไป แต่อาจจะเป็นเศษวัสดุที่มีความคงทนถาวรก็ได้ หากแต่ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ที่ผู้เสนอต้องการสื่อถึงสิ่งใด การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ชุดนี้ เศษวัสดุที่เลือกใช้นั้นเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ในการอุปโภคบริโภค เช่น เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์ เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ และถาดบรรจุไข่เป็นหลักในการสร้างสรรค์ อีกทั้งผู้สร้างสรรค์ยังให้ความสำคัญกับการใช้เศษวัสดุอื่น ๆ อีกมากมายหลายชนิด เช่น พลาสติก กระดาษสา โฟม โยสียงเคราะห์ อื่น ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาเป็นตัวผสมผสานช่วยเสริมให้ผลงานมีความหลากหลายของเศษวัสดุในการสร้างโครงสร้างหลักและรูปทรงย่อย เพราะในทางสร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อผสมนั้น การผสมผสานของเศษวัสดุที่นำมาใช้นั้นสำคัญอย่างยิ่ง

การนำเศษวัสดุต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์งานผู้สร้างสรรค์ได้ทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเศษวัสดุ ทดลองประกอบกันของวัสดุ ทำแบบร่างผลงานตามทิศทางการทำงานศิลปะ เพื่อมาประกอบเป็นองค์ความรู้สำหรับการสร้างผลงานประติมากรรมสื่อผสม และเพื่อเป็นประโยชน์ของการสร้างสรรค์งาน ในการใช้วัสดุให้สอดคล้องกับแนวความคิด

ภาพที่ 3.1 เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ

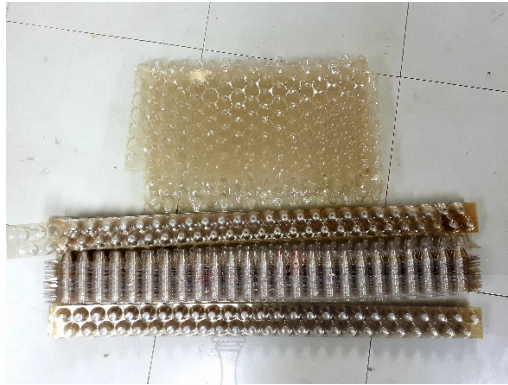
ภาพที่ 3.2 ถาดกระดาษบรรจุไข่

ภาพที่ 3.3 กระดาษสาผสมเศษใบไม้ และขี้เลื่อย

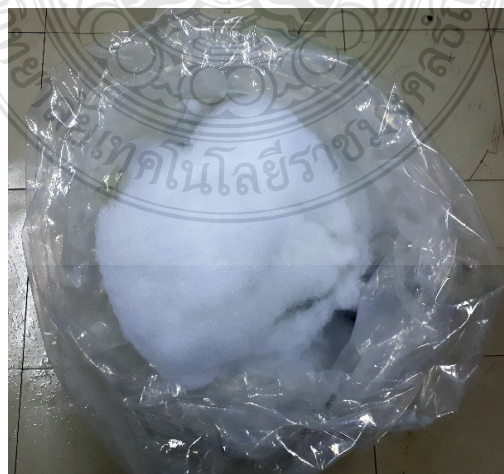
ภาพที่ 3.4 หัวหมุดทองเหลือง

ภาพที่ 3.5 ภาตพลาสติกเพะต้นกล้า

ภาพที่ 3.6 ผ้า

ภาพที่ 3.7 โยสังเคราะห์

ภาพที่ 3.8 ลูกพลาสติก

ภาพที่ 3.9 โฟมขนาดต่าง ๆ

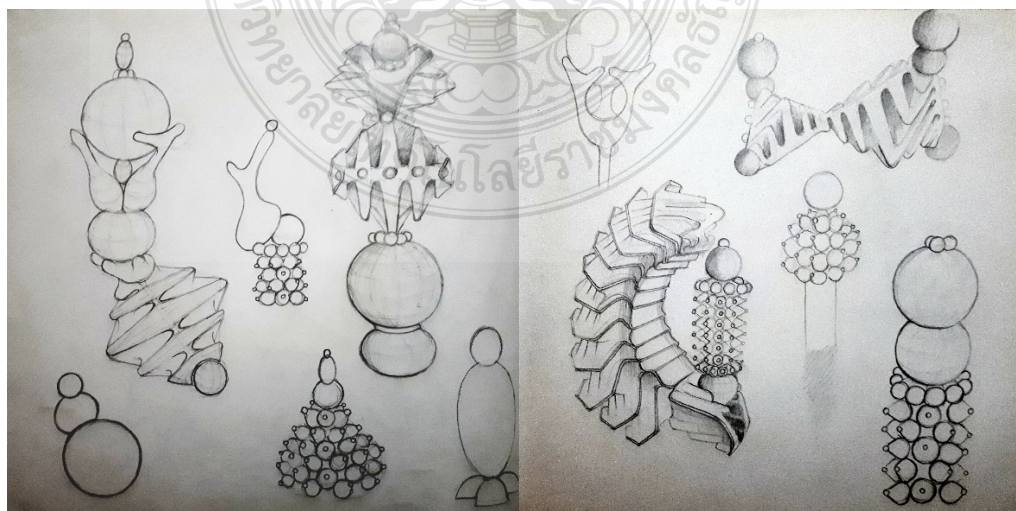

ภาพที่ 3.10 เชือกไหมพรม

การร่างภาพต้นแบบผลงาน

การร่างต้นแบบผลงาน เป็นกระบวนการเริ่มต้นของการสร้างสรรค์งานศิลปะ เป็นวิธีการกำหนดโครงสร้างภายนอกและภายในของรูปทรง เช่น รูปทรงเรขาคณิต รูปทรงธรรมชาติ และรูปทรงอิสระ เพื่อความถูกต้องของรูปทรงนั้น ๆ การทำภาพร่างต้นแบบ เป็นการเขียนหรือวาดรูปด้วยเส้นของดินสอหรือปากกาให้มีน้ำหนักของเส้นเบา ๆ โดยการกำหนดในลักษณะภาพรวม ๆ แต่ยังไม่ต้องคำนึงถึงสัดส่วนรายละเอียดอื่น ๆ การร่างภาพต้องอาศัยประสบการณ์และพื้นฐานทางศิลปะมากพอสมควร เพื่อให้เห็นถึงรูปธรรมทางความคิดอันเป็นช่องทางในการทำงานได้รวดเร็วและสวยงามถูกต้อง เป็นการกำหนดทิศทางโดยไม่เสียเวลากับการคิดแก้ปัญหาบ่อย ๆ ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์และมีคุณค่าทางศิลปะ

จากการรวบรวมข้อมูลทางทฤษฎี แนวคิดหลายๆส่วนมาประกอบกันกับเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจนตกตะกอนทางความคิดแล้ว เบื้องต้นการสร้างสรรค์ผลงานผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการด้วยวิธีการออกแบบในลักษณะการสเกตซ์ (Sketch) หรือภาพสเหมือนที่เป็นลักษณะคร่าวๆ เป็นขั้นตอนที่คิดนอกกรอบหรือการใช้จินตนาการภายในข้อจำกัดที่เฉพาะเจาะจง เป็นการออกแบบบนพื้นฐานของเทคนิคที่เลือกแล้ว เพื่อหาความเป็นไปได้ของการประกอบเชี่ยวชาญให้เป็นรูปทรงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์ว่าเชี่ยวชาญส่วนใดที่มีความเกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กัน ตามหลักทฤษฎีทางด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์ เพื่อให้ได้มาของรูปทรงโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงทำการกำหนดมิติของขนาด ความกว้าง ความสูงอย่างคร่าว ๆ แต่ยังไม่ได้กำหนดอย่างชัดเจน เป็นเพราะด้วยเหตุผลในการสร้างสรรค์ผลงานจริงมีขนาดใหญ่กว่าภาพสเหมือน ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงมิติของผลงานได้ตามความเหมาะสมหรือตามอารมณ์ความรู้สึกของรูปทรงนั้น

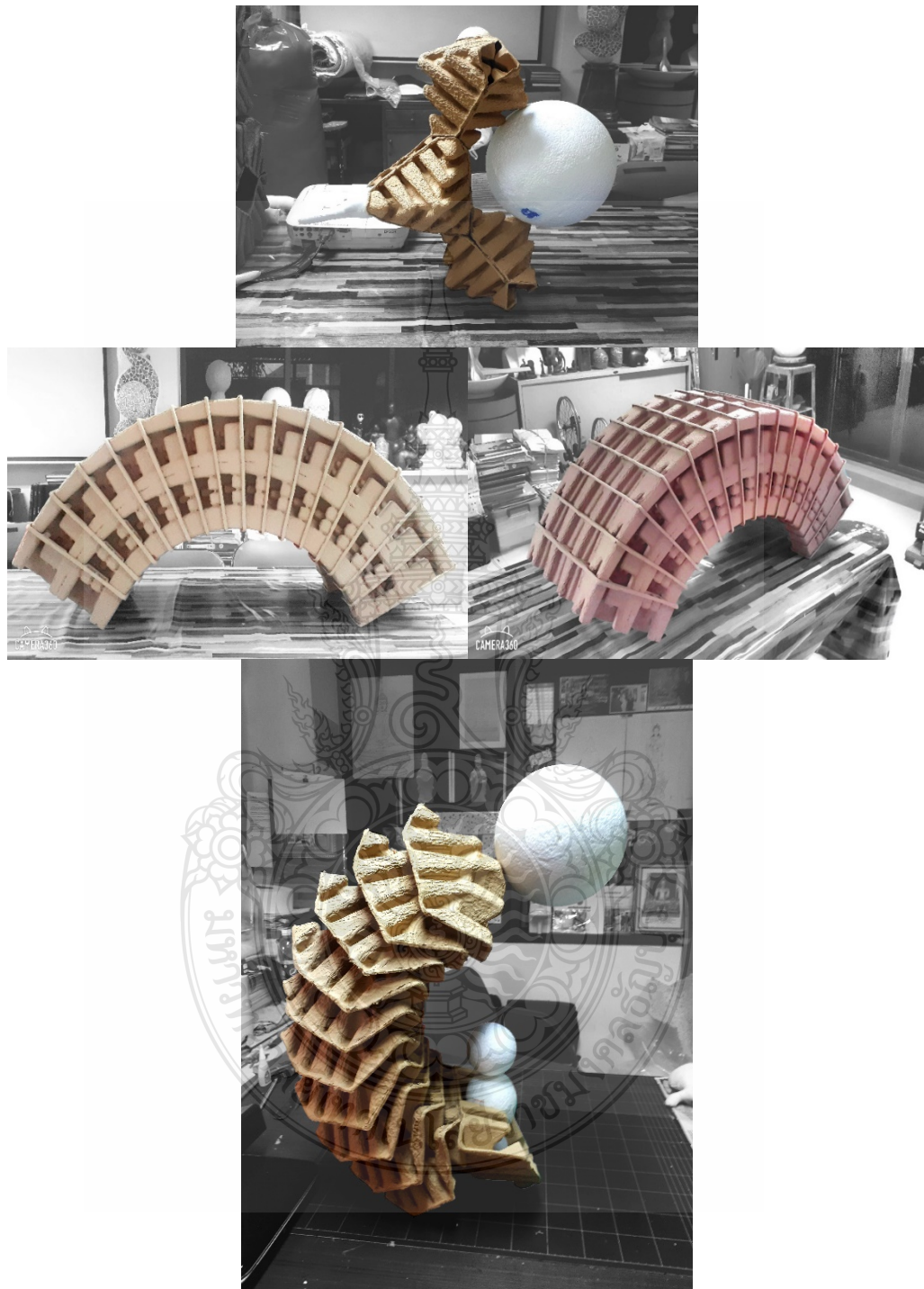
ภาพที่ 3.11 ภาพร่างต้นแบบผลงาน

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างงานประติมากรรมสื่อผสมแต่ละชิ้น มิใช่เพียงแต่สร้างให้รูปทรงออกมาเป็น 3 มิติเท่านั้น หากแต่จำเป็นอย่างมากในการแสดงความหมาย แนวความคิด เนื้อหา เรื่องราวให้สอดคล้องกับรูปทรงทางประติมากรรม และยังแสดงทางรูปแบบที่มีมาตรฐานทางด้านสุนทรียภาพขึ้นอีกด้วย ดังนั้นขั้นตอนต่าง ๆ หรือกระบวนการในการสร้างงานประติมากรรมมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้ได้ผลงานที่ตอบสนองความหมายอย่างครบถ้วนและถูกต้อง

จากการที่ได้ดำเนินการด้วยวิธีการออกแบบในลักษณะการสเกตช์ (Sketch) หรือภาพถ่ายเหมือนจนได้ต้นแบบทางความคิดและการเลือกใช้วัสดุแล้ว จึงวางแผนในการสร้างสรรค์ผลงานโดยมีภาพต้นแบบเป็นจุดเริ่มต้น ซึ่งในการทำงานแต่ละครั้งจะมีความที่แตกต่างกันในการสร้างสรรค์ โดยส่วนใหญ่ผู้สร้างสรรค์จะเริ่มจากรูปทรงหลักที่เป็นสื่อสำคัญในงาน และจัดวางโครงสร้างของรูปทรงที่สร้างให้มีขนาดที่เหมาะสม มีการคำนวณเรื่องเทคนิคการประกอบกันของรูปทรง ให้มีความสัมพันธ์หรือขัดแย้งกัน โดยใช้เทคนิคที่เป็นไปได้ในแนวทางเดียวกับแนวความคิดและรูปแบบงาน ซึ่งในการสร้างสรรค์งานครั้งนี้ของผู้สร้างสรรค์ได้ทำการสร้างสรรค์ผลงานเป็นชุดจำนวน ทั้งหมด 6 ชิ้นงาน โดยนำเสนอกระบวนการสร้างสรรค์เป็นภาพรวมดังนี้

ผลงานชุด “จินตภาพจากเศษวัสดุ” เริ่มต้นจากการนำชิ้นส่วนของเศษวัสดุที่คัดสรรมาทำการประกอบกันเป็นโครงสร้างหลักและรูปทรงย่อยจนได้ตามแบบร่างที่กำหนดไว้ จากนั้นนำกระดาษสาที่จัดเตรียมไว้มาทำการปิดทับลงไปในส่วนของโครงสร้างหลักและรูปทรงย่อยในแต่ละชิ้นงานที่ประกอบรอไว้ ด้วยกาวลาเท็กซ์ผสมกับน้ำ ทาให้ทั่วรองจนแห้ง ปิดทับเพิ่มเติมจนกว่าจะได้ความแข็งแรงและพื้นผิวอย่างที่ต้องการ เมื่อได้โครงสร้างและรูปทรงครบจำนวนตามความต้องการแล้ว ทำการประกอบติดกันของโครงสร้างและรูปทรงย่อยในแต่ละชิ้นงานด้วยวิธีการเชื่อมโลหะ (ในบางชิ้นงาน) ให้มีลักษณะของดุลยภาพที่เท่ากันหรือแตกต่างกันในด้านของมิติรูปทรงแต่ละชิ้นงาน และให้เกิดความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันหรือขัดแย้งกัน ตามจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ โดยกำหนดสร้างรูปทรงย่อยในงานนั้นเป็นเหมือนตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของสิ่งมีชีวิตบางชนิด ที่แฝงตัวอยู่ในโครงสร้างหลักให้มีความหมายในเรื่องของชีวิตที่ผูกพันกัน โครงสร้างที่แสดงออกถึงความผสมผสานยึดเหนี่ยวต่อเนื่องกันของรูปทรงหลากหลายชนิดรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โครงสร้างและรูปทรงย่อยที่นำมาประกอบติดนี้เป็นรูปทรงโครงสร้างที่ไม่มีอยู่จริงในธรรมชาติ เป็นเพียงแต่กำหนดให้โครงสร้างและรูปทรงมีลักษณะของการเคลื่อนไหวของทัศนธาตุทางศิลปะไปในทิศทางที่เดียวกันหรือทิศทางที่แตกต่างกันในบางชิ้นงาน โดยคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบศิลป์เป็นหลัก ซึ่งผลงานในแต่ละชิ้นจะมีความแตกต่างกันทางด้านรูปทรงโครงสร้างและรายละเอียด การสร้างรูปทรงจึงมีความหลากหลายเนื่องจากตัวเศษวัสดุหลักมีรูปลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป

ภาพที่ 3.12 การนำชิ้นส่วนเศษวัสดุมาทดลองประกอบเพื่อหาความเป็นไปได้ของ
รูปทรงให้ตรงกับแนวคิด ชุดที่ 1

ภาพที่ 3.13 การนำชิ้นส่วนเศษวัสดุมาทดลองประกอบเพื่อหาความเป็นไปได้ของ
รูปทรงให้ตรงกับแนวคิด ชุดที่ 2

ภาพที่ 3.14 การประกอบติดกันของโครงสร้างและรูปทรงย่อยในแต่ละชิ้นงาน

ภาพที่ 3.15 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 3.16 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 3.17 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 3.18 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 3.19 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ขั้นที่ 5

ภาพที่ 3.20 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ขั้นที่ 6

บทที่ 4

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์

จินตภาพจากเศษวัสดุ ชุดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอสาระคุณค่าทางความงามของการนำเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุอื่น ๆ มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ โดยมุ่งเน้นสร้างมิติของรูปลักษณ์ในเชิงสัญลักษณ์ทางโครงสร้าง รูปทรงและสัดส่วนในลักษณะที่แตกต่างกัน สร้างคุณค่าทางสุนทรียภาพทางความงามให้เกิดขึ้นด้วยกลวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค์ เพื่อใช้สื่อความหมายทางอารมณ์และความรู้สึกให้ออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ประเภทประติมากรรมสื่อผสม โดยกระบวนการสร้างสรรค์ทั้งหมดได้กำหนดลำดับขั้นตอน คือ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสถานะสิ่งแวดล้อม อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม การใช้สื่อสัญลักษณ์ (Symbol) แนวคิดในการสร้างสรรค์ เลือกกระบวนการและเทคนิค จัดทำภาพแบบร่าง ปรับปรุงแก้ไขและปฏิบัติงานสร้างสรรค์จริงจนได้ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ จากนั้นนำมาสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลงานต่อไป

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

กระบวนการการวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อผสมชุดนี้ เป็นการวิเคราะห์ โดยใช้ทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบศิลป์ในการอธิบายผลงาน เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นระบบระเบียบแบบแผน และเป็นแนวทางเพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับนำไปพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยทำการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ชุดจินตภาพจากเศษวัสดุทั้งหมดเป็นจำนวน 6 ชิ้นดังนี้

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 1”

ขนาด 45 x 45 x 50 ซม.

เทคนิค ลูกโฟม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจาดายสามสมเศษซี่เลื้อย เศษใบไม้, เศษวัสดุ
บรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.1 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 1”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 2”

ขนาด 30 x 30 x 70 ซม.

เทคนิค ผ้า, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, ไข่พลาสติกจำลอง, กระจาดยสามสมเศษขี้เลื่อย เศษใบไม้, หัวมุด
ทองเหลือง, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.2 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 2”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 3”

ขนาด 25 x 25 x 75 ซม.

เทคนิค ผ้า, แฉกกัน, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจาดายสามสมเศษซี่เลื้อย เศษ
ไปไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.3 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 3”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 4”

ขนาด 35 x 90 x 40 ซม.

เทคนิค ผ้า, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจดาซสามสมเศษซี่เลื้อย เศษ
ไปไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.4 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 4”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 5”

ขนาด 23 x 40 x 60 ซม.

เทคนิค ลูกโฟม, เม็ดพลาสติก, เยื่อกระดาษ, หัวมุดทองเหลือง, กระดาษสาผสมเศษใบไม้, พลาสติก
เพาะต้นไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ

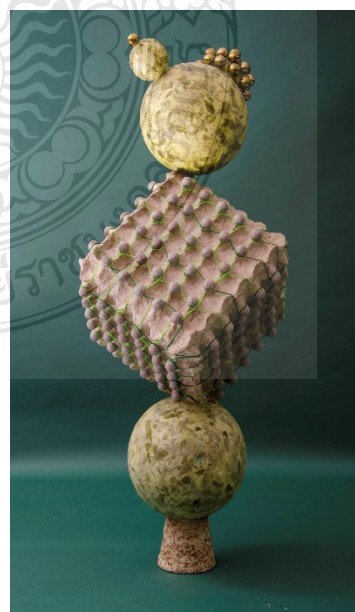
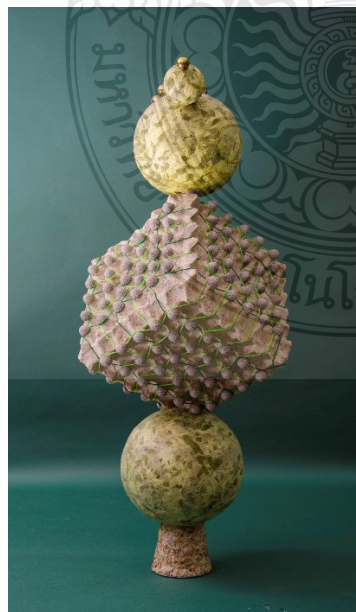
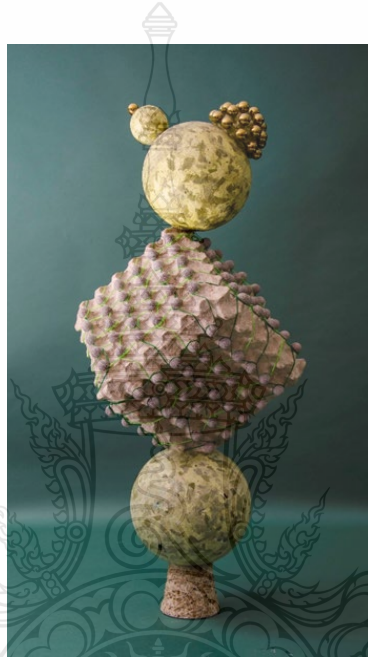
ภาพที่ 4.5 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 5”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 6

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 6”

ขนาด 45 x 45 x 110 ซม.

เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, เยื่อกระดาษ, หัวมุดทองเหลือง, เชือกไหมพรม, กระดาษสาผสมเศษ
ซีล้อย เศษใบไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, ถาดกระดาษบรรจุไข่

ภาพที่ 4.6 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 6”

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานในการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะ

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์ชุด “จินตภาพจากเศษวัสดุ” ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการวิเคราะห์ตามความสำคัญของผลงานการใช้ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์ผลงานทั้งหมดจำนวน 6 ชิ้นงาน เป็นภาพรวม ดังนี้

1. เส้นในผลงานสร้างสรรค์

ในความหมายผลงานของผู้สร้างสรรค์นี้คือ เส้นเป็นตัวกำหนดขอบเขตทำให้เกิดเป็นรูปทรง และยังเป็นตัวกำหนดให้เส้นมีขนาดที่ต่างกันโดยมีลักษณะเป็นแท่งยาวหรือเป็นการประกอบกันของรูปทรงที่ต่อกันจนเกิดเป็นเส้นรอบนอกของในผลงาน อีกทั้งยังกำหนดเส้นในผลงานให้มีลักษณะของการยึดออกจากตัวโครงสร้างหลัก ก็เพื่อให้เส้นช่วยลดความทึบตันทำให้ผลงานดูแล้วไม่อึดอัด และช่วยให้เกิดพื้นที่ว่างของอากาศหรือช่องว่างที่ต่างกัน ทำให้ผลงานดูมีมิติที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งยังทำให้เส้นเกิดเป็นรูปทรงที่มีลักษณะของความโค้งมนไปในทิศทางเดียวกันกับรูปทรงธรรมชาติ เนื่องจากความโค้งมนจะทำให้ความสัมพันธ์ของเส้นลดความแข็งกระด้างของรูปทรงที่มีลักษณะเป็นปริมาตรในแต่ละส่วน ตามต้นแบบที่ได้กำหนดไว้

2. สีในผลงานสร้างสรรค์

การใช้สีแทนความหมายในการสร้างสรรค์ผลงาน เกิดขึ้นจากการใช้สีของเศษวัสดุกระดาษสาเป็นหลัก โดยผู้สร้างสรรค์นำเศษวัสดุที่ทำได้มาจากธรรมชาติมาใช้ เช่น ขี้เลื่อย เศษของใบไม้ เยื่อต้นปอสา และเศษใบตอง เพื่อแสดงถึงความเป็นจริงของตัววัสดุที่มีความสัมพันธ์กับรูปทรง ลักษณะสีของเศษวัสดุถูกจัดวางความอ่อนเข้มแตกต่างกันออกไปตามตำแหน่งของผลงานให้มีความต่อเนื่องเป็นเรื่องราวเดียวกัน และให้ตรงกับแนวคิดและจินตนาการ

3. รูปทรงในผลงานสร้างสรรค์

ผลงานประติมากรรมสื่อผสมครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้รูปทรงของเศษวัสดุที่มีอยู่แล้วนำมาแปลงสภาพหาความหมายใหม่ เพื่อให้ตรงกับแนวคิด เนื้อหาและเรื่องราว กำหนดให้โครงสร้างของรูปทรงเป็นลักษณะของอินทรีย์รูปหรือเรียกว่า รูปทรงธรรมชาติ (ORGANIC FORM) ซึ่งในรูปทรงที่กำหนดขึ้นนั้น เป็นการกำหนดที่ผสมผสานโครงสร้างหลักและรูปทรงย่อยแทนค่าของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง ของการกำเนิดเกิดใหม่ของสิ่งมีชีวิตบางชนิด โดยอาศัยรูปแบบการคลี่คลายรูปทรงในการนำเสนอผลงานผ่านกระบวนการเพิ่มเติม ลดทอน หรือดัดแปลงในส่วนรายละเอียด มาประกอบเข้าด้วยกันให้เกิดเป็นรูปทรงใหม่ และใช้หลักการทฤษฎีทางด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์มาเป็นตัวผสมผสานส่วนต่าง ๆ ภายในงานเข้าด้วยกันให้แต่ละหน่วยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันประสานกลมกลืนให้เกิดเป็นผลรวมที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ภายในงานตัวผลงาน เพื่อให้ได้รูปทรงตรงกับรู้สึกที่ต้องการ

4. บริเวณว่างในผลงานสร้างสรรค์

บริเวณว่างเป็นทัศนธาตุที่มีบทบาทสำคัญมากในองค์ประกอบของรูปทรง มีความสัมพันธ์กับรูปทรงและทัศนธาตุอื่น ๆ ทุกชนิด การที่จะรับรู้บทบาทหรือความมีอยู่ของพื้นที่ว่าง ก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นปรากฏขึ้นเป็นเส้น เป็นรูปร่าง เป็นรูปทรง (form) ซึ่งบริเวณว่างในผลงานจะมีลักษณะเป็น 3 มิติ คือมีความกว้าง ความยาว และความลึกหรือความหนา ขึ้นอยู่กับวัตถุนั้น ๆ โดยสามารถแสดงให้เห็นถึงบริเวณว่างที่แบ่งออกได้ 2 ลักษณะ ในผลงานสร้างสรรค์ดังนี้

4.1 บริเวณว่างโดยรอบผลงานประติมากรรม (space of sculpture)

เป็นบริเวณว่างรอบ ๆ ที่มีทัศนธาตุทางศิลปะปรากฏขึ้นในลักษณะเป็นรูปทรง เป็นบริเวณว่างรอบ ๆ รูปทรง ซึ่งบริเวณว่างที่ปรากฏเป็นรูปทรงจะเรียกว่าบริเวณว่างบวก ส่วนบริเวณว่างที่อยู่รอบรูปทรงจะเรียกว่าบริเวณว่างลบ โดยการทำงานของบริเวณว่างทั้งสองจะทำงานรวมกัน ทั้งบริเวณว่างบวกและลบจะเป็นการกำหนดให้รูปทรงเกิดมิติ ความกว้าง ความสูง ความลึก และปริมาตร ที่มีมิติต่อเนื่องอย่างที่ปรากฏทำให้รูปทรงมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4.2 บริเวณว่างในตัวผลงานประติมากรรม (void)

ในส่วนของผลงานประติมากรรมเทคนิคสื่อผสม ซึ่งมีลักษณะของการประกอบเข้าด้วยกันของรูปทรงย่อยกับโครงสร้างหลัก ทำให้เกิดบริเวณว่างในตัวผลงาน เป็นบริเวณว่างที่ทำหน้าที่ไหลเวียนของอากาศของการทำงานร่วมกันของแต่ละรูปทรงที่นำมาประกอบเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของรูปทรงต่างขนาดและต่างชนิดกัน เกิดมิติทางความงามในแต่ละรูปทรงย่อย บริเวณว่างที่อยู่ในตัวผลงานยังทำหน้าที่สร้างมิติที่ทับซ้อนของรูปทรง สร้างปริมาตรให้เกิดระยะใกล้ กลาง และไกล เป็นบริเวณว่างที่เกิดพลังความเคลื่อนไหวของรูปทรงขึ้น จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งตามเส้นตามสีตามน้ำหนักอ่อนเข้มที่มีอยู่ในตัวผลงาน ผ่านไปในที่ว่างต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นของผู้สร้างสรรค์ จังหวะความเคลื่อนไหวของสายตาประกอบกับรูปทรงและบริเวณว่างในผลงานนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ความรู้สึกทางศิลปะและอารมณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้ดู

5. พื้นผิวในผลงานสร้างสรรค์

ลักษณะต่าง ๆ ของพื้นผิว ถูกนำมาใช้เป็นมูลฐานอันหนึ่งในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมสื่อผสม

ปัจจัยสำคัญของพื้นผิวก็คือ เป็นตัวที่ก่อให้เกิดความรู้สึกจากการรับรู้ ซึ่งอาจจะมาจากการสัมผัสในลักษณะของการจับต้องด้วยมือ หรือจากลักษณะทางการเห็นด้วยสายตา ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นทั้งสองลักษณะนี้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากประสาทสัมผัส เพื่อให้เป็นสื่อ นำเข้าสู่สภาวะของการรับรู้การถ่ายทอดความหมายได้อีกทางหนึ่ง โดยตัวผู้สร้างสรรค์สร้างพื้นผิวโดยใช้กลวิธีการสร้างร่องรอยของตัวเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุที่มีอยู่ในธรรมชาตินำมาประกอบและมีการจัดการตามวิถีทางกระบวนการดำเนินงานประติมากรรมสื่อผสมและวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค์เอง โดยการแทนค่าน้ำหนัก

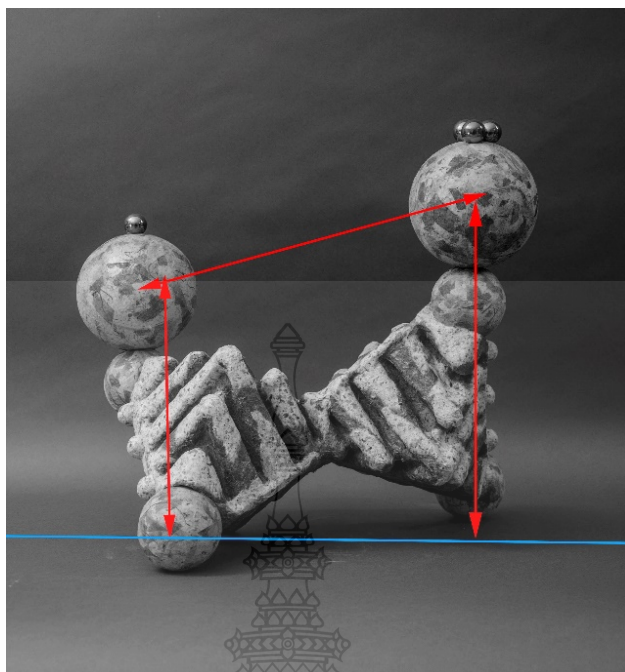
ของสีบนเศษวัสดุให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน เพื่อก่อให้เกิดผิวสัมผัสที่มีพื้นผิวในลักษณะที่เรียบ หยาบ ขรุขระ และมันวาว ตามแนวคิดและลักษณะของรูปทรงแต่ละชิ้นผลงาน สร้างความแตกต่างเพื่อ ก่อให้เกิดความน่าสนใจ สามารถให้ความหมายและแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างในการรับรู้และ การสัมผัสของการอยู่ร่วมกันของพื้นผิวบนรูปทรงแทนสิ่งมีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงของภาวะแวดล้อม ในธรรมชาติ

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานในการใช้หลักการจัดวางองค์ประกอบศิลป์

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์ชุด “จินตภาพจากเศษวัสดุ” ผู้สร้างสรรค์ยังได้ทำการ วิเคราะห์ตามความสำคัญของผลงานการใช้หลักการจัดวางองค์ประกอบศิลป์ในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งหมดจำนวน 6 ชิ้นงาน โดยผลงานในแต่ละชิ้นมีรายละเอียดดังนี้

การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 1 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 1” ขนาด 45 x 45 x 50 ซม. เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจดาชสามสมเศษซี่เลื้อย เศษใบไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์

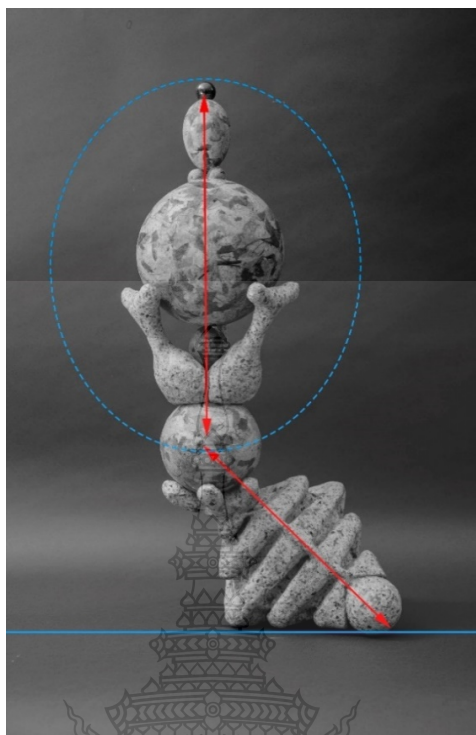
ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “ดุลย ภาพแบบอสมมาตร (Asymmetry Balance)” ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน เป็นลักษณะการ จัดวางผลงานในแนวนอนหรือแนวราบที่มีความสูงของผลงานไม่มากนัก เป็นการสร้างสรรค์ผลงาน ของดุลยภาพที่มีน้ำหนักเท่าเทียมกันแต่มีรูปทรงทั้งสองข้างไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความรู้สึก เคลื่อนไหว เพราะจุดทั้งสองนั้นอยู่ในแนวเฉียง (Transition) ซึ่งมีความรู้สึกเคลื่อนไหวอยู่ในตัว ผลงาน เส้นตั้งมีความเคลื่อนไหวเป็นศูนย์ มีแต่แรงกดลงเบื้องล่างตามธรรมชาติของแรงโน้มถ่วง ทำ ให้งิ่งอยู่กับที่ เส้นนอนมีความเคลื่อนไหวเป็นศูนย์เช่นเดียวกัน ส่วนเส้นที่เอนออกจากเส้นแกนตั้งจะเริ่ม มีความเคลื่อนไหว และจะให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวมากที่สุดตรงจุดที่อยู่ในเส้นทแยงมุม

ภาพที่ 4.7 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง ดุลยภาพแบบอสมมาตร

การสร้างสรรคผลงานชิ้นที่ 2 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 2” ขนาด 30 x 30 x 70 ซม. เทคนิค ผ้า, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, ไขพลาสติกจำลอง, กระจดาขสามสมเศษซี่เลื้อย เศษใบไม้, หัวมุดทองเหลือง, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร

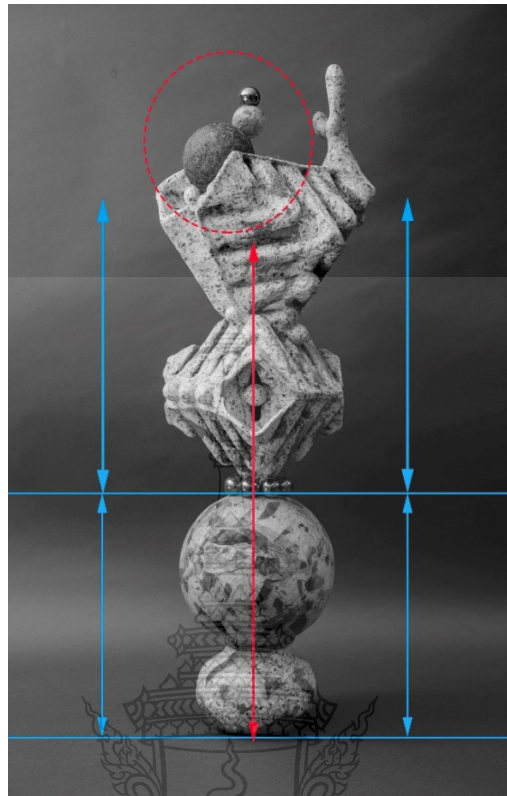
ผู้สร้างสรรคได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรคผลงานในเรื่อง “จุดเด่น (Dominance)” โดยได้ทำการจัดวางผลงานให้มีการเอียงเล็กน้อยในส่วนด้านล่างของผลงาน และสร้างเส้นของรูปทรงด้านล่างให้มีลักษณะของเส้นเฉียงหรือเส้นเอียง จากนั้นกำหนดรูปทรงตรงกลางและด้านบนให้มีลักษณะเป็นแนวตั้งตรงเพื่อสร้างเส้นแนวตั้งให้เกิดความมั่นคงแข็งแรง และเด่นตระหง่าน เน้นให้เกิดส่วนสำคัญโดยการสร้างพื้นที่ว่างในตัวผลงานไว้กึ่งกลาง ใช้รูปทรงลักษณะที่แตกต่างส่งเสริมไปยังจุดเด่นของผลงานด้วยรูปทรงกลมขนาดเล็กที่มีลักษณะมันวาว เพื่อสื่อความหมายให้เห็นถึงการกำเนิดเกิดขึ้นของรูปทรงที่ไม่สิ้นสุด ส่วนการใช้สีในผลงานผู้สร้างสรรคเลือกใช้สีของกระจดาขสามสมซี่เลื้อยและใบไม้ปิดทับรูปทรงทั้งด้านบนและด้านล่างสลับกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างรูปทรงและยังดึงดูดความหน้าสนใจได้มากกว่าพื้นผิวเรียบปกติ

ภาพที่ 4.8 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง จุดเด่น

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 3 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 3” ขนาด 25 x 25 x 75 ซม. เทคนิค ผ้า ,แจกัน,ลูกโปม,เม็ดพลาสติก,หัวมุดทองเหลือง,กระดาศสามสมเศษซี่เลื้อย เศษใบไม้,เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

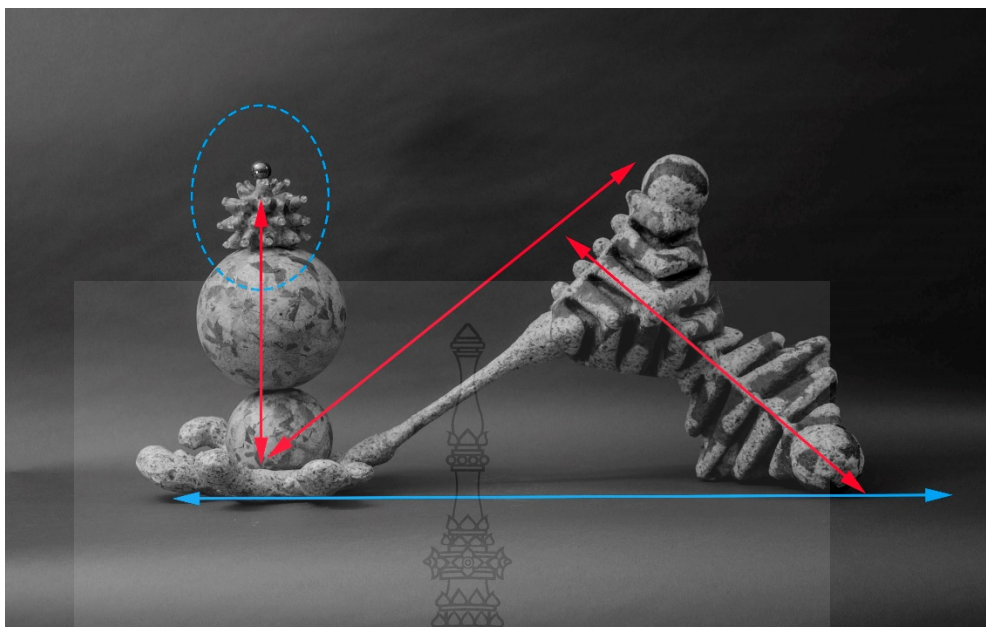
ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “เอกภาพ (Unity)” ได้ทำการประสานจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ และดูลยภาพให้แก่สิ่งที่ขัดแย้งกันเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางรูปทรงสามารถอยู่รวมกันได้ ซึ่งมีอยู่ด้วยกันสองส่วนคือ รูปทรงที่มีความแข็งแรงกระด้างกับรูปทรงที่มีความโค้งมน โดยผู้สร้างสรรค์นำรูปทรงที่มีลักษณะโค้งมนวางไว้เป็นฐานอยู่ด้านล่างและนำรูปทรงที่มีความกระด้างไว้ด้านบน จัดสรรให้มีปริมาตรสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน จากนั้นนำรูปทรงโค้งมนที่มีขนาดเล็กมาจัดจ้งหะการวางในแต่ละพื้นที่ของรูปทรงที่มีความแข็งแรงกระด้างตรงกึ่งกลางและด้านบน เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันให้แต่ละหน่วยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ประสานกลมกลืนกันเป็นผลรวมที่เป็นเอกภาพ ในส่วนของการใช้สีในผลงานสร้างสรรค์ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้สีของกระดาศสามสมใบไม้และซี่เลื้อยปิดทับรูปทรงทั้งด้านล่างและด้านบนสลับกัน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพที่ผสมผสานซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องในแต่ละรูปทรงและพื้นผิวที่นำมาสร้างสรรค์

ภาพที่ 4.9 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง เอกภาพ

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 4 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 4” ขนาด 35 x 90 x 40 ซม. เทคนิค ผ้า, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจาดซาผสมเศษซีลี้อย เศษใบไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

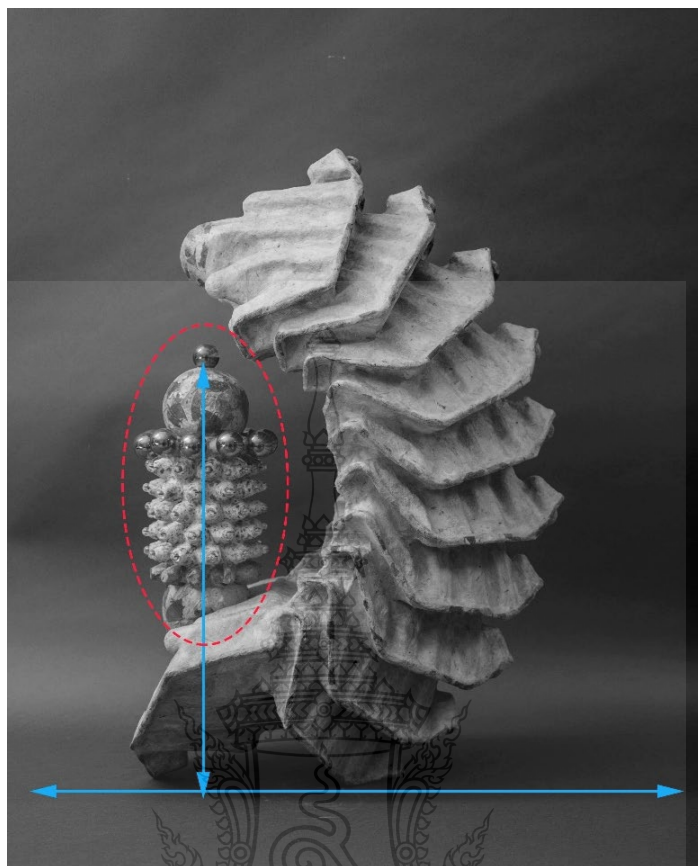
ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “การเน้น (Emphasis)” ซึ่งได้กำหนดผลงานสร้างสรรค์ให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม โดยการเน้นให้จุดเด่นที่เป็นรูปทรงย่อยที่แยกตัวออกจากส่วนประกอบของรูปทรงโครงสร้างหลัก จัดจังหวะของรูปทรงโครงสร้างหลักให้มีความลาดเอียง เพื่อที่จะให้เส้นที่แยกตัวออกมานั้นถูกวางตำแหน่งกดลงพื้น รองรับรูปทรงย่อยในลักษณะแนวเส้นแกนนตั้ง และยังมีจัดวางรูปทรงย่อยทรงกลมซ้อนกันสูงขึ้นและจัดวางวัสดุฉนวนวางอยู่ตำแหน่งด้านบนสุด เพื่อเป็นการแสดงถึงสื่อสัญลักษณ์ของสิ่งมีชีวิตบางชนิดที่ก่อกำเนิดเกิดขึ้นใหม่ อีกทั้งยังเน้นด้วยพื้นผิวและการใช้สีที่ต่างกันทั้งสองรูปทรงในลักษณะสีเข้มและสีอ่อน ในจุดที่กำหนดให้มีสีที่แตกต่างกันนั้น เพื่อแทนค่าความมีชีวิตที่อยู่ร่วมกันของสภาวะแวดล้อมในธรรมชาติที่แปรเปลี่ยน เป็นการเน้นจุดเด่นให้อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ

ภาพที่ 4.10 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง การเน้น

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 5 ชื่อ “จินตภาพจากธาตุ 5” ขนาด 23 x 40 x 60 ซม. เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, เยื่อกระดาษ, หัวมุดทองเหลือง, กระดาษสาผสมเศษใบไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ

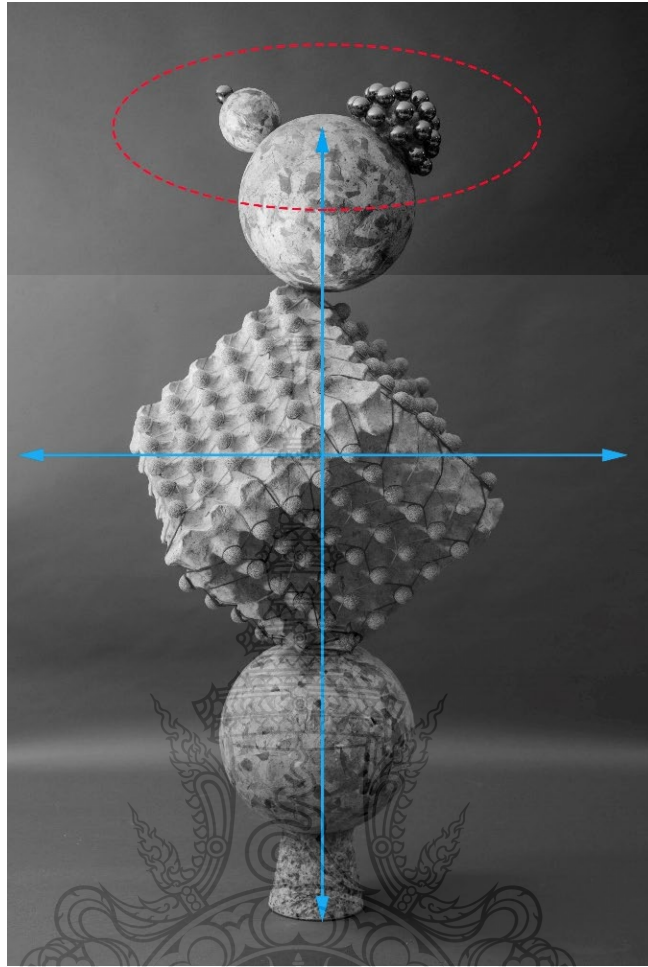
ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “จังหวะ (Rhythm)” โดยได้กำหนดผลงานสร้างสรรค์ในส่วนของการจัดจังหวะให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมด้วยรูปทรงย่อยที่มีความแตกต่างไปจากโครงสร้างของรูปทรงหลักของผลงาน จัดวางรูปทรงย่อยให้อยู่บริเวณส่วนหน้าของผลงาน มีลักษณะแนวตั้งตรงซ้ำ ๆ กันของรูปทรงย่อยอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อทำให้เกิดดุลยภาพของรูปทรงย่อย โอบล้อมด้วยโครงสร้างหลักด้านข้างที่แสดงถึงการแผ่ขยายตัวของเส้นนอนและเส้นโค้งอย่างเป็นจังหวะ อีกทั้งยังให้ความสำคัญในส่วนด้านหน้าด้วยพื้นผิวที่มีสีสดใส มีความละเอียดในรูปทรงย่อยและมีวัสดุมันวาววางในตำแหน่งกึ่งกลางของผลงาน เพื่อให้เป็นจุดรวมของความสนใจ มีความพิเศษแตกต่างไปจากพื้นผิวในส่วนด้านข้างที่กำหนดเป็นพื้นผิวหยาบและมีสีพื้นอ่อน แสดงให้เห็นถึงชีวิตที่อยู่ร่วมกันของสรรพสิ่งในสภาวะที่แปรเปลี่ยนของธรรมชาติ

ภาพที่ 4.11 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง จังหะ

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 6 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 6” ขนาด 45 x 45 x 110 ซม. เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, เยื่อกระดาษ, หัวมุดทองเหลือง, เชือกไหมพรม, กระดาษสาผสมเศษซีลื้อย เศษใบไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, ภาตกระดาษบรรจุไข่

ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “สัดส่วน (Proportion)” เป็นการเน้นไปทางการแสดงออกถึงอารมณ์ของรูปทรง โดยการนำรูปทรงทั้งสองที่มีความขัดแย้งหรือแตกต่างกันให้มาอยู่ร่วมกันประสานเข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์เพื่อให้เกิดเอกภาพทางรูปทรง สัดส่วนที่ประสานกันจะอยู่ในกฎของเรื่องเอกภาพ ในสัดส่วนที่มีความขัดแย้งของรูปทรง มีการซ้ำของรูปทรง มีการแบ่งปริมาณรูปทรงที่เหมาะสม และมีพลังความเคลื่อนไหวของรูปทรงที่เกิดดุลยภาพ ฉะนั้น เอกภาพของสัดส่วน เป็นความสัมพันธ์ที่สมส่วนกันระหว่างกันของส่วนต่าง ๆ ในรูปทรงหรือระหว่างรูปทรง รวมทั้งความสัมพันธ์กลมกลืนกันระหว่างทัศนธาตุทางศิลปะทั้งหลายด้วย

ภาพที่ 4.12 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง สัตส่วน

สรุปปัญหาในการสร้างสรรค์ และแนวทางการแก้ปัญหา

การเก็บข้อมูลในการสร้างสรรค์จะต้องศึกษาค้นคว้าหาความชอบหรือสาระที่ตนสนใจหรือเป็นแนวทางใหม่ที่ผู้สร้างสรรค์สังเกตอยู่ในขณะนั้น รวบรวมเป็นหลักฐานเพื่อไว้อ้างอิงถึงแหล่งกำเนิดที่มาของความคิด ความรู้สึกที่เข้าไปรับรู้เรื่องนั้น ๆ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการเก็บความประทับใจหรือสะท้อนใจไว้เป็นข้อมูลและรวบรวมเป็นหลักฐานได้ครบในบางประเด็น เนื่องจากแหล่งที่มาของข้อมูลมีจำนวนมาก ถ้าหากนำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาอาจทำให้เกิดการผิดเพี้ยนจากจุดที่ทำให้ความสำคัญของการสร้างสรรค์ได้ ซึ่งจุดที่ผู้สร้างสรรค์ประทับใจหรือสะท้อนใจที่ตรงกับความรู้สึกนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการค้นคว้า ทดลองและการสร้างสรรค์ผลงานในส่วนของการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาแปลงสภาพการใช้งานหรือการทำให้วัสดุที่ไม่สามารถใช้งานตามหน้าที่เดิม

ให้กลายเป็นผลงานชิ้นใหม่ในทางศิลปะที่มีสุนทรียภาพทางความงามของรูปทรงและแนวคิด ช่วยให้สังคมและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ตระหนักถึงการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและปัญหาของเศษวัสดุจากการเผาทำลาย และการฝังกลบ ถ่ายทอดเป็นกระบวนการทางประติมากรรมในรูปแบบ ศิลปะสื่อผสม แต่เนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานมีขั้นตอนหรือกระบวนการมากมายทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน โดยผู้สร้างสรรค์แบ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานได้ดังนี้

ปัญหาแบบร่าง 2 มิติขยายเป็นผลงาน 3 มิติ

เป็นการร่างแบบให้เห็นภาพเสมือนจริงในลักษณะ 2 มิติ เพื่อให้เห็นมิติเชิงกายภาพที่ตรงกับจินตนาการ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำแบบร่างมาทำการขยายเป็นผลงาน 3 มิตินั้น เป็นเรื่องของสัดส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงมิติของรูปทรงไปจากแบบร่าง 2 มิติ เนื่องจากเศษวัสดุมีรูปลักษณะที่เฉพาะเจาะจงแต่ละชนิดมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหาในการสร้างสรรค์นั้นต้องทำการศึกษารูปลักษณะของเศษวัสดุแต่ละชนิดที่จะนำมาประกอบเพื่อหาความเชื่อมโยงในการร่างแบบให้ชัดเจน และต้องอาศัยประสบการณ์ในการประกอบสร้างรูปทรงให้ได้ตามแบบ ตรงตามแนวคิดและจินตนาการมากที่สุด

ปัญหาทางวัสดุ

วัสดุเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ให้ความสำคัญมากเพราะว่าลักษณะของผลงานเป็นการประกอบของวัสดุรูปทรงต่างชนิดกัน เพราะฉะนั้นการสร้างสรรค์ผลงานจึงค่อนข้างล่าช้า ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหาจึงต้องอาศัยเวลาในการเตรียมงาน และการเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับผลงานที่สามารถจัดการกับวัสดุได้จนครบทุกกระบวนการ เพื่อให้ได้รูปทรงที่สมบูรณ์ตามแนวคิด

ปัญหาการสร้างรูปทรง

ปัญหาทางด้านเอกภาพของรูปทรงเกิดขึ้นจากการประสานกันของทัศนธาตุที่สอดคล้องกับความคิด รูปทรงจะคลี่คลายและพัฒนาที่ละขั้นพร้อมกันของความคิดนั้น เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์รูปทรงตามหลักทฤษฎีซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ประกอบกันเพื่อประสานให้รูปทรงเกิดความกลมกลืนในแต่ละหน่วย เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาซึ่งผู้สร้างสรรค์คิดว่าสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผลงานเกิดสุนทรียภาพทางการสร้างสรรค์รูปทรงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ปัญหาทางเทคนิค

ผู้สร้างสรรค์มิได้สร้างสรรค์ผลงานออกมาตามกระบวนการของการปั้น-หล่อ ซึ่งผลงานเป็นลักษณะการประกอบกันของวัสดุหลากหลายชนิด ให้เกิดรูปทรงตามจินตนาการตามแนวคิด ดังนั้นแนวทางในการแก้ปัญหาการทำงานจึงต้องอาศัยเทคนิคหลาย ๆ เทคนิคผสมกัน เช่น เชื่อมโลหะ การยึดติดด้วยกาว การใช้วัสดุสำเร็จรูปในการสร้างรูปทรง ฯลฯ จะเห็นได้ว่าผลงานแต่ละชิ้นจะมีความหลากหลายในการใช้เทคนิคประกอบกันของรูปทรง เพื่อความสมบูรณ์ของรูปทรงตามความต้องการ

ความรู้ใหม่

ความรู้ใหม่เกิดจากสิ่งที่ได้รับในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องจากการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้สร้างสรรค์ได้รับความรู้จากการแก้ปัญหาในการออกแบบรูปทรง เช่น การหาโครงสร้างที่ไม่ลงตัว หรือรูปทรงที่ซ้ำซาก แม้กระทั่งรูปทรงที่มีความขัดแย้งกัน โดยการศึกษาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบงานศิลปะที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หรือสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และวัสดุแวดล้อมมาเป็นมูลฐานในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ปรับเปลี่ยนวัสดุที่นำมาใช้เพื่อสร้างให้เกิดรูปทรงใหม่ๆ ที่แปลกตา เพื่อเป้าหมายของการถ่ายทอดผลงานสร้างสรรค์อย่างสมบูรณ์ ทั้งรูปแบบและเทคนิคที่เหมาะสม ตามแนวคิด และส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ การรับรู้และความเข้าใจแก่สาธารณชนในเชิงความหมายที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานอีกด้วย

บทที่ 5

บทสรุป

จากการสร้างสรรค์ผลงานชุด “จินตภาพจากเศษวัสดุ” ของผู้สร้างสรรค์ เป็นการทำงานจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทฤษฎีจากภาคส่วน และการรับรู้จากประสบการณ์ของตนเองจนเข้าถึงที่มาของแนวคิด อันเกิดจากสภาวะแวดล้อมในปัจจุบันของธรรมชาติและสังคม เศษวัสดุเหลือใช้ในบริบทสังคมการดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 และศึกษาข้อเท็จจริงที่พบเห็น ทั้งสื่ออื่น ๆ ภาพถ่าย จากสื่อออนไลน์ ฯลฯ เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหากระบวนการและเทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์และการเลือกใช้วัสดุอย่างเหมาะสมกับการสร้างสรรค์ โดยการร่างภาพต้นแบบผลงาน เพื่อให้เห็นภาพเสมือนทางความคิดอันเป็นช่องทางในการสร้างสรรค์ได้อย่างรวดเร็วและสมบูรณ์

ผลจากการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ ทำให้เกิดผลงานทางด้านศิลปกรรมขึ้น เป็นการแสดงออกในรูปแบบที่เป็นนามธรรมในลักษณะกระบวนการ ประติมากรรมสื่อผสม หรือ สื่อประสม 3 มิติ จำนวนทั้งหมด 6 ชิ้นงาน ซึ่งผลที่ได้จากการสร้างสรรค์ดังกล่าว คือ ผลงานที่มีเนื้อหาสาระที่แสดงถึงความสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตในรูปลักษณะอื่น ๆ สังคมและสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ โดยผ่านสื่อเศษวัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ เป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดรูปทรงและโครงสร้างตามแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ ผ่านขบวนการสร้างสรรค์เทคนิควิธีการตามหลักเกณฑ์การใช้ทัศนธาตุทางศิลปะและการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างคุณค่าทางสุนทรียภาพทางความงามให้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์

อภิปรายผลการสร้างสรรค์

จากการสร้างสรรค์ศิลปะผลงานประติมากรรมสื่อผสม ชุด จินตภาพจากเศษวัสดุ ผู้สร้างสรรค์มุ่งหวังให้ผลงานชุดนี้เป็นสิ่งกลมกลืนทางจิตใจ และเป็นวิถีให้ศิลปะกับสังคมพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นจากสภาพแวดล้อม และสังคมที่มุ่งเน้นผลผลิตจนลืมชีวิตและการดำรงอยู่ ส่งเสริมให้สังคมหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อม เปิดมุมมองเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนการทำ “Upcycle” ซึ่งเป็นวิธีการที่ครอบคลุมทั้งการ “Reuse” และ “Recycle” จัดการปัญหาเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากภาคการผลิตที่มีปริมาณสูง และยังใช้วิธีการจัดการขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน โดยใช้วิธีคิดอย่างสร้างสรรค์และการ

ออกแบบเพื่อแปลงสภาพเศษวัสดุเหลือใช้เหล่านี้ สรรสร้างเป็นผลงานศิลปะที่มีสุนทรียะในเชิงสัญลักษณ์ของรูปทรงที่มีความหมายแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับธรรมชาติและสังคมในการอยู่ร่วมกันของสภาวะแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนในปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้ากระบวนการสร้างสรรค์งานและขั้นตอนอย่างเป็นระบบของผู้สร้างสรรค์ ทำให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ในการสร้างสรรค์ผลงาน การจัดระบบทางความคิด การดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนและการแก้ปัญหาด้านกรสร้างรูปแบบ รวมไปถึงการสร้างเทคนิควิธีการใหม่ๆ จนเกิดเป็นลักษณะเทคนิคเฉพาะตน ทำให้เกิดการขับเคลื่อนของแนวคิดและการพัฒนาทางเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป อีกทั้งสามารถนำผลงานในการพัฒนานั้น ไปถ่ายทอดให้ความรู้ในเชิงบูรณาการกับการเรียนการสอนกับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์เป็นประสบการณ์จากการได้เห็นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน รวมไปถึงให้เห็นคุณค่าในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นคนคิดอย่างมีระบบแบบแผนละเอียดรอบคอบ มีสมาธิจดจ่อกับการทำงานศิลปะหรือการทำงานในรูปแบบอื่น ๆ เคารพกติกา รักษากฎเกณฑ์ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันเอาใจใส่และมีพฤติกรรมที่ดีงาม ก่อให้เกิดมิตรภาพและสร้างความสามัคคีที่ดีงามต่อกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาศาสตร์แห่งความงามด้านศิลปะให้เข้าใจและสามารถถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้ให้เป็นประโยชน์การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ต่อไปได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยเวลาและประสบการณ์การทำงานศิลปะจะสร้างการเรียนรู้ให้เกิดคุณค่าการรับรู้ ความเข้าใจ เป็นผลลัพธ์ต่อการพัฒนาศักยภาพการทำงานศิลปะ ให้เกิดคุณค่ามีประสิทธิภาพต่อการดำรงชีวิตอย่างมีสุนทรียภาพต่อไปได้

ผู้สร้างสรรค์คาดหวังว่า ผู้ที่สร้างผลงานศิลปะนั้น ควรมีความเข้าใจชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมของตนเองหรือประเด็นที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษาให้เป็นอย่างดี ศึกษาและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะสร้างผลงาน เพื่อสื่อสารต่อสังคมหรืออาจจะกล่าวได้ว่า ควรศึกษาในเรื่องที่จะถ่ายทอดให้ชัดเจน เพื่อให้ความรู้และมีคุณภาพทางความคิด จินตนาการ และให้แง่คิดต่อบุคคลอื่น

ส่วนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้น การทดลอง คิดค้นสิ่งใหม่ ในการทำงาน เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งหวังว่าต่อไปในภายภาคหน้าคงได้พบงานศิลปะที่ตื่นตาตื่นใจต่อไป

บรรณานุกรม

- ชลูด นิ่มเสมอ. **องค์ประกอบของศิลปะ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2539.
- เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ. **องค์ประกอบศิลป์ 1**. กรุงเทพฯ : บริษัทเฟื่องฟ้า พรินต์ติ้งจำกัด, 2542.
- นฤพนธ์ บูรณ์บุญฤดี. (2562) การศึกษาและพัฒนางานประติมากรรมรูปทรงและโครงสร้างใน **ธรรมชาติ**. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- นฤพนธ์ บูรณ์บุญฤดี. (2551). ประติมากรรมสื่อผสม.วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, 3(3), 48-51.
- ราชบัณฑิต. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2552. ศิลปะนามธรรม. เข้าถึงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki.com>.
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม ,[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/supichasrasriwatpa/pa/> (วันที่สืบค้น 30 มกราคม 2564)
- สิงห์ อินทรชูโต. **UPCYCLING : พัฒนาเศษวัสดุอย่างสร้างสรรค์**. สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2556.
- สุชาติ เกาทอง. **หลักการทัศนศิลป์**. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์ จำกัด, 2539.
- Pablo Picasso 1912 , [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.pablo-ruiz-picasso.net/year-1912.php> (วันที่สืบค้น 30 มกราคม 2564)

ประวัติผู้สร้างสรรค์

- ชื่อ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤพนธ์ บุรณะบัญญัติ
- สถานที่ทำงาน** - ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ปัจจุบัน** - อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาประติมากรรมและอาจารย์ผู้สอนสาขา
ประติมากรรม ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- Email :** narupon_b@rmutt.ac.th
- ประวัติการศึกษา**
- 2538-40 - ศิลปมหาบัณฑิต สาขาประติมากรรม คณะจิตรกรรม ฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2532-37 - ศิลปบัณฑิต สาขาประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2529-31 - สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนครราชสีมา
- เกียรติประวัติ**
- 2551 - ร่วมสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม กับริ่องศาสตราจารย์เข็มรัตน์ กองสุข “โครงการ
ประติมากรรม กับสิ่งแวดล้อม” ติดตั้ง ณ พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์กลางแจ้ง
คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี
- 2546 - ร่วมสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม “ สีศิลปกรรม ” ดร. กมล ทัศนัญ
ชลี ณ ลานประติมากรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

- 2539 - ภาพผลงานลงหนังสือ ศิลปะรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 9 เนื่องในมหามงคลสมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ 5 ปี ภาพผลงานลงหนังสือ ศิลปกรรมไทย 2000 – 2002
- ภาพผลงานลงหนังสือ 5 ทศวรรษ ศิลปกรรมแห่งชาติ
- 2537 - รางวัลเรียนดีประเภทเรียนดี ประจำปีของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รางวัลเกียรติคุณอันดับ 2 เหรียญเงิน ประเภทสื่อประสม การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 40
- รางวัลพิเศษ นิทรรศการศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ของบริษัทโตชิบา ครั้งที่ 6
- 2536 - รางวัลชมเชยการประกวดประติมากรรมของเยาวชน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ครั้งที่ 2

ประสบการณ์สอน

- อาจารย์พิเศษ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปี พ.ศ. 2550-2555.
- อาจารย์พิเศษ คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี พ.ศ.2549-2552.
- อาจารย์พิเศษ คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปี พ.ศ. 2547-2548.
- อาจารย์พิเศษ คณะอุตสาหกรรมศึกษา โปรแกรมวิชา เครื่องปั้นดินเผา สถาบันราชภัฏพระนคร ปี พ.ศ.2540-2542.
- อาจารย์พิเศษ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปี พ.ศ. 2539-2540.

ประสบการณ์การทำงานด้านวิชาการ

- วิทยากรโครงการพัฒนาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) กิจกรรมที่ 2 การจัดวิพากษ์หลักสูตร ปี พ.ศ. 2562.
- คณะกรรมการตัดสินการจัดการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ปีการศึกษา 2562 ระดับเขตพื้นที่ จังหวัดปทุมธานี กลุ่มที่ 1 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี
- รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี พ.ศ.2558-2561.
- คณะกรรมการรอบคัดเลือกสาขาศิลปะ ๓ มิติ รางวัลศิลปะเพื่อเยาวชนไทยมูลนิธิซิเมนต์ไทยปี พ.ศ. 2549,2552,2553,2556,2558,2561.

- ประธานหลักสูตรและอาจารย์ประจำสาขาประติมากรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี พ.ศ. 2554-2557.
- คณะกรรมการตัดสินการแข่งขันกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุงปี พ.ศ. 2555,2561.
- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตและหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต คณะศิลปกรรมและการออกแบบอุตสาหกรรม พ.ศ. 2558. 16-17 มิถุนายน 2557 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- คณะกรรมการจัดทำคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ปี พ.ศ. 2552-2555.
- คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน(SAR) ระดับภาควิชา/สาขาวิชาประจำปีการศึกษา 2553-2555.
- คณะกรรมการการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยประจำปีการศึกษา 2555.
- คณะกรรมการ โครงการปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมครั้งที่ 1-7 ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในปี พ.ศ. 2548-2554.
- คณะกรรมการตัดสินการแข่งขันทักษะวิชาการทางศิลปะ โรงเรียนหนองเสือวิทยาคมปี พ.ศ.2552.
- วิทยากรพิเศษบรรยายและปฏิบัติเรื่อง การสร้างงานสามมิติด้วยกระดาษให้กับนักศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียน(ก.ศ.น.)ในปี พ.ศ.2552.

ผลงานวิชาการ

- เอกสารประกอบผลงานงานสร้างสรรค์ ชุด รูปทรงในโครงสร้างของธรรมชาติปี พ.ศ.2552.
- เอกสารประกอบการสอนวิชา ศิลปะเบื้องต้น ในปี พ.ศ.2551.
- ตำรา เรื่อง ประติมากรรม 3 ในปี พ.ศ.2551.

บทความวิชาการ

- ประติมากรรมสื่อผสม (2552) วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราชฉบับที่ 3 ปีที่ 3, 2552.
- ศิลปะแนวสื่อผสม (2544) สุจิตร์นิทรรศการ กลุ่มประติมา สาขาวิชาประติมากรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2563 -ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการการสร้างสรรค์ศิลป์ร่วมสมัย “ศิลป์อีสาน” 18-27 กันยายน 2563 ณ ห้องปฏิบัติการ 2 หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร
- ร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนสู่การเป็นเมืองแห่งศิลปะ (จังหวัดนครราชสีมา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ (การสร้างสรรค์ผลงานศิลป์ร่วมสมัย “ศิลป์อีสาน”)
- 2562 -ร่วมแสดงผลงาน โครงการปฏิบัติการทางทัศนศิลป์และนิทรรศการนานาชาติ 2562 คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มทร.อีสาน จ.นครราชสีมา
- 2561 -ร่วมแสดงผลงาน โครงการปฏิบัติการทางทัศนศิลป์และนิทรรศการนานาชาติ 2561 คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มทร.ล้านนา จ.เชียงใหม่
- 2560 -ร่วมแสดงผลงาน “REFORM” ณ Prince Street Gallery, New York , USA , August 1 – 19 2017.
- 2559 -ร่วมแสดงผลงาน “Spirit of Thai” ณ @ Black Gallery Melbourne, Australia 24 June – 5 June 2016.
- 2558 -ร่วมแสดงผลงาน โครงการปฏิบัติการทางทัศนศิลป์และนิทรรศการนานาชาติ 2015 คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มทร.อีสาน จ.นครราชสีมา
- 2557 -ได้รับเชิญเข้าร่วมโครงการสัมมนาและปฏิบัติการทัศนศิลป์ระดับชาติ ณ คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- 2556 -ร่วมแสดงนิทรรศการ TRACES OF THOUGHT ครั้งที่ 2 ณ กงสุลไทยประจำนครลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 2555 -ร่วมแสดงนิทรรศการ TRACES OF THOUGHT ณ V64 แกลเลอรี
- ได้รับเชิญเข้าร่วมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการศิลปกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชชมงคลอีสาน
- 2554 -ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหก ” ครั้งที่11 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
- 2553 -ร่วมแสดงนิทรรศการโครงการ”Artist and Designer’s Creation” ณ ห้องอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะของ11มหาวิทยาลัยจาก ไทยและเวียดนาม
- 2552 -ร่วมแสดงนิทรรศการมหกรรมศิลปะสีน้ำซีคอนสแควร์ ณ อาร์ต สแควร์ ชั้น3 ศูนย์การค้าซีคอนสแควร์

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะเครื่องปั้นดินเผา เชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ ดร.กมล ทัศนาญชลี ในวาระอายุครบ 65 ปี ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
 - ร่วมแสดงนิทรรศการโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการศิลปกรรมแก้ว ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร คณะ จิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
 - การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 55
- 2551 -ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ การอบรมเชิงปฏิบัติการระยะสั้นทางศิลปะแก่บุคคลทั่วไป “การวาดภาพสีน้ำ” ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ร่วมสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม กับรองศาสตราจารย์เข็มรัตน์ กองสุข “โครงการประติมากรรมกับ สิ่งแวดล้อม” ติดตั้ง ณ พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์กลางแจ้ง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี
 - ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะ Contemporary Art Exhibition ณ หอศิลป์ เอ็มเจริญ
- 2550 -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคลองหก ครั้งที่ 10 ณ หอศิลป์เขเว่นรังสรรค์
- ร่วมแสดงนิทรรศการผลงานการปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปิน และคณาจารย์สอนศิลปะในระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี
- 2549 -work shop ผลงานประติมากรรม (Mix Media) ณ ประเทศเม็กซิโก & สหรัฐอเมริกา
- ร่วมแสดงนิทรรศการ มหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ณ ศูนย์สรรพสินค้าซีคอนสแควร์
 - ร่วมแสดงนิทรรศการ มหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ณ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2548 -ร่วมแสดงนิทรรศการผลงานอาจารย์ คณะศิลปกรรม ครั้งที่ 9 ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี
- ร่วมแสดงนิทรรศการ มหกรรมศิลปะเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงพระเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา ณ มิวเซียมฮอลล์ พิพิธภัณฑ์ธนาคารไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, สำนักงานใหญ่

- ร่วมแสดงนิทรรศการ ศิลปกรรมวิชาการ โครงการปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมนานาชาติ ณ หอศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- 2547 -ร่วมแสดงนิทรรศการมหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษามหาราชินี ณ ศูนย์สรรพสินค้า ซีคอนสแควร์
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะ “ เวียงจันทร์ เวียงใจ ” ณ ศูนย์วัฒนธรรม โบราณคดีและ วิจารณ์ศิลป์
- ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ “ ดอกไม้และทิวทัศน์ ” ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต
- ร่วมแสดงนิทรรศการมหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษามหาราชินี ณ หอศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2546 -ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มประติมา ” ครั้งที่ 5 ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์ พาร์ค รังสิต
- ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหอศิลป์ ” ณ หอศิลปกรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- ร่วมแสดงนิทรรศการ ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ ศูนย์วัฒนธรรมหอศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ร่วมแสดงนิทรรศการ มหกรรมศิลปะเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงพระเจริญพระชนมายุ ๔๘ พรรษา ณ ศูนย์สรรพสินค้าซีคอนสแควร์
- ร่วมแสดงนิทรรศการมหกรรมประติมากรรมขนาดเล็ก 2546 ในวาระครบรอบ 20 ปี ของสมาคมประติมากรไทย ณ ศูนย์การค้าเดอะสลิม แกลเลอรี ถนนสีลม
- ร่วมแสดงนิทรรศการผลงานคณาจารย์ คณะศิลปกรรม ณ หอศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมในหีบห่อ โครงการศิลปกรรมไทยครั้งที่ 4 ในวาระครบ 60 ปี มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ ศูนย์การค้าเดอะสลิม แกลเลอรี ถนนสีลม
- การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 49
- ร่วมสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม “ สีศิลปกรรม ” ดร. กมล ทัศนัญชลี ณ ลานประติมากรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2545 -ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหก ” ครั้งที่ 7 ณ ศูนย์สรรพสินค้าริเวอร์ซิตี้
- ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหอศิลป์ ” คณะศิลปกรรม ณ โรงแรมสยามซิตี้
- ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มประติมา ” ครั้งที่ 4
- ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ Mini Sculpture ครั้งที่ 5 ณ วิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- ร่วมแสดงนิทรรศการ ผลงานคณาจารย์ คณะศิลปกรรม ณ หอศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 48

- 2544 -ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหก ” ครั้งที่ 6 ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ
สาขาสะพานผ่านฟ้า
-ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหก ” ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
-ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มสอนศิลป์ ” ณ เซ็นทรัล ลาดพร้าว
-เขียนบทความลงสูจิบัตร นิทรรศการ “ กลุ่มประติมา ” ครั้งที่ 3 ของนักศึกษา สาขาวิชาประติมากรรม
คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2543 -ร่วมแสดงผลงานร้อยปีสมเด็จพระเจ้า ๙ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
-ร่วมแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี ณ ห้างสรรพสินค้า
เซ็นทรัลชิดลม
- 2540 -ร่วมแสดงผลงานศิลปะ “ ในงานมหกรรมดนตรีนานาชาติ ” ณ ห้องประชุม ชั้น 2 อาคารวิจัย และ
การศึกษาต่อเนื่อง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
-ได้รับเชิญแสดงนิทรรศการศิลปกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- 2539 -การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 42
-ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
-ภาพผลงานลงหนังสือศิลปะรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 9 เนื่องในมหามงคลสมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี
-ภาพผลงานลงหนังสือ ศิลปกรรมไทย 2000 – 2002
-ภาพผลงานลงหนังสือ 5 ทศวรรษ ศิลปกรรมแห่งชาติ
- 2538 -การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 41
- 2537 -การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 40
-ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “ นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต ” ของบริษัท โตชิบา ครั้งที่ 6
-ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย
- 2536 -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะกับสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 2 ณ คณะวิจิตรศิลป์ ณ หอศิลป์แห่งชาติกรุงเทพฯ
-ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะวัดและสุสาน ครั้งที่ 1 ณ วัดสวนดอก เชียงใหม่
-การประกวดประติมากรรมของเยาวชนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ครั้งที่ 2
-ร่วมแสดงงานนิทรรศการศิลปะวัดและสุสาน ครั้งที่ 2 ณ วัดอุโมงค์ เชียงใหม่
-ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการ “ เชียงใหม่จัดวางสังคม ” เชียงใหม่
-แสดงผลงานศิลปะนิพนธ์ ณ CHIANG INN PLAZA เชียงใหม่
-ร่วมแสดงนิทรรศการ “ LINES TO FORMS ” ณ DIALOGUE GALLERY

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย
- ร่วมแสดงนิทรรศการ “REBIRTH OF THINGS” ณ IDEAL ART
- 2535 -ร่วมแสดงผลงานศิลปะนิทัศน์ ครั้งที่ 3 คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ร่วมแสดงผลงานศิลปะภาพพิมพ์ ณ หอสมุดแห่งชาติ รัชมิ่งคลาสิก เชียงใหม่
- ร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการศิลปะกับสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 1 เชียงใหม่
- 2533 -ร่วมแสดงผลงานศิลปะนิทัศน์ ครั้งที่ 2 คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ร่วมแสดงผลงานศิลปะจิตรกรรมสัมพันธ์ ครั้งที่ 1
- 2532 -ร่วมแสดงผลงานศิลปะนิทัศน์ ครั้งที่ 1 คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2531 -ร่วมแสดงผลงานภาพพิมพ์ ครั้งที่ 1 นครราชสีมา

" Imagery from Scrap materials "

Faculty of Fine and Applied Arts
Rajamangala University of Technology Thanyaburi
2020

บทคัดย่อ

ผลงานการสร้างสรรคนี้ เป็นการทำงานจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางทฤษฎี และการรับรู้จากประสบการณ์ของตนเองจนเข้าถึงที่มาของแนวคิด อันเกิดจากเศษวัสดุเหลือใช้จากผลผลิตในบริษัทสังคม การดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการความรวดเร็วและเพิ่มขึ้นของการผลิตทางอุตสาหกรรมจนลืมนชีวิตและการดำรงอยู่ ทำให้เกิดมลพิษและสภาวะแวดล้อมได้รับความเสียหาย และอาจส่งผลให้เกิดเป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติได้ การนำเศษวัสดุที่เหลือใช้ หรือเศษวัสดุที่ไม่ได้ใช้งาน แต่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่นั้น เป็นการแปลงสภาพเศษวัสดุ (ลียูส Reuse) เพื่อช่วยลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาของเศษวัสดุ ให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสร้างสรรค์ จากการค้นคว้าและสร้างสรรคผลงานโครงการงานสร้างสรรคเรื่อง “จินตภาพจากเศษวัสดุ” ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มีแนวความคิดในเรื่องการนำเศษวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และการสร้างคุณค่าทางสุนทรียภาพทางความงามให้เกิดขึ้นจากการใช้เศษวัสดุด้วยกระบวนการทางศิลปะและกลวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค
2. ขอบเขตด้านรูปแบบ มีการแสดงออกของผลงานทางด้านรูปแบบศิลปะนามธรรม (abstract) โดยนำเศษวัสดุมาสร้างรูปทรงเพื่อให้ได้รูปทรงและโครงสร้างที่สอดคล้องกับเรื่องราวและความงามในลักษณะการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์
3. ขอบเขตด้านกระบวนการ แสดงออกโดยใช้กระบวนการประติมากรรมสื่อผสม (Mixed Media Art) สร้างและการผสมผสานวัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์เข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ การประกอบสร้างรูปทรงใหม่ที่มีแรงบันดาลใจสืบเนื่องจากการศึกษา และค้นคว้าการหาค่าความเป็นไปได้ใหม่ของเศษวัสดุ

คำสำคัญ : จินตภาพ เศษวัสดุ ศิลปะสื่อผสม

Abstract

The objective of this creative research is to express educational content and the perception of one's own experience. In the context of our 21st century lifestyle, rapid demand and increase of industrial production have been prioritized over human life and existence. The result has been excessive waste from materials, pollution, and other damages to the environment, including natural disasters. Transformation of scrap and reusable material helps reduce resource consumption and solves the problem of the disposal of scrap materials in a cost-effective and efficient manner. The artist is researching and creating artwork themed “Imagery from Scrap Materials” based on the following scopes:

1. The Scope of the Research

The artist creates aesthetic value to the artwork through the concept of recycling scrap material by using specific techniques and processes.

2. The Scope of the Format

The artist creates abstract artwork by using fragments of materials in order to obtain a form and structure in accordance with the theme, with the purpose of expressing beauty through visual elements of art and principles of composition.

3. The Scope of the Process

The artist presents a process based on Mixed Media Art, whereby natural and synthetic materials are combined together in a unified way to create sculptures. The creation of the new shapes are inspired by studying and researching innovative ways of using scrap materials.

Keywords: Imagery scrap material mixed media art

กิตติกรรมประกาศ

รายงานโครงการงานสร้างสรรค์ เรื่อง จินตภาพจากเศษวัสดุ จุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอสาระคุณค่าทางความงามของการนำเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุอื่น ๆ สร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะจากการแปลงสภาพเศษวัสดุ มุ่งเน้นสร้างมิติของรูปลักษณะในเชิงสัญลักษณ์ทางโครงสร้างรูปทรง และสัดส่วนในลักษณะที่ต่างกันไป สร้างคุณค่าทางสุนทรียภาพทางความงามให้เกิดขึ้นด้วยกระบวนการทางศิลปะและกลวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค์ โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสถานะสิ่งแวดล้อม อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงาน ประติมากรรม การใช้สื่อสัญลักษณ์ (Symbol) แนวคิดในการสร้างสรรค์ เลือกกระบวนการและเทคนิค จัดทำภาพแบบร่าง และปฏิบัติงานสร้างสรรค์จริงจนได้ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ และการแก้ปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผลงานเพื่อสร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อผสมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จากการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้นำไปใช้ประโยชน์กับการศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิงของนักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่สนใจในงานประติมากรรมสื่อผสม ผู้สร้างสรรค์ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี รศ.ดร.สมพร ฐรี คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดสรรงบประมาณทุนนักสร้างสรรค์รุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประจำปีงบประมาณ 2563 ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยพร ระวีศิริ ที่เป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำ และแนวคิดในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาเพื่อให้เกิดกระบวนการการสร้างสรรค์ผลงานที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของรายงานโครงการงานสร้างสรรค์ฉบับนี้ ผู้สร้างสรรค์ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ตลอดจนส่งเสริมการศึกษาของผู้สร้างสรรค์ ครู-อาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ด้านวิชาการให้แก่ผู้สร้างสรรค์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกมาโดยตลอด และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ เท่าที่ผ่านมาเป็นอย่างดี

นฤพนธ์ บุรณะบัญญัติ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของงานสร้างสรรค์	1
วัตถุประสงค์ของโครงการสร้างสรรค์	2
ขอบเขตของโครงการงานสร้างสรรค์	2
ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวคิดของโครงการงานสร้างสรรค์	3
การทบทวนวรรณกรรม/ สารเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง	3
วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	5
อิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสิ่งแวดล้อม	5
อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	7
อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ	8
ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์	10
รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม	16
การใช้สื่อสัญลักษณ์ (Symbol)	16

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์	18
แนวความคิดในการสร้างสรรค์	18
กระบวนการและเทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์	19
การเลือกใช้เศษวัสดุในการสร้างสรรค์	20
การร่างภาพต้นแบบผลงาน	24
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน	25
บทที่ 4 การวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์	32
การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์	32
การวิเคราะห์คุณค่าผลงานในการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะ	39
การวิเคราะห์คุณค่าผลงานในการใช้หลักการจัดวางองค์ประกอบศิลป์	41
สรุปปัญหาในการสร้างสรรค์ และแนวทางการแก้ปัญหา	47
ความรู้ใหม่	49
บทที่ 5 บทสรุป	50
อภิปรายผลงานสร้างสรรค์	50
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	52
ประวัติของผู้วิจัยและการแสดงผลงาน	53

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 Pablo Picasso -Guitar, Glass and Newspaper 1912	10
3.1 เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ	20
3.2 ถาดกระดาษบรรจุไข่	21
3.3 กระดาษสาผสมเศษใบไม้ และ ชี้เลื่อย	21
3.4 หัวหมุดทองเหลือง	21
3.5 ถาดพลาสติกเพาะต้นกล้า	22
3.6 ผ้า	22
3.7 ใยสังเคราะห์	22
3.8 ลูกพลาสติก	23
3.9 โฟมขนาดต่าง ๆ	23
3.10 เชือกไหมพรม	23
3.10 ภาพร่างต้นแบบผลงาน	24
3.12 การนำชิ้นส่วนเศษวัสดุมาทดลองประกอบเพื่อหาความเป็นไปได้ของรูปทรงให้ตรงกับแนวคิด ชุดที่ 1	26
3.13 การนำชิ้นส่วนเศษวัสดุมาทดลองประกอบเพื่อหาความเป็นไปได้ของรูปทรงให้ตรงกับแนวคิด ชุดที่ 2	27
3.14 การประกอบติดกันของโครงสร้างและรูปทรงย่อยในแต่ละชิ้นงาน	28
3.15 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 1	29
3.16 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 2	29
3.17 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 3	30
3.18 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 4	30
3.19 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 5	31
3.20 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 6	31

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.1 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 1”	33
4.2 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 2”	34
4.3 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 3”	35
4.4 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 4”	36
4.5 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 5”	37
4.6 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 6”	38
4.7 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง ดุลยภาพแบบอสมมาตร	42
4.8 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง จุดเด่น	43
4.9 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง เอกภาพ	44
4.10 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง การเน้น	45
4.11 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง จังหวะ	46
4.12 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง สัดส่วน	47

บทที่ 1

บทนำ

มนุษย์กับธรรมชาติมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น จากอดีตที่มนุษย์ถูกควบคุมโดยธรรมชาติ ต้องกลัวเกรงปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ แต่ปัจจุบันมนุษย์กับเบียดเบียนเอาผลประโยชน์จากธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิตที่ทำให้สะดวกสบายยิ่งขึ้น จนเป็นปัญหาให้กับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากพฤติกรรมอุปโภคบริโภคซึ่งมากจากสินค้าที่ใช้เพียงครั้งเดียวทิ้ง ส่งผลทำให้เกิดขยะมหาศาลยากต่อการกำจัด

ในปัจจุบันภาคการผลิตในอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากเพื่อผลิตภักดิ์ให้ทันต่อความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น เช่น ปริมาณความต้องการการใช้ฝ้ายในการผลิตสิ่งทอ 35,600 ตันต่อปี (สิงห์ อินทชูโต : 2556, หน้า21) รวมไปถึงความต้องการใช้ไม้เพื่อนำไปแปรรูปผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ถึง 478,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี (สิงห์ อินทชูโต : 2556, หน้า21) และแม้ว่าปัจจุบันจะมีแนวคิดเรื่องการผลิตที่กระชับ (Lean Manufacturing) หรือมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ภาคการผลิตประหยัดทั้งทรัพยากรและเวลา แต่ก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ยังไม่สามารถลดปัญหาเรื่องการใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการผลิตได้ เนื่องจากทุก ๆ วันยังคงมีการผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อบรรจุผลิตภัณฑ์สินค้าจำนวนมหาศาลเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งในขณะเดียวกันบรรจุภัณฑ์เพื่อบรรจุผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ มักหมดคุณค่าไปกลายเป็น “ขยะ” ในช่วงเวลาอันสั้น เพราะในยุคที่พฤติกรรมบริโภคของคนเปลี่ยนแปลงความต้องการอย่างรวดเร็ว อาทิ สินค้าอุปโภคบริโภค เช่น บรรจุภัณฑ์โทรศัพท์มือถือ บรรจุภัณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์ บรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ หรือแม้กระทั่งบรรจุภัณฑ์ที่ใส่อาหาร เป็นต้น ประกอบกับกิจกรรมประจำวันของคนในปัจจุบัน ที่คงปฏิเสธไม่ได้ว่าล้วนเพิ่มปริมาณขยะทั้งสิ้นทำให้การผลิตสินค้าใหม่เกิดควบคู่กับการเพิ่มปริมาณของเศษวัสดุเหลือใช้จำนวนมาก

ความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างสรรค์

ปัจจุบันเศษวัสดุเป็นปัญหาใหญ่อย่างหนึ่งของประเทศ โดยในแต่ละวันจะมีของทิ้งของเหลือใช้หรือเศษวัสดุที่เหลือจากการอุปโภคบริโภคเป็นจำนวนมาก และในแต่ละปีมีขั้นตอนในการกำจัดเศษวัสดุแตกต่างกันไป เช่น การฝังกลบ กำจัดโดยเผา ซึ่งแต่ละวิธีก็ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน เศษวัสดุบางประเภทไม่สามารถย่อยสลายลงได้ในระยะเวลาอันสั้นต้องใช้เวลานับเป็นร้อย ๆ ปีเพื่อการย่อยสลาย เช่น พลาสติกต่าง ๆ โฟม ดังนั้นการนำเศษวัสดุที่ทิ้งเป็นขยะ หรือเศษวัสดุ

ที่ไม่ได้ใช้งานแล้วนั้นแต่ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หรือนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวข้องกับ การนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ 2 กระบวนการ ดังนี้

กระบวนการที่ 1 การรีไซเคิล (Recycle) เป็นการนำเศษวัสดุมาแปรรูปใหม่เพื่อกลับมาใช้ งานอีกครั้ง เป็นการจัดการเศษวัสดุที่กำลังจะเป็นขยะ โดยนำไปผ่านกระบวนการแปรสภาพ และนำ กลับมาใช้ใหม่

กระบวนการที่ 2 การรียูส (Reuse) เป็นการนำกลับมาใช้ใหม่โดยไม่ผ่านกระบวนการแปร สภาพใด ๆ ทั้งสิ้นสามารถทำได้ ซึ่งไม่ต้องผ่านกระบวนการที่ซับซ้อน

ซึ่งทั้งสองวิธีการ เป็นกระบวนการที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงแต่มีเป้าหมายอย่างเดียวกัน คือการใช้ ทรัพยากรอย่างรู้ค่า ใช้อย่างมีความคิดและจินตนาการ การรีไซเคิล (Recycle) หรือ การรียูส (Reuse) ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งที่เรารู้กันดีอยู่แล้ว แต่บางครั้งอาจจะหลงลืมกันไป เพราะความเร่งรีบและวิถี ชีวิตที่รักความสะดวกสบายกันกลายเป็นความเคยตัว เศษวัสดุเหล่านี้สามารถนำมาใช้อะไรได้บ้าง เพราะทุกชีวิตยึดโยงอยู่กับสิ่งของเหล่านี้ ในทุก ๆ วันนี่เศษวัสดุที่ตกเป็นอันไร้ประโยชน์เป็นจำนวน มาก

วัตถุประสงค์ของโครงการงานสร้างสรรค์

1. เพื่อนำเสนอสาระคุณค่าทางความงามของการนำเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุอื่น ๆ มา สร้างสรรค์เป็นผลงานประติมากรรมสื่อผสมของรูปทรงและโครงสร้างจากการแปลงสภาพเศษวัสดุ
2. เพื่อนำเสนอสุนทรีย์ทางความงามของรูปทรงและโครงสร้างตามจินตนาการจากการ แปลงสภาพเศษวัสดุ
3. เพื่อต้องการพัฒนาการทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานกระบวนการประติมากรรมด้วย เทคนิคศิลปะสื่อผสม
4. เพื่อการพัฒนาทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งเป็นการต่อยอดทำให้เกิดความรู้ ใหม่

ขอบเขตของงานสร้างสรรค์

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มีแนวความคิดในเรื่องการนำเศษวัสดุกลับมาใช้ใหม่ และการสร้าง คุณค่าทางสุนทรีย์ภาพทางความงามให้เกิดขึ้นจากการใช้เศษวัสดุด้วยกระบวนการทางศิลปะและกลวิธี เฉพาะของผู้สร้างสรรค์
2. ขอบเขตด้านรูปแบบ มีการแสดงออกของผลงานทางด้านรูปแบบศิลปะนามธรรม โดยนำ เศษวัสดุมาสร้างรูปทรงเพื่อให้ได้รูปทรงและโครงสร้างที่สอดคล้องกับเรื่องราวและความงามใน ลักษณะการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ให้ปรากฏแทนเรื่องราวที่พบเห็น

จริงของอารมณ์ความรู้สึกภายในจิตสำนึก และรับรู้ถึงจินตนาการที่ความสอดคล้องกับแหล่งข้อมูล (Source of Form Ideas) ผสมผสานตัดทอนรูปทรงสร้างขึ้นใหม่

3. ขอบเขตด้านกระบวนการ แสดงออกโดยใช้กระบวนการประติมากรรมสื่อผสม (Mixed Media Art) สร้างและการผสมผสานวัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์เข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพ การประกอบสร้างรูปทรงใหม่ที่มีแรงบันดาลใจสืบเนื่องจากการศึกษา และค้นคว้าการหาค่าความเป็นไปได้ใหม่ของเศษวัสดุ

ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวคิดของโครงการงานสร้างสรรค์

เป็นการพัฒนาแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเทคนิคและวิธีการประเภท ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) เพื่อให้เห็นถึงรูปทรงและโครงสร้างของผลงานประติมากรรมสื่อผสมจากเศษวัสดุ ที่เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า

การทบทวนวรรณกรรม/สารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้อง

จินตภาพจากเศษวัสดุ เป็นการศึกษาทดลอง และพัฒนาแนวทางในการใช้เศษวัสดุ ซึ่งอาจจะเป็นวัสดุทางธรรมชาติหรือเป็นวัสดุสังเคราะห์ ประกอบเข้าด้วยกันในเทคนิคและวิธีการ สื่อผสม (Mixed Media) ในการถ่ายทอดผลงานทางทัศนศิลป์ และผลงานในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ เป็นการใชทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ผสมผสานเศษวัสดุในรูปแบบผลงานสามมิติ ในการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ

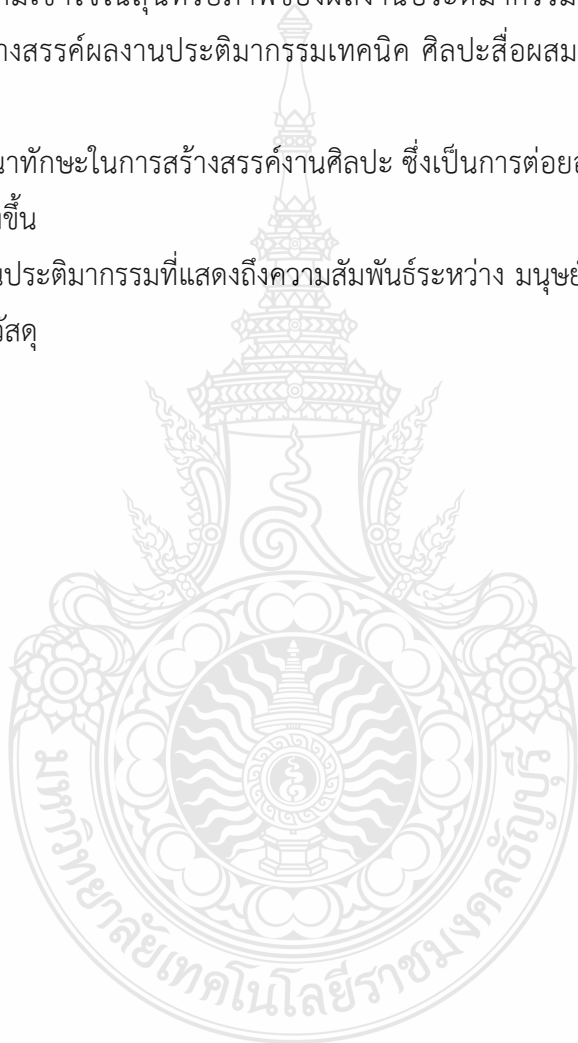
วิธีการดำเนินการงานสร้างสรรค์

ในการดำเนินงานสร้างสรรค์เรื่องจินตภาพจากเศษวัสดุ นั้นมีวิธีคิดเบื้องต้น 2 วิธีคือ วิธีแรกใช้แนวคิดเป็นหลักต้องการแสดงออกเรื่องใดแล้วจึงหาเศษวัสดุมาถ่ายทอดเป็นผลงานสร้างสรรค์ วิธีที่สอง เป็นความประทับใจจากการได้พบเห็นเศษวัสดุที่ชอบ แล้วเก็บสะสมนำมาใช้ภายหลัง ส่วนการดำเนินงานสร้างสรรค์แบ่งขั้นตอนออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎี อิทธิพลต่าง ๆ ที่ได้รับ
2. แนวคิดและการศึกษาเศษวัสดุเหลือใช้ที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์
3. การร่างต้นแบบผลงานและการสร้างสรรค์ผลงาน
4. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์
5. บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้เห็นคุณค่าของเศษวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่
2. ให้เกิดสุนทรียภาพทางศิลปะและมีคุณค่าทางจิตใจ
3. ให้ความรู้เชิงวิชาการของผลงานสร้างสรรค์ที่แสดงเนื้อหาจากการแปลงสภาพเศษวัสดุโดยใช้ทฤษฎีทางด้านศิลปะ
4. สร้างความเข้าใจในสุนทรียภาพของผลงานประติมากรรม มีการพัฒนาการทางด้านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเทคนิค ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) ให้ดียิ่งขึ้น
5. การพัฒนาทักษะในการสร้างสรรคงานศิลปะ ซึ่งเป็นการต่อยอดทำให้เกิดความรู้ทางด้านประติมากรรมมากยิ่งขึ้น
6. ได้ผลงานประติมากรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อมจากการแปลงสภาพเศษวัสดุ

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่า “มนุษย์” ดำเนินไปด้วยปัจจัยสำคัญอันเป็นพื้นฐาน 4 ประการ คืออาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ซึ่งมีแหล่งที่มาจากธรรมชาติทั้งสิ้น นับตั้งแต่ยุคเริ่มกำเนิดมนุษย์บนโลก ซึ่งได้มีการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ มากมาย เพื่อตอบสนองปัจจัยขั้นพื้นฐาน 4 ประการ ให้ชีวิตมนุษย์มีความสุข ปลอดภัย มีความมั่นคง และมีความสะดวกสบาย การสั่งสมสิ่งเหล่านี้อย่างต่อเนื่องหลายยุคหลายสมัยเรื่อยมาจนกลายเป็นยุคที่พฤติกรรมการบริโภคของมนุษย์ที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนไป ความต้องการทรัพยากรธรรมชาติเพื่ออุปโภคบริโภคมากขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ที่มีความต้องการอย่างรวดเร็ว มีผลิตผลทางอุตสาหกรรม เทคโนโลยีการสื่อสาร การขนส่ง มีการแข่งขันทางการค้าและอุตสาหกรรมในระดับโลก จากการผลิตต้องเร่งสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา จึงไม่น่าแปลกใจที่เศรษฐกิจเหลือใช้จากภาคการผลิตจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่ยังไม่สามารถหาทางแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยในแต่ละปีประเทศไทยมีเศรษฐกิจเหลือใช้จากภาคการผลิตโดยเฉลี่ยกว่า 19-25 ล้านตัน (สิงห์ อินทรชูโต : 2556, หน้า 21) ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจเหลือใช้กับการแก้ปัญหายังเป็นเพียงการถกเถียงที่ยังไม่มีข้อสรุป ส่วนหนึ่งตัวผู้ผลิตเองมองข้ามความสำคัญของการจัดการเศรษฐกิจเหลือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการจัดการเศรษฐกิจเหลือใช้หรือขยะจากภาคการผลิตนั้นอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มและเสียเวลาในการบริหารจัดการ ผู้ผลิตบางรายจึงเกิดการลักลอบเผาขยะนอกเตาเผาทำให้เกิดควันฟุ้งกระจาย และมีกลิ่นเหม็นจากสารเคมี การจัดการเศรษฐกิจอย่างไร้ประสิทธิภาพเช่นนี้ เป็นต้นเหตุของปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่สังคมกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

อิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญในโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของมนุษย์อันเนื่องมาจากความต้องการพื้นฐานและความต้องการความสะดวกสบายในด้านต่าง ๆ ที่มากขึ้น กระตุ้นให้มนุษย์พัฒนาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการนำทรัพยากรธรรมชาติใช้อย่างสะดวกสบายยิ่งขึ้น การตัดไม้ทำลายป่า เผาหน้าดินเพื่อทำการเกษตร อีกทั้งมีกระบวนการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการการบริโภคของมนุษย์ กระบวนการการผลิตนี้เองก่อให้เกิดฝุ่นละอองของเสียสิ่งปนเปื้อนลงสู่แม่น้ำลำคลองเป็น

ทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน เช่น น้ำมัน ถ่านหิน ซึ่งเป็นแหล่งเชื้อเพลิงพลังงาน ทำให้เกิดปัญหาการเคลื่อนย้ายทรัพยากรส่งผลกระทบต่อภาวะสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

4. ผลที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มนุษย์นำมาช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น มีส่วนช่วยเร่งให้เกิดการขาดแคลนทรัพยากรมากขึ้น เพราะกระบวนการการผลิตทางอุตสาหกรรมต้องการวัตถุดิบเป็นจำนวนมากและสามารถสร้างผลผลิตออกมาได้อย่างรวดเร็ว เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมมีส่วนทำให้เกิดมลพิษและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมากเช่น การใช้เครื่องมือการประมงในการจับสัตว์น้ำที่ทันสมัยจะทำให้จำนวนประชากรสัตว์น้ำลดลง การใช้ยากำจัดศัตรูพืชไม่ถูกต้องและเกินขนาดทำให้ระบบนิเวศถูกทำลาย การรบกวนทรัพยากรที่มีอยู่ การที่มนุษย์เข้าไปให้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า การจับสัตว์น้ำ การล่าสัตว์ การทำเหมือง ฯลฯ ล้วนเป็นการเข้าไปรบกวนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ระบบนิเวศจะพยายามปรับตัวเข้าสู่ความสมดุลใหม่ หากมีการรบกวนอย่างรุนแรงและยาวนาน การปรับตัวเข้าสู่ความสมดุลใหม่อีกครั้งต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานหรืออาจจะเสื่อมสลายหายไปเลยก็เป็นได้

ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์บริโภคทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่สูงขึ้นทุกขณะ การพัฒนาเมืองและระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ โดยผ่านกระบวนการการผลิตทางอุตสาหกรรมเป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชากรในสังคม ซึ่งในขณะเดียวกันกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมนี้เองก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าในรูปของสารพิษหรือพลังงานในปริมาณที่อาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษนี้จะรุนแรงตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบด้านรวมทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติ น้ำท่วม น้ำเสีย ดินเสีย ไฟป่า ควันพิษ PM2.5 อนุภาคน้ำร้อนจัด (Heat Wave) เป็นต้น

อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ปัญหาเศษวัสดุนับเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ต้องเผชิญในยุคปัจจุบัน ในแต่ละวันมีของเหลือใช้ที่เกิดจากการอุปโภคบริโภคเป็นจำนวนมาก จนดูประหนึ่งว่าสักวันอาจจะเกิดเศษวัสดุเหลือใช้ล้นโลกก็เป็นได้ ในแต่ละประเทศมีขั้นตอนในการกำจัดเศษวัสดุที่แตกต่างกัน บ้างก็ฝังกลบ บ้างก็เผาทำลาย ซึ่งแต่ละวิธีก็ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันทั้งสิ้น ยิ่งในเศษวัสดุเหลือใช้ หรือขยะที่มีสารพิษปลอมปนอยู่อาจจะถึงขั้นไปเข้าพื้นที่ในประเทศด้อยพัฒนา เพื่อฝังกลบ เศษวัสดุเหลือใช้บางประเภทก็สร้างปัญหาให้มนุษย์และโลกในระยะยาว เพราะไม่สามารถย่อยสลายได้ในระยะเวลา

อันรวดเร็ว แต่ต้องใช้เวลาอันยาวนานปีเพื่อการย่อยสลาย จนกระทั่ง ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการนำเศษวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ที่เรียกว่า กระบวนการรีไซเคิล (Recycle) ได้เกิดขึ้นซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นทางออกในการลดเศษวัสดุเหลือใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวข้องกับการนำกลับมาใช้ใหม่ ดังนี้

คำว่า **Upcycle** หรือ **Upcycling** คือ เป็นกระบวนการหนึ่งของการรีไซเคิล (Recycle) ซึ่งเป็นการลดการใช้วัสดุธรรมชาติ โดยหันไปใช้วัตถุดิบที่ต้องนำไปฝังกลบเผาทำลายหรือวัตถุดิบที่ต้องทิ้ง โดยทั่วไปแล้ว การ รีไซเคิล จะเกี่ยวข้องกับวัสดุพลาสติก กระดาษ โลหะ และแก้ว โดยนำวัสดุเหล่านั้นมาย่อยแปรสภาพและสกัดวัสดุตั้งต้นออกมา เพื่อนำมาขึ้นรูปใหม่อีกครั้ง แต่การ Upcycling เป็นการนำวัสดุที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้แล้วมาประกอบวัสดุชิ้นใหม่โดยยังคงรักษาคุณสมบัติของวัสดุเดิม (สิงห์ อินทรชูโต : 2556, หน้า37) ทำให้มีคุณภาพคุณค่าและมูลค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งถูกเรียกกระบวนการนี้ว่า การลียูส (Reuse) การลียูส โดยใช้แนวคิดแบบ Upcycling ยังเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์วัตถุดิบอย่างสร้างสรรค์โดยไม่ลดคุณภาพวัสดุในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นการนำกลับมาใช้ใหม่โดยไม่ผ่านกระบวนการแปรสภาพใด ๆ ทั้งสิ้นสามารถทำเองได้ ซึ่งไม่ต้องผ่านกระบวนการที่ซับซ้อน

จากแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า Upcycling หมายถึง กระบวนการแปลงสภาพเศษวัสดุเหลือใช้ หรือการทำให้วัสดุที่ไม่สามารถใช้งานตามหน้าที่เดิม ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพและมูลค่าสูงขึ้นอีกทั้งยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ

คำว่าศิลปะแนว “สื่อผสม หรือ สื่อประสม MIXED MEDIA” ได้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวางในวงการศิลปะ เริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1912 ผู้บุกเบิกการสร้างศิลปะแนวสื่อผสมก็คือ ปิกัสโซ ศิลปินได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุใกล้ตัว กล่าวคือ ปิกัสโซได้นำวัสดุที่เป็นกระดาษปิดฝาผนัง กระดาษหนังสือพิมพ์ ผ้า แผ่นไม้ มาสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันด้วยการใช้วิธีการปะติด และ วาดภาพผสมลงไปผลที่ได้ทำให้ภาพมีความงดงามและมีมิติในการสัมผัสจากการผสมผสานการใช้เศษวัสดุเข้าด้วยกันอย่างมีสุนทรียภาพ ซึ่งเป็นเรื่องแปลกใหม่ในวงการศิลปะในยุคนั้น แต่ต่อมาก็เป็นที่ยอมรับในวงการศิลปะ อีกทั้งยังส่งอิทธิพลในการสร้างสรรค์ในศิลปะแนวสื่อผสมมาจนถึงปัจจุบัน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะและศิลปินบางท่านได้ให้คำนิยามและอธิบายความหมายของคำนี้ไว้ว่า “สื่อผสม” หรือ “MIXED MEDIA” ในแง่ของศิลปะสามารถจำแนกได้เป็น 2 ความหมาย คือ วัสดุที่ใช้เป็นสื่อในการ

แสดงออกในงานศิลปะและกรรมวิธี หรือ วิธีการในการสร้างสรรค์ศิลปะ ดังนั้น ความหมายของคำว่า “สื่อผสม หรือ MIXED MEDIA” คือการใช้วัสดุผสมหรือกรรมวิธี หรือวิธีการในการสร้างสรรค์ในลักษณะผสม

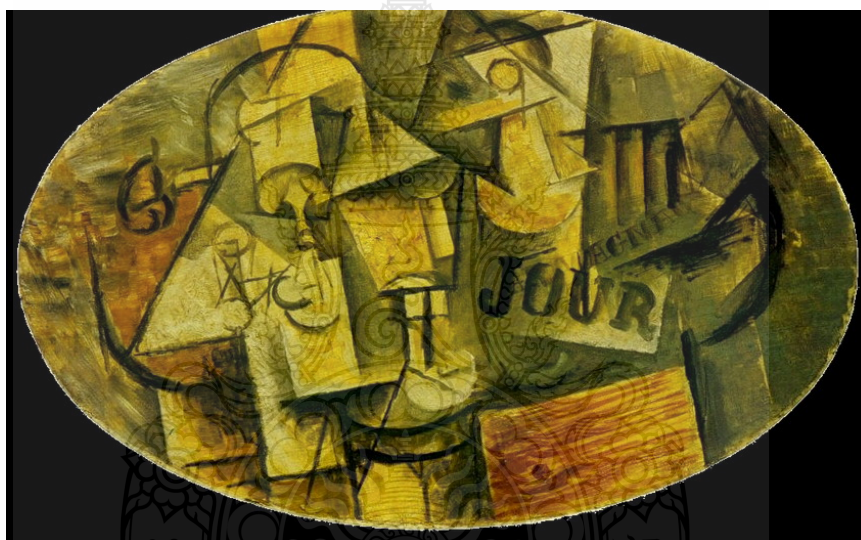
“สื่อผสม หรือ MIXED MEDIA” ในแง่ของการใช้วัสดุเป็นส่วนในการแสดงออกของศิลปิน ชนิดของวัสดุจะไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว วัสดุที่ศิลปินนำมาใช้ผสมผสานกันในงาน อาจเป็นได้ทั้งวัสดุที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติหรือวัสดุซึ่งเป็นผลผลิตของมนุษย์ ส่วน “สื่อผสม หรือ MIXED MEDIA” ที่เน้นในด้านกรรมวิธี หรือวิธีการในการแสดงออกของศิลปิน ก็เป็นสื่อที่ไร้ขอบเขตอันจำกัด ศิลปินจะใช้กรรมวิธีอะไรก็ได้ อย่างอิสระ อาทิเช่น สื่อผสมที่เป็นวิธีการทางจิตรกรรมประกอบวิธีการทางประติมากรรม ภาพถ่ายผสมกับจิตรกรรม หรือเสียงที่นำมาประกอบกับผลงานประติมากรรมก็ได้ อย่างไม่จำกัดตามคำว่า สื่อผสมหรือ MIXED MEDIA นั้นได้ถูกนำมาใช้กับวงการศิลปะที่ไม่ได้มีความหมายอะไรใหม่ หรือลึกซึ้งนอกเหนือไปจากการระบุให้ทราบว่าในผลงานของศิลปินนั้น ๆ ได้ใช้วัสดุ กรรมวิธี หรือ สื่ออื่น ๆ ในการสร้างสรรค์อันเป็นลักษณะผสม ศิลปินบางท่านอาจไม่ใช้คำว่าสื่อผสมกับผลงานของเขา แต่จะระบุให้แน่นอนลงไปเลยที่เดียวว่าเขาใช้วัสดุหรือกรรมวิธีอะไรบ้าง เช่น วัสดุเป็นผ้า กระดาษ เชือก ไม้ พลาสติก เป็นต้น แต่มีศิลปินบางท่านอาจจะยังใช้คำอื่น ๆ ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกันกับสื่อผสม หรือ MIXED MEDIA เช่น ASSORTED MATERIALS, COMBINE MATERIALS, COMBINE PAINTING, INTER MEDIA MIXED MEDIUMS, และ MIXED MEDIA INSTALLATION ตามแนวทางการทำงานของศิลปินอีกด้วย การใช้คำเหล่านี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกตลอดจนความพึงพอใจแต่ละประเภทของงานเท่านั้น

อันที่จริงแล้วหากเราได้ศึกษาถึงวิวัฒนาการของความคิด รูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ ในงานศิลปะอย่างถ่องแท้ จะพบว่า สื่อผสม หรือ MIXED MEDIA มิใช่ของใหม่แต่ประการใด การใช้วิธีการในงานศิลปะนั้นมีมาช้านานแล้ว เพียงแต่ศิลปินในอดีตมิได้นำมาใช้อย่างเป็นทางการเช่นปัจจุบัน เช่น ในงานศิลปะของพวกชนเผ่าต่าง ๆ (PRIMITIVE ART) การสร้างรูปบูชาไว้เป็นเครื่องราง หรือสร้างไว้เพื่อเป็นที่เคารพสักการะของคนเหล่านั้นมักใช้วัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เปลือกไม้ กระดุก สัตว์ เปลือกหอย หนังสัตว์ และวัสดุอื่น ๆ (นฤพนธ์ บูรณะบุญญิต : 2551, หน้า49)

ดังจะเห็นได้ว่า ศิลปะแนวสื่อผสมมิได้เป็นศิลปะที่จำกัดรูปแบบ หรือกรรมวิธีในการสร้างสรรค์แต่อย่างใด และการใช้คำ ๆ นี้มิได้เป็นปัญหายุ่งยากสำหรับศิลปิน หรือสร้างความสับสนให้กับผู้ชมศิลปะแต่ประการใด เพียงแต่เราไม่นิยมและไม่เห็นความจำเป็นในการที่จะต้องระบุว่าเป็น

เทคนิคผสม หรือแยกออกมาเป็นงานศิลปะอีกประเภทหนึ่งต่างหาก เพราะถือว่าเมื่อใช้ คำว่า “สื่อผสม” หรือ “MIXED MEDIA” ในการระบุเทคนิคแล้วก็น่าที่จะเข้าใจได้โดยปริยาย

อาจจะกล่าวสรุปได้ว่า ศิลปะแนวสื่อผสม หรือ ศิลปะแนวสื่อประสม (Mixed Media Art) หมายถึง ผลงานที่ศิลปินสร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้เทคนิคและวิธีการของศิลปะทางด้านทัศนศิลป์หลาย ๆแขนงมาผสมผสานทำให้เกิดผลงานที่อยู่ในชั้นเดียวกัน เน้นทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ มาเป็นตัวประสานให้เกิดรูปแบบผลงานสองมิติสามมิติแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกประทับใจหรือสะท้อนใจของผู้สร้าง ซึ่งวัสดุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมสามารถหาได้จากวัสดุธรรมชาติ วัสดุสังเคราะห์และวัสดุอุตสาหกรรม เป็นต้น

ภาพที่ 2.1 Pablo Picasso -Guitar, Glass and Newspaper 1912

เข้าถึงได้จาก

: <https://www.pablo-ruiz-picasso.net/year-1912.php>

ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์

หลักขององค์ประกอบศิลป์ เป็นหลักเกณฑ์ที่สามารถยืดหยุ่นได้ ไม่ได้กำหนดให้เป็นกฎเกณฑ์ตายตัว การจัดระเบียบภายในผลงานศิลปะ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเหตุและผล เพราะการสร้างสรรค์องค์ประกอบทางศิลปะเป็นกระบวนการการแก้ปัญหาทางด้านความงามของศิลปะแต่ละสาขาโดยตรง หลักขององค์ประกอบศิลป์จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานทัศนศิลป์ ประเภทจิตรศิลป์ และศิลปะประยุกต์ การจัดภาพหรือการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ให้เกิดความงาม องค์ประกอบศิลป์จะมีบทบาทสำคัญและนำมาใช้กับผลงานทัศนศิลป์ทุกสาขา อาทิเช่น จิตรกรรม

ประติมากรรม ศิลปะภาพพิมพ์ สื่อผสม ภาพถ่าย และการออกแบบสาขาต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องนำหลักขององค์ประกอบศิลป์ หรือการออกแบบเข้าร่วมสร้างสรรค์อยู่เสมอ

ในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะงานประติมากรรมที่แสดงให้เห็นถึงทัศนธาตุทางศิลปะ ต้องนำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาเป็นทฤษฎีในการจัดวาง จัดระเบียบจัดส่วนต่าง ๆ ภายในงานเข้าด้วยกันให้แต่ละหน่วยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันประสานกลมกลืนให้เกิดเป็นผลรวมที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ภายในตัวผลงาน และยังเป็นการแก้ปัญหาทางด้านความงามของผลงานอีกด้วย

ดังนั้นการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละครั้ง ได้มีการศึกษาถึงส่วนประกอบสำคัญของศิลปะคือทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก เมื่อนำทัศนธาตุและหลักการแต่ละหน่วยที่กล่าวมาใช้กับผลงานสร้างสรรค์ที่ใช้กระบวนการทางประติมากรรมเทคนิคสื่อผสม จะทำให้เกิดคุณค่าทางความงามอย่างมีสุนทรียภาพในตัวผลงานและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยจะขอกกล่าวถึงทัศนธาตุทางศิลปะและหลักสำคัญในการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่นำมาเป็นทฤษฎีในการสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการงานสร้างสรรค์นี้ ดังนี้

ทัศนธาตุทางศิลปะ ประกอบด้วย

1. เส้น (Line)
2. สี (Colour)
3. รูปทรง (Form)
4. บริเวณว่าง (Space)
5. พื้นผิว (Texture)

1. เส้น (Line)

เส้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญของงานศิลปะทุกชนิด เส้นสามารถให้ความหมายแสดงถึงความรู้สึกและอารมณ์ได้ด้วยตัวเอง และยังใช้ในการแบ่งที่ว่างออกเป็นส่วน ๆ โดยกำหนดขอบเขตของที่ว่างให้เกิดเป็นรูปร่าง (shape) และรูปทรง (form) ได้ โดยนำมาจัดวางในลักษณะต่าง ๆ กัน และเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอด ความหมาย เนื้อหา เรื่องราว ความคิดอารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างกัน

2. สี (Colour)

สีเป็นองค์ประกอบและทัศนธาตุหนึ่งที่สำคัญของงานศิลปะ และเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และเสริมสร้างความเปลี่ยนแปลงของ ความรู้สึก อารมณ์ และจิตใจ ได้มากกว่า

ทัศนธาตุทางศิลปะอื่น ๆ การใช้สีจะให้ประโยชน์ในด้าน การจัดองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิด ความความรู้สึกถึงความสวยงาม ความกลมกลืน สร้างบรรยากาศ สมจริงและน่าสนใจ

3. รูปทรง (Form)

โครงสร้างทางรูปของงานศิลปะที่รวมทั้งรูปภายในและรูปภายนอก จะเป็นโครงสร้างที่ก่อรูป ขึ้นด้วยหน่วยเพียงหน่วยเดียวหรือหลายหน่วยรวมตัวกันขึ้นก็ได้ รูปทรงที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ มี ลักษณะกินเนื้อที่ในอากาศ และสามารถสัมผัสได้โดยรอบเป็นรูปทรงทางกายภาพ มีลักษณะเป็นมวล (mass) และปริมาตร (volume) อาจกล่าวได้ว่า ในการเกิดของรูปทรงในงานศิลปะนั้น รูปทรงเกิด จากการประสานของทัศนธาตุ กฎเกณฑ์ของเอกภาพ การรับรู้และสัญชาตญาณของศิลปิน เป็น รูปทรงที่เกิดขึ้นจากการนำของอารมณ์ เมื่อศิลปินได้รับอารมณ์ความรู้สึกจากสิ่งเร้าภายนอกหรือ ภายในจนเกิดความต้องการที่จะแสดงออก ศิลปินจะสร้างรูปทรงขึ้น เพื่อสื่อสารการแสดงออกนั้น โดยมีการประกอบกันของกระบวนการ 3 ขั้น คือ การเกิดของอารมณ์ การสร้างรูปทรง และการ แสดงออก กระบวนการเหล่านี้เป็นไปโดยกลไกภายในของศิลปินที่เรียกว่า “การเห็นแจ้ง” (สุชาติ เถา ทอง : 2539, หน้า143)

4. บริเวณว่าง (Space)

เนื้อที่สำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นระนาบว่างเปล่าของกระดาษ ฝ่าใบ ผนัง ที่ยังไม่ได้เขียนเป็นภาพของงานจิตรกรรมและงานออกแบบต่าง ๆ และพื้นที่ว่างที่เป็น อากาศที่ล้อมรอบงานประติมากรรม พื้นระนาบว่างเปล่าในงานจิตรกรรมและพื้นที่ว่างที่เป็นอากาศใน งานประติมากรรม ส่วนนี้จะถูกเรียกว่า “บริเวณว่าง” เป็นบริเวณว่างสำหรับให้ส่วนประกอบสำคัญ ของศิลปะได้แสดงบทบาทเป็นรูปร่างและรูปทรงในลักษณะต่าง ๆ รูปร่างและรูปทรงเหล่านี้ในงาน ประติมากรรมจะเรียกอีกลักษณะหนึ่งว่า รูป (Figure) ส่วนบริเวณว่างที่อยู่รอบ ๆ รูปร่างและรูปทรง ในงานจิตรกรรมและงานออกแบบต่าง ๆ จะเรียกว่า พื้น (Ground) มีรูปลักษณะเป็น 2 มิติและ 3 มิติ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ศิลปินจะเหลือที่ว่างไว้ให้เหมาะสมกับงานที่ออกแบบหรือสร้างสรรค์ขึ้นมา หรือพื้นที่ ว่างบนพื้นระนาบที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้น เช่น ศิลปินได้สร้างสรรค์ผลงานทางด้านจิตรกรรม โดยมีการจัดองค์ประกอบในภาพให้มีระยะใกล้ไกลในภาพ ซึ่งทำให้เกิดบริเวณว่างลงตา 2 มิติ ขึ้นมา ส่วน ลักษณะบริเวณว่าง 3 มิติ คือ พื้นที่ว่างจากการสร้างงานที่มีความกว้าง ความยาว ความลึก หรือ ความสูง โดยส่วนใหญ่หมายถึงงานด้านประติมากรรมหรือเป็นการนำผลงานมาจัดวาง ซึ่งเป็นบริเวณ ว่างที่สามารถรับรู้และสัมผัสได้ เป็นความจริงและมีอากาศอยู่ล้อมรอบ

5. พื้นผิว (Texture)

พื้นผิวมีความสำคัญมากสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ พื้นผิวจะถูกนำมาใช้ในลักษณะต่าง ๆ กันเช่น หยาบ ละเอียด มัน วาว ด้านและขรุขระในตัวผลงานประติมากรรม โดยสร้างความงามและค่าน้ำหนักเพื่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างรูปร่างและรูปทรง ลักษณะของบริเวณพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏให้เห็น และก่อให้เกิดความรู้สึกในลักษณะต่าง ๆ กัน โดยบางพื้นผิวอาจจะเป็นการสัมผัสได้ด้วยมือ หรือกายสัมผัส เป็นลักษณะพื้นผิวที่เป็นอยู่จริง หรือบางพื้นผิวอาจสัมผัสได้ด้วยสายตา จากการมองเห็นแต่ไม่ใช่ลักษณะที่แท้จริงของผิววัสดุนั้น ๆ เช่น ทำให้เกิดพื้นผิวที่ขรุขระโดยการวาดลวดลาย หรือใช้กระดาษพิมพ์เป็นลวดลาย แล้วนำมาปะ ทับ ติดบนผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ พื้นผิวที่ขรุขระนั้นทำให้เกิดการกระตุ้นของประสาทให้มีความรู้สึกในลักษณะ ของความหนักแน่น มั่นคง แข็งแกร่ง ถาวร และในขณะที่ผิวเรียบจะให้ความรู้สึกเบา สบาย อ่อนนุ่ม สงบเรียบ พื้นผิวลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ จะทำให้เกิดผลจากความรู้สึกต่อผลงานศิลปะที่แตกต่างกัน

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ประกอบด้วย

1. เอกภาพ (Unity)
2. ดุลยภาพ (Balance)
3. จุดเด่น (Dominance)
4. การเน้น (Emphasis)
5. จังหวะ (Rhythm)
6. สัดส่วน (Proportion)

1. เอกภาพ (Unity)

การจัดระเบียบส่วนประกอบสำคัญของศิลปะหรือจัดรูปร่าง รูปทรงให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันประสานกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยส่วนประกอบที่ทำให้เกิดเอกภาพ จะพิจารณาจากการประสาน และการขัดแย้ง ซึ่งการประสานเป็นการเชื่อมโยงส่วนประกอบของรูปร่าง รูปทรง ที่มีขนาดเท่า ๆ กันหรือมีลักษณะซ้ำ ๆ กันให้เกิดการประสานกลมกลืนกันเป็นเอกภาพ ส่วนการขัดแย้งเป็นการเชื่อมโยงส่วนประกอบของการประสานเพิ่มเข้าไปในสัดส่วนเพียงเล็กน้อย เพื่อให้เกิดมิติที่หลากหลายทางด้านรูปร่าง รูปทรงให้ดูน่าสนใจและมีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ : 2542, หน้า72)

2. ดุลยภาพ (Balance)

สภาพที่ถ่วงดุลกันได้ของรูปร่าง รูปทรง ที่มีขนาด น้ำหนัก ปริมาณ ฯลฯ โดยมีเส้นแกนสมมุติจะเป็นตัวกำหนดความสมดุล ซึ่งเส้นแกนสมมุตินี้เป็นเส้นแกนที่กำหนดขึ้นโดยจินตนาการ มี 2 ลักษณะคือ เส้นแกนแนวตั้งและเส้นแกนแนวนอน หรือแนวราบ โดยทั่วไปดุลยภาพจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ประเภทคือ ดุลยภาพแบบสมมาตรและดุลยภาพแบบอสมมาตร ดุลยภาพแบบสมมาตรคือดุลยภาพที่มีวัตถุอยู่ด้านซ้ายขวา บนและล่างโดยใช้เส้นแกนสมมุติเป็นตัวกำหนดความสมดุลเหมือนกัน ซึ่งในการจัดวางลักษณะนี้เป็นดุลยภาพแบบธรรมชาติคือวัตถุด้านซ้ายและด้านขวาด้านบนและด้านล่างมีรูปลักษณะที่เท่ากัน ส่วนดุลยภาพแบบอสมมาตรนั้นจะมีวัตถุที่อยู่ด้านซ้ายด้านขวาด้านบนและด้านล่างไม่เหมือนกันแต่มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มักเป็นดุลยภาพที่เกิดขึ้นจากการจัดขึ้นใหม่ของมนุษย์ โดยใช้หน่วยที่มีขนาดเล็กแต่มีรูปลักษณะที่น่าสนใจถ่วงดุลกับรูปลักษณะธรรมดาที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดดุลยภาพทางรูปทรง ด้วยความรู้สึกรักก็เป็นได้ (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ : 2542, หน้า 81)

3. จุดเด่น (Dominance)

ส่วนที่เด่นและมีความสำคัญในงานศิลปะ ซึ่งเกิดขึ้นจากการเน้นและรับรู้ได้ด้วยการสัมผัสทางตา จุดเด่นจะมีลักษณะของการสัมผัสทางตาได้เด่นชัดกว่าส่วนประกอบอื่น ๆ ในผลงานทั้งหมด ในงานศิลปะจะประกอบด้วยส่วนประธานและส่วนรอง ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน จุดเด่นในงานทัศนศิลป์โดยปกติจะมีประมาณร้อยละ 20 หรือร้อยละ 30 ของผลงาน (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ : 2542, หน้า 89) ในส่วนของผลงานประติมากรรมตำแหน่งที่วางจุดเด่นส่วนใหญ่จะเป็นตรงกลางหรือด้านบนของผลงาน โดยทั่วไปแล้วในผลงานหนึ่งผลงานจะมีตำแหน่งของจุดเด่นเพียงแห่งเดียว ซึ่งถ้าจำเป็นต้องให้มีจุดเด่นที่สองในผลงาน การสร้างจุดเด่นในแห่งต่อไปจะต้องมีความประสานกลมกลืนเข้ากันได้อย่างสนิทกับจุดเด่นแห่งแรก

การพิจารณาเลือกจุดเด่นในผลงานศิลปะ พิจารณาจากส่วนประกอบสำคัญของผลงาน เช่นรูปร่าง รูปทรง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะให้ความเป็นจุดเด่นแตกต่างกันเช่น รูปทรงที่แปลกจะเป็นจุดเด่นกว่ารูปทรงธรรมดา ดังนั้นการคัดเลือกนำสิ่งที่น่าสนใจมาเป็นจุดเด่นจะทำให้ผู้สร้างงานศิลปะสามารถจัดวางจุดเด่นได้ตามความต้องการ

4. การเน้น (Emphasis)

การเน้น หมายถึง การกระทำให้ส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งมีความชัดเจนเด่นชัดขึ้นหรือตัดกับส่วนประกอบส่วนอื่น ๆ โดยการเน้น สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายลักษณะดังนี้คือ

1. การเน้นโดยการตัดกัน หมายถึง การกระทำให้ส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งแตกต่าง

ไปจากส่วนประกอบอื่น ๆ การเน้นในลักษณะนี้มีความหลากหลาย เช่น การเน้นด้วยพื้นผิว เส้น สัดส่วน สี รูปทรง

2. การเน้นโดยการแยกตัวออกไป หมายถึง การเน้นให้จุดเด่นแยกตัวออกมาจากส่วนประกอบส่วนรวม
3. การเน้นโดยจัดวางตำแหน่ง หมายถึง การจัดวางจุดเด่นให้อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ
4. การไม่ปรากฏความเด่นชัดของจุดสนใจ หมายถึง การไม่เน้นให้ส่วนใดในภาพเป็นจุดเด่น แต่ใช้เนื้อหาทั้งหมดเป็นจุดเด่น (เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ : 2542, หน้า96)

5. จังหวะ (Rhythm)

เป็นจังหวะที่เกิดขึ้นระหว่างความสัมพันธ์ของเส้น รูปร่าง น้ำหนัก และสี จังหวะที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันจะช่วยเน้นให้เกิดความเด่นและแก้ปัญหาการซ้ำกันของรูปภาพได้ เราสามารถสังเกตช่วงจังหวะได้จากการต่อเนื่องกันในธรรมชาติ เช่น การเคลื่อนไหวของคลื่นในท้องทะเลที่โค้งขึ้นลงมากน้อยเป็นจังหวะต่อเนื่องกันไม่ขาดระยะ

ความสำคัญของช่วงจังหวะที่มีต่องานประติมากรรม

1. ช่วงจังหวะในการใช้เส้น รูปร่าง รูปทรงที่ดีทำให้ผลงานประติมากรรมดูงดงามและง่ายต่อความเข้าใจ
2. ช่วงจังหวะที่ดีจะช่วยสร้างความสนใจ ความมีชีวิตชีวา และบางครั้งสามารถทำให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวและการแสดงออกของอารมณ์ความรู้สึก
3. ช่วงจังหวะที่ซ้ำ ๆ กันจะทำให้เกิดความกลมกลืน เช่น การจัดวางรูปทรงของงานประติมากรรมที่ซ้ำ ๆ กันอย่างมีระเบียบ มีจังหวะที่เท่ากันเรียบร้อยสวยงาม (สุชาติ เกาทอง : 2539, หน้า77,78)

6. สัดส่วน (Proportion)

เป็นความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดที่อยู่ในรูปทรงเดียวกันหรือระหว่างรูปทรงและรวมถึงความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างองค์ประกอบทั้งหลายด้วย ซึ่งเป็นความพอเหมาะพอดีไม่มากไม่น้อยขององค์ประกอบทั้งหลายที่นำมาจัดรวมกันความเหมาะสมของสัดส่วนโดยพิจารณาคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. สัดส่วนที่เป็นมาตรฐานจากรูปลักษณะตามธรรมชาติ ของคน สัตว์ พืช ซึ่งโดยทั่วไปถือว่าสัดส่วนตามธรรมชาติจะมีความงามที่เหมาะสมที่สุดหรือจากรูปลักษณะที่เป็นการสร้างสรรค์ของมนุษย์ เช่น โกลเด้นเซ็กชัน (Golden Section) หรือส่วนทอง เป็นกฎในการสร้างสรรค์รูปทรงของ

กรีกซึ่งถือว่า “ส่วนเล็กสัมพันธ์กับส่วนที่ใหญ่กว่า ส่วนที่ใหญ่กว่าสัมพันธ์กับส่วนรวม” (ชลูต นีมเสมอ : 2553, หน้า214) ทำให้สิ่งต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมามีสัดส่วนที่สัมพันธ์กับทุกสิ่งอย่างลงตัว

2. สัดส่วนจากความรู้สึก โดยที่ศิลปะนั้นไม่ได้สร้างขึ้นมาเพื่อความงามของรูปทรงเพียงอย่างเดียวแต่ยังสร้างขึ้นเพื่อแสดงออกถึงเนื้อหา เรื่องราว ความรู้สึกด้วย สัดส่วนจะช่วยเน้นอารมณ์ ความรู้สึกให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และเรื่องราวที่ศิลปินต้องการลักษณะเช่นนี้ทำให้งานศิลปะของชนชาติต่าง ๆ มีลักษณะแตกต่างกัน เนื่องจากมีเรื่องราวอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกต่าง ๆ กันไป เช่น กรีกนิยมในความงามตามธรรมชาติเป็นอุดมคติเน้นความงามที่เกิดจากการประสานกลมกลืนของรูปทรงจึงแสดงถึงความเหมือนจริงตามธรรมชาติ ส่วนศิลปะอาฟริกัั้นดั้งเดิมเน้นที่ความรู้สึกทางวิญญาณที่น่ากลัว ดังนั้นรูปลักษณะจึงมีสัดส่วนที่ผิดแผกแตกต่างไปจากธรรมชาติทั่วไป อาจกล่าวสรุปได้ว่า เอกภาพของสัดส่วนคือความสัมพันธ์ที่สมส่วนกันระหว่างขนาดของส่วนต่าง ๆ ในรูปทรงหรือระหว่างรูปทรง รวมทั้งความสัมพันธ์กลมกลืนกันระหว่างทัศนธาตุทั้งหลาย (ชลูต นีมเสมอ : 2553, หน้า228)

รูปแบบการสร้างสรรคผลงานประติมากรรม

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเกิดจากการสร้างสรรค์ให้มีลักษณะปรากฏขึ้นตามคุณลักษณะของเศษวัสดุและวิธีการที่หลากหลายชนิด ซึ่งเศษวัสดุบางชนิดมีการเปลี่ยนแปลงรูปทรงไป แต่ก็ยังเป็นมิติให้เห็นและจับต้องได้ โดยในรูปแบบการสร้างสรรคผลงานประติมากรรมเทคนิคสื่อผสมครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้รูปแบบการคลี่คลายรูปทรงหรือเรียกตามคำนิยามศัพท์เฉพาะทางศิลปะว่า รูปแบบประติมากรรมนามธรรม (Abstract Sculpture) (ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2552) เป็นความงามที่เกิดขึ้นจากรูปร่างที่ประสบพบเห็น จากแหล่งข้อมูลทางทฤษฎีและแนวคิด เป็นความท้าทายในการหาความเป็นไปได้ของการประกอบสร้างรูปทรงใหม่ที่ไม่จำเป็นต้องมีอยู่จริงในธรรมชาติ รูปทรงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงถูกสกัดตัดทอนโดยสิ้น ที่บ่งบอกความหมายถึงเรื่องราวและความงามในลักษณะ เส้น สี รูปทรง โครงสร้าง บริเวณว่าง พื้นผิวและวัสดุต่าง ๆ ให้ปรากฏแทนเรื่องราวที่พบเห็นจริงของอารมณ์ความรู้สึกภายในจิตสำนึก และรับรู้ถึงจินตนาการที่ความสอดคล้องกับแหล่งข้อมูล (Source of Form Ideas)

การใช้สื่อสัญลักษณ์ (Symbol)

สัญลักษณ์ คือ สิ่งหนึ่งที่ใช้แสดงความหมายของอีกสิ่งหนึ่งหรือเครื่องหมายที่ใช้แทนรูปความคิด เช่น สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เช่น มนุษย์ สัตว์ แมลงหรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ และสิ่งที่เป็นธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ภูเขา ลำธาร ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ศิลปินและงานศิลปกรรมล้วนแต่เป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตทางสังคม ดังนั้น การเลือกใช้สัญลักษณ์ ในกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะเป็นเรื่องของการใช้ภาษา ภาพ สี รูปทรง สัญลักษณ์ที่ศิลปินเลือกมาสื่อแทนความหมายของแนวความคิด ถึงแม้จะดู

ราวกับเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ความชอบ รสนิยมส่วนตัว แต่ปัจจัยสำคัญที่ไม่อาจมองข้าม อิทธิพลส่วนหนึ่งในการใช้สัญลักษณ์ เป็นผลมาจากการหล่อหลอมประสบการณ์ ค่านิยม วัฒนธรรมที่อยู่รอบ ๆ ปัจเจกบุคคลนั้น

ชลูด นิมเสมอ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(ประติมากรรม) ประจำปี พ.ศ. 2541 กล่าวถึงการสร้างสรรค์ คือ การสร้างสัญลักษณ์หนึ่ง เพื่อสื่อความหมาย ในชีวิตประจำวันนั้น เราใช้สัญลักษณ์เป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้ว แต่ในทางศิลปะนั้นสัญลักษณ์เป็นการสื่อความหมายจากจิตใจส่วนลึก จึงต้องใช้สัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นใหม่อย่างเหมาะสม เช่น รูปต้นไม้ ในงานศิลปะแบบรูปธรรมก็เป็นสัญลักษณ์ เพราะศิลปินเขียนรูปต้นไม้ มิใช่เพื่อแสดงถึงต้นไม้ในธรรมชาติ หากแต่ใช้เป็นสัญลักษณ์ของอารมณ์หรือความคิดของศิลปินท่านนั้น สัญลักษณ์ในงานศิลปะจึงเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ และเป็นสัญลักษณ์ส่วนตัวของศิลปิน (ชลูด นิมเสมอ : 2539, หน้า307,308)

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า“สัญลักษณ์” คือ การสร้างสัญลักษณ์หนึ่งเพื่อสื่อความหมาย ให้เข้าใจในอารมณ์ผลงาน สัญลักษณ์อาจถูกแทนด้วยรูปภาพ ผลงานประติมากรรมหรือศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่ารอบตัวเรานั้นสิ่งที่มีมนุษย์กระทำหรือสิ่งที่ธรรมชาติสร้างสรรค์ สามารถนำมาเป็นสัญลักษณ์สื่อแทนความหมายและเป็นศาสตร์ที่กล่อมเกลาให้คนได้ใช้ความคิด การตีความหมาย และที่สำคัญสัญลักษณ์ก็สามารถอธิบายนามธรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตได้เช่นกัน (นฤพนธ์ บุรณะบัญญัติ : 2562, หน้า15)

อาจสรุปได้ว่าบทที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เป็นบทที่กล่าวถึงการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสภาวะสิ่งแวดล้อม อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานผลงานประติมากรรม และ การใช้สื่อสัญลักษณ์ ซึ่งมีความจำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมสื่อผสมในครั้งนี้ แต่ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งและมีความจำเป็นไม่น้อยไปกว่าการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์นี้ คือ วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์

ในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานเรื่อง จินตภาพจากเศษวัสดุ นั้น ต้องมีการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์และสังเคราะห์การดำเนินงานของตนอยู่เสมอ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดรูปแบบในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสมที่เป็นภาพเสมือนและผลงานจริงได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์และแนวคิด โดยสามารถแบ่งตามลำดับขั้นตอนการสร้างสรรค์ ดังนี้

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

กระบวนการและเทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์

การเลือกใช้วัสดุในการสร้างสรรค์

การร่างภาพต้นแบบผลงาน

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

แนวความคิดในการสร้างสรรค์

การดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้เกิดผลลัพธ์ทางคุณภาพของชีวิตมนุษย์ เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน เป็นสถานการณ์การพัฒนาโลกที่ส่งอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มว่าการพัฒนาโลกจะคงมีอย่างต่อเนื่องและยังไม่มีกำหนดการสิ้นสุด トラบใดที่ยังคงมีสิ่งมีชีวิตดำรงอยู่ จึงเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้กับการปรับวิถีการใช้ชีวิต เพื่อความสามารถในการตั้งรับกับสภาวะความแปรเปลี่ยนของสิ่งแวดล้อมโดยรอบอย่างเหมาะสมและยังคงมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

โครงการงานสร้างสรรค์ (Creative project) ชุดนี้ ใช้ชื่อว่า “จินตภาพจากเศษวัสดุ” เป็นการศึกษาทดลองและสร้างสรรค์แนวทางการทำงานศิลปะกับเศษวัสดุเหลือใช้ โดยตัวเศษวัสดุที่เกิดขึ้นนั้น จากการอุปโลกนบริโภคที่แลกกับความสะดวกสบายในชีวิตของมนุษย์ในสังคม ที่ต้องการความรวดเร็วและเพิ่มขึ้นตลอดเวลา เป็นวัสดุที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้บรรจุผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นวัสดุที่ใช้ป้องกันสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่อาจจะเกิดการชำรุดจากการขนย้ายเพื่อให้ถึงผู้บริโภค ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว เมื่อสินค้าถึงมือผู้บริโภคแล้วนั้น วัสดุที่ใช้ป้องกันสินค้าเหล่านี้จะกลายเป็นของที่หมดความต้องการไปในทันที อาทิเช่น บรรจุภัณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (PC) บรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศที่ใช้ภายในบ้านหรือสำนักงานตามหน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ วัสดุเหล่านี้จะหมดความหมายและกลายเป็นเศษวัสดุไปโดยปริยาย และมีเป็นจำนวนมากจนกลายเป็นขยะ ยากต่อการกำจัดและการย่อยสลายในระยะเวลายาวนาน

จากแนวคิดข้างต้นที่จะนำเศษวัสดุเหลือใช้มาในการสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์ยังให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในธรรมชาติ โดยเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติโดยวิธีการสังเกตรอบตัว ซึ่งจะพบว่าการเติบโตของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงของผืนป่าไปในทิศทางที่ไม่สมบูรณ์ แห่งแล้งและเสื่อมโทรม มีโครงสร้างที่แปรเปลี่ยนไปตามสภาวะของสิ่งแวดล้อม ความพยายามต่อสู้และปรับตัวให้เข้ากับความแห้งแล้งและขาดความสมดุลนั้น เป็นภาวะหนึ่งในปรากฏการณ์ภัยธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลจากปัญหาที่เกิดขึ้นของมนุษย์ที่เกิดจากการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่สูงขึ้นทุกขณะ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบต่อธรรมชาติที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้สร้างสรรค์ยังให้ความสนใจกับรูปทรงของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ เช่น สัตว์ แมลง หลากหลายชนิด โดยได้ส่งอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวของสิ่งมีชีวิตเหล่านี้ให้กับผู้สร้างสรรค์ และทำให้เกิดความสะเทือนใจและเศร้าใจในปัญหาของสภาวะสิ่งแวดล้อมของธรรมชาติที่เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้น เป็นประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส เรื่องราวและเนื้อหาให้มาเป็นแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมจากเศษวัสดุเหลือใช้ ที่เป็นจุดเริ่มต้นของโครงการการสร้างสรรค์ผลงานชุดจินตภาพจากเศษวัสดุนำเสนอผลงานประติมากรรมสื่อผสมที่เน้นเรื่องราวของโครงสร้างและรูปทรงจากสภาวะแวดล้อมในธรรมชาติที่แปรเปลี่ยน

กระบวนการและเทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์

ความหลากหลายทั้งทางด้านปริมาณ ขนาดและลักษณะเฉพาะของเศษวัสดุที่เหลือจากการใช้งานกลายเป็นภาระหนักของหน่วยงานหรือองค์กร เพราะความหลากหลายทำให้การควบคุมเศษวัสดุเป็นไปได้ยาก และไม่สามารถนำกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตเดิมได้ การที่จะนำเศษวัสดุกลับมาใช้อีกครั้งจะต้องผ่านกระบวนการแปรสภาพของเศษวัสดุนั้น ๆ เป็นการคัดแยกเพื่อการรีไซเคิล เสียทั้งงบประมาณค่าใช้จ่าย และสูญเสียพลังงานอย่างมาก ดังนั้นการพัฒนาไปสู่กระบวนการเปลี่ยนเศษวัสดุเหลือใช้ให้เป็นผลิตภัณฑ์อีกครั้ง สามารถใช้กระบวนการหรือหลักการทางศิลปะมาเป็นตัวแปลงสภาพเศษวัสดุเหลือใช้ หรือการทำให้วัสดุที่ไม่สามารถใช้งานตามหน้าที่เดิม ให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่หรือผลงานชิ้นใหม่ที่มีสุนทรียภาพ อีกทั้งยังช่วยลดปริมาณเศษวัสดุเหลือใช้ลดน้อยลงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ในฐานะที่ผู้สร้างสรรค์เป็นส่วนย่อยของสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของกลไกหลักที่จะช่วยให้สังคมและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ตระหนักถึงการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและปัญหาของเศษวัสดุ ให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมาย และช่วยลดมลพิษทางอากาศจากการเผาทำลาย และการฝังกลบ ผู้สร้างสรรค์จึงขอเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้สังคมและสิ่งแวดล้อมดีขึ้นไม่มากนักน้อย โดยการใช้ศิลปะมาเป็นตัวประสาน นำเอาเศษวัสดุเหลือใช้หรือที่เรียกว่าขยะ มาสรรสร้างเป็นผลงานศิลปะ ผสมผสานแนวคิดและจินตนาการส่วนบุคคล ที่ใช้

กระบวนการทางประติมากรรมเทคนิค ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) โดยนำหลักทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์มาเป็นตัวจัดวางให้เกิดรูปแบบผลงานสามมิติ เพื่อให้เกิดสุนทรีย์ทางความงามในด้านโครงสร้างและรูปทรง เรื่องราวและมีคุณค่าทางจิตใจ และยังช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ยิ่งขึ้น

การเลือกใช้วัสดุในการสร้างสรรค์

เศษวัสดุเป็นส่วนสำคัญและเป็นปัจจัยหลักในการสร้างผลงานศิลปะให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ มีจุดเด่นในตัวเองและมีเอกลักษณ์เฉพาะตน เศษวัสดุที่จะนำมาใช้ไม่จำเป็นต้องใช้เศษวัสดุที่ชั่วคราวหรือย่อยสลายง่ายเสมอไป แต่อาจจะเป็นเศษวัสดุที่มีความคงทนถาวรก็ได้ หากแต่ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ที่ผู้เสนอต้องการสื่อถึงสิ่งใด การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมของผู้สร้างสรรค์ชุดนี้ เศษวัสดุที่เลือกใช้นั้นเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ในการอุปโภคบริโภค เช่น เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์ เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ และถาดบรรจุไข่เป็นหลักในการสร้างสรรค์ อีกทั้งผู้สร้างสรรค์ยังให้ความสำคัญกับการใช้เศษวัสดุอื่น ๆ อีกมากมายหลายชนิด เช่น พลาสติก กระดาษสา โฟม ใยสังเคราะห์ อื่น ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาเป็นตัวผสมผสานช่วยเสริมให้ผลงานมีความหลากหลายของเศษวัสดุในการสร้างโครงสร้างหลักและรูปทรงย่อย เพราะในทางสร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อผสมนั้น การผสมผสานของเศษวัสดุที่นำมาใช้นั้นสำคัญอย่างยิ่ง

การนำเศษวัสดุต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์งานผู้สร้างสรรค์ได้ทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเศษวัสดุ ทดลองประกอบกันของวัสดุ ทำแบบร่างผลงานตามทิศทางการทำงานศิลปะ เพื่อมาประกอบเป็นองค์ความรู้สำหรับการสร้างผลงานประติมากรรมสื่อผสม และเพื่อเป็นประโยชน์ของการสร้างสรรค์งาน ในการใช้วัสดุให้สอดคล้องกับแนวความคิด

ภาพที่ 3.1 เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ

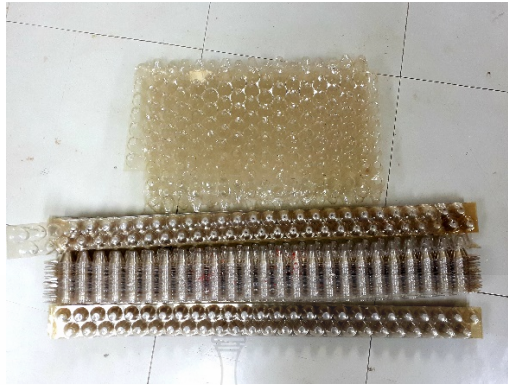
ภาพที่ 3.2 ถาดกระดาษบรรจุไข่

ภาพที่ 3.3 กระดาษสาผสมเศษใบไม้ และขี้เลื่อย

ภาพที่ 3.4 หัวหมุดทองเหลือง

ภาพที่ 3.5 ภาตพลาสติกเพะต้นกล้า

ภาพที่ 3.6 ผ้า

ภาพที่ 3.7 โยสังเคราะห์

ภาพที่ 3.8 ลูกพลาสติก

ภาพที่ 3.9 โฟมขนาดต่าง ๆ

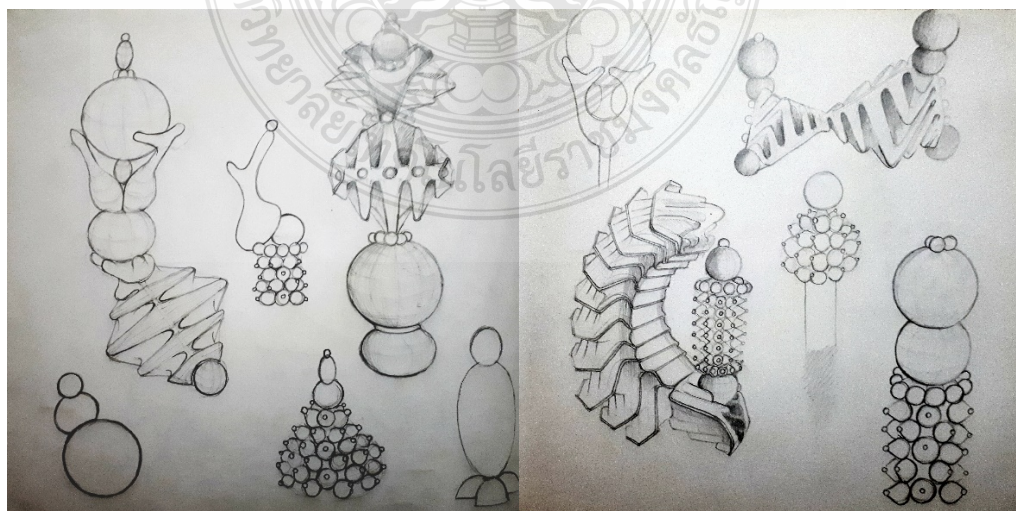

ภาพที่ 3.10 เชือกไหมพรม

การร่างภาพต้นแบบผลงาน

การร่างต้นแบบผลงาน เป็นกระบวนการเริ่มต้นของการสร้างสรรค์งานศิลปะ เป็นวิธีการกำหนดโครงสร้างภายนอกและภายในของรูปทรง เช่น รูปทรงเรขาคณิต รูปทรงธรรมชาติ และรูปทรงอิสระ เพื่อความถูกต้องของรูปทรงนั้น ๆ การทำภาพร่างต้นแบบ เป็นการเขียนหรือวาดรูปด้วยเส้นของดินสอหรือปากกาให้มีน้ำหนักของเส้นเบา ๆ โดยการกำหนดในลักษณะภาพรวม ๆ แต่ยังไม่ต้องคำนึงถึงสัดส่วนรายละเอียดอื่น ๆ การร่างภาพต้องอาศัยประสบการณ์และพื้นฐานทางศิลปะมากพอสมควร เพื่อให้เห็นถึงรูปธรรมทางความคิดอันเป็นช่องทางในการทำงานได้รวดเร็วและสวยงามถูกต้อง เป็นการกำหนดทิศทางโดยไม่เสียเวลากับการคิดแก้ปัญหาบ่อย ๆ ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์และมีคุณค่าทางศิลปะ

จากการรวบรวมข้อมูลทางทฤษฎี แนวคิดหลายๆส่วนมาประกอบกันกับเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจนตกตะกอนทางความคิดแล้ว เบื้องต้นการสร้างสรรค์ผลงานผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการด้วยวิธีการออกแบบในลักษณะการสเกตซ์ (Sketch) หรือภาพสเหมือนที่เป็นลักษณะคร่าวๆ เป็นขั้นตอนที่คิดนอกกรอบหรือการใช้จินตนาการภายในข้อจำกัดที่เฉพาะเจาะจง เป็นการออกแบบบนพื้นฐานของเทคนิคที่เลือกแล้ว เพื่อหาความเป็นไปได้ของการประกอบเชี่ยวชาญให้เป็นรูปทรงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์ว่าเชี่ยวชาญส่วนใดที่มีความเกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กัน ตามหลักทฤษฎีทางด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์ เพื่อให้ได้มาของรูปทรงโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงทำการกำหนดมิติของขนาด ความกว้าง ความสูงอย่างคร่าว ๆ แต่ยังไม่ได้กำหนดอย่างชัดเจน เป็นเพราะด้วยเหตุผลในการสร้างสรรค์ผลงานจริงมีขนาดใหญ่กว่าภาพสเหมือน ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงมิติของผลงานได้ตามความเหมาะสมหรือตามอารมณ์ความรู้สึกของรูปทรงนั้น

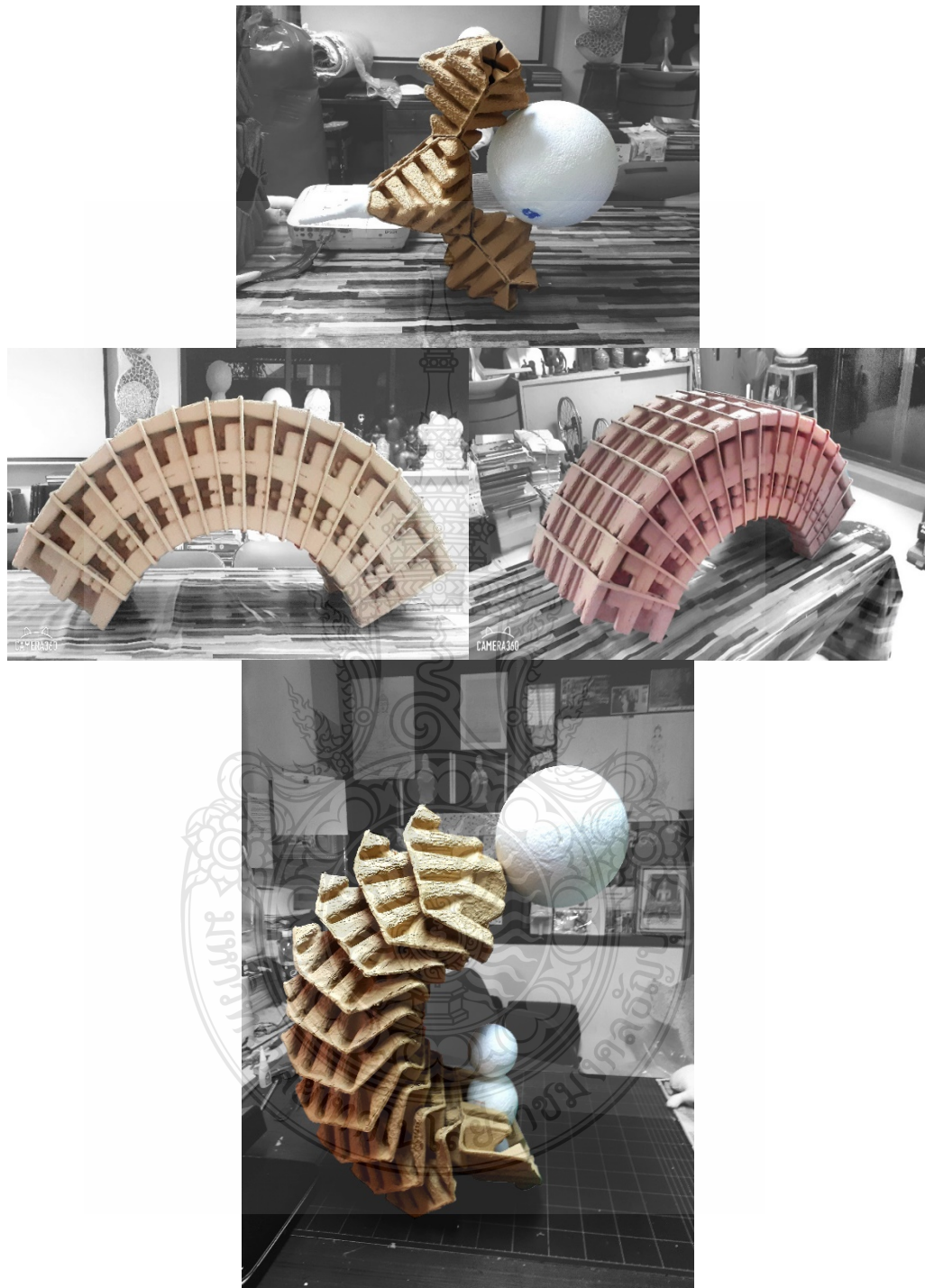
ภาพที่ 3.11 ภาพร่างต้นแบบผลงาน

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างงานประติมากรรมสื่อผสมแต่ละชิ้น มิใช่เพียงแต่สร้างให้รูปทรงออกมาเป็น 3 มิติเท่านั้น หากแต่จำเป็นอย่างมากในการแสดงความหมาย แนวความคิด เนื้อหา เรื่องราวให้สอดคล้องกับรูปทรงทางประติมากรรม และยังแสดงทางรูปแบบที่มีมาตรฐานทางด้านสุนทรียภาพขึ้นอีกด้วย ดังนั้นขั้นตอนต่าง ๆ หรือกระบวนการในการสร้างงานประติมากรรมมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้ได้ผลงานที่ตอบสนองความหมายอย่างครบถ้วนและถูกต้อง

จากการที่ได้ดำเนินการด้วยวิธีการออกแบบในลักษณะการสเกตช์ (Sketch) หรือภาพถ่ายเหมือนจริงได้ต้นแบบทางความคิดและการเลือกใช้วัสดุแล้ว จึงวางแผนในการสร้างสรรค์ผลงานโดยมีภาพต้นแบบเป็นจุดเริ่มต้น ซึ่งในการทำงานแต่ละครั้งจะมีความที่แตกต่างกันในการสร้างสรรค์ โดยส่วนใหญ่ผู้สร้างสรรค์จะเริ่มจากรูปทรงหลักที่เป็นสื่อสำคัญในงาน และจัดวางโครงสร้างของรูปทรงที่สร้างให้มีขนาดที่เหมาะสม มีการคำนวณเรื่องเทคนิคการประกอบกันของรูปทรง ให้มีความสัมพันธ์หรือขัดแย้งกัน โดยใช้เทคนิคที่เป็นไปได้ในแนวทางเดียวกับแนวความคิดและรูปแบบงาน ซึ่งในการสร้างสรรค์งานครั้งนี้ของผู้สร้างสรรค์ได้ทำการสร้างสรรค์ผลงานเป็นชุดจำนวน ทั้งหมด 6 ชิ้นงาน โดยนำเสนอกระบวนการสร้างสรรค์เป็นภาพรวมดังนี้

ผลงานชุด “จินตภาพจากเศษวัสดุ” เริ่มต้นจากการนำชิ้นส่วนของเศษวัสดุที่คัดสรรมาทำการประกอบกันเป็นโครงสร้างหลักและรูปทรงย่อยจนได้ตามแบบร่างที่กำหนดไว้ จากนั้นนำกระดาษสาที่จัดเตรียมไว้มาทำการปิดทับลงไปในส่วนของโครงสร้างหลักและรูปทรงย่อยในแต่ละชิ้นงานที่ประกอบรอไว้ ด้วยกาวลาเท็กซ์ผสมกับน้ำ ทาให้ทั่วรอจนแห้ง ปิดทับเพิ่มเติมจนกว่าจะได้ความแข็งแรงและพื้นผิวอย่างที่ต้องการ เมื่อได้โครงสร้างและรูปทรงครบจำนวนตามความต้องการแล้ว ทำการประกอบติดกันของโครงสร้างและรูปทรงย่อยในแต่ละชิ้นงานด้วยวิธีการเชื่อมโลหะ (ในบางชิ้นงาน) ให้มีลักษณะของดุลยภาพที่เท่ากันหรือแตกต่างกันในด้านของมิติรูปทรงแต่ละชิ้นงาน และให้เกิดความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันหรือขัดแย้งกัน ตามจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ โดยกำหนดสร้างรูปทรงย่อยในงานนั้นเป็นเหมือนตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของสิ่งมีชีวิตบางชนิด ที่แฝงตัวอยู่ในโครงสร้างหลักให้มีความหมายในเรื่องของชีวิตที่ผูกพันกัน โครงสร้างที่แสดงออกถึงความผสมผสานยึดเหนี่ยวต่อเนื่องกันของรูปทรงหลากหลายชนิดรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โครงสร้างและรูปทรงย่อยที่นำมาประกอบติดนี้เป็นรูปทรงโครงสร้างที่ไม่มีอยู่จริงในธรรมชาติ เป็นเพียงแต่กำหนดให้โครงสร้างและรูปทรงมีลักษณะของการเคลื่อนไหวของทัศนธาตุทางศิลปะไปในทิศทางที่เดียวกันหรือทิศทางที่แตกต่างกันในบางชิ้นงาน โดยคำนึงถึงการจัดองค์ประกอบศิลป์เป็นหลัก ซึ่งผลงานในแต่ละชิ้นจะมีความแตกต่างกันทางด้านรูปทรงโครงสร้างและรายละเอียด การสร้างรูปทรงจึงมีความหลากหลายเนื่องจากตัวเศษวัสดุหลักมีรูปลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป

ภาพที่ 3.12 การนำชิ้นส่วนเศษวัสดุมาทดลองประกอบเพื่อหาความเป็นไปได้ของ
รูปทรงให้ตรงกับแนวคิด ชุดที่ 1

ภาพที่ 3.13 การนำชิ้นส่วนเศษวัสดุมาทดลองประกอบเพื่อหาความเป็นไปได้ของ
รูปทรงให้ตรงกับแนวคิด ชุดที่ 2

ภาพที่ 3.14 การประกอบติดกันของโครงสร้างและรูปทรงย่อยในแต่ละชิ้นงาน

ภาพที่ 3.15 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 3.16 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 3.17 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 3.18 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 3.19 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 5

ภาพที่ 3.20 ผลงานสร้างสรรค์เสร็จสมบูรณ์ชิ้นที่ 6

บทที่ 4

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์

จินตภาพจากเศษวัสดุ ชุดนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอสาระคุณค่าทางความงามของการนำเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุอื่น ๆ มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ โดยมุ่งเน้นสร้างมิติของรูปลักษณ์ในเชิงสัญลักษณ์ทางโครงสร้าง รูปทรงและสัดส่วนในลักษณะที่แตกต่างกัน สร้างคุณค่าทางสุนทรียภาพทางความงามให้เกิดขึ้นด้วยกลวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค์ เพื่อใช้สื่อความหมายทางอารมณ์และความรู้สึกให้ออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ประเภทประติมากรรมสื่อผสม โดยกระบวนการสร้างสรรค์ทั้งหมดได้กำหนดลำดับขั้นตอน คือ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลที่ได้รับจากปัญหาสถานะสิ่งแวดล้อม อิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ อิทธิพลที่ได้รับจากแนวทางศิลปะ ทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม การใช้สื่อสัญลักษณ์ (Symbol) แนวคิดในการสร้างสรรค์ เลือกกระบวนการและเทคนิค จัดทำภาพแบบร่าง ปรับปรุงแก้ไขและปฏิบัติงานสร้างสรรค์จริงจนได้ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ จากนั้นนำมาสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ผลงานต่อไป

การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

กระบวนการการวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรมสื่อผสมชุดนี้ เป็นการวิเคราะห์ โดยใช้ทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบศิลป์ในการอธิบายผลงาน เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่าย เป็นระบบระเบียบแบบแผน และเป็นแนวทางเพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับนำไปพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ โดยทำการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ชุดจินตภาพจากเศษวัสดุทั้งหมดเป็นจำนวน 6 ชิ้นดังนี้

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 1”

ขนาด 45 x 45 x 50 ซม.

เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจาดายสามสมเศษซี่เลื้อย เศษใบไม้, เศษวัสดุ
บรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.1 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 1”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 2”

ขนาด 30 x 30 x 70 ซม.

เทคนิค ผ้า, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, ไข่พลาสติกจำลอง, กระจาดยสามสมเศษขี้เลื่อย เศษใบไม้, หัวมุด
ทองเหลือง, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.2 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 2”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 3”

ขนาด 25 x 25 x 75 ซม.

เทคนิค ผ้า, แฉกกัน, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจาดายสามสมเศษซี่เลื้อย เศษ
ใบไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.3 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 3”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 4”

ขนาด 35 x 90 x 40 ซม.

เทคนิค ผ้า, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจดาซสามสมเศษซี่เลื้อย เศษ
ไปไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ภาพที่ 4.4 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 4”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 5”

ขนาด 23 x 40 x 60 ซม.

เทคนิค ลูกโฟม, เม็ดพลาสติก, เยื่อกระดาษ, หัวมุดทองเหลือง, กระดาษสาผสมเศษใบไม้, พลาสติก
เพาะต้นไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ

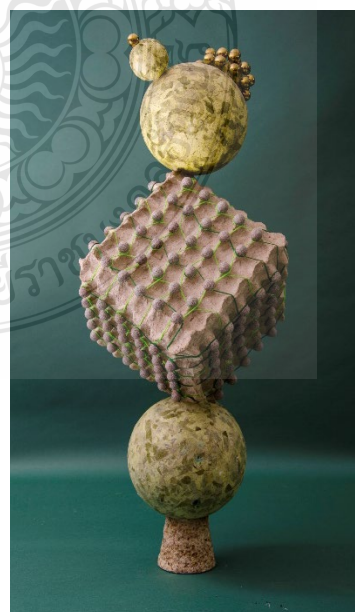
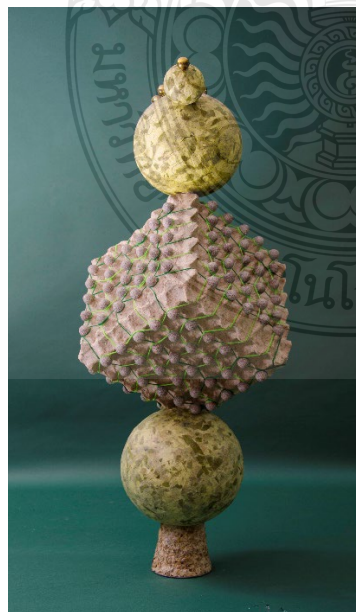
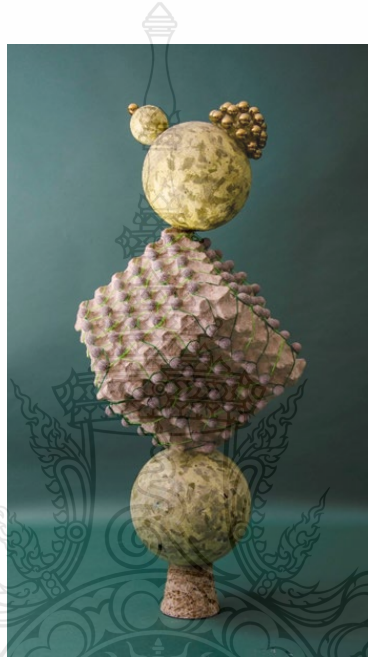
ภาพที่ 4.5 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 5”

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 6

ชื่อผลงาน “จินตภาพจากเศษวัสดุ 6”

ขนาด 45 x 45 x 110 ซม.

เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, เยื่อกระดาษ, หัวมุดทองเหลือง, เชือกไหมพรม, กระดาษสาผสมเศษ
ซีล้อย เศษใบไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, ถาดกระดาษบรรจุไข่

ภาพที่ 4.6 “จินตภาพจากเศษวัสดุ 6”

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานในการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะ

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์ชุด “จินตภาพจากเศษวัสดุ” ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการวิเคราะห์ตามความสำคัญของผลงานการใช้ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์ผลงานทั้งหมดจำนวน 6 ชิ้นงาน เป็นภาพรวม ดังนี้

1. เส้นในผลงานสร้างสรรค์

ในความหมายผลงานของผู้สร้างสรรค์นี้คือ เส้นเป็นตัวกำหนดขอบเขตทำให้เกิดเป็นรูปทรง และยังเป็นตัวกำหนดให้เส้นมีขนาดที่ต่างกันโดยมีลักษณะเป็นแท่งยาวหรือเป็นการประกอบกันของรูปทรงที่ต่อกันจนเกิดเป็นเส้นรอบนอกของในผลงาน อีกทั้งยังกำหนดเส้นในผลงานให้มีลักษณะของการยึดออกจากตัวโครงสร้างหลัก ก็เพื่อให้เส้นช่วยลดความทึบตันทำให้ผลงานดูแล้วไม่อึดอัด และช่วยให้เกิดพื้นที่ว่างของอากาศหรือช่องว่างที่ต่างกัน ทำให้ผลงานดูมีมิติที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทั้งยังทำให้เส้นเกิดเป็นรูปทรงที่มีลักษณะของความโค้งมนไปในทิศทางเดียวกันกับรูปทรงธรรมชาติ เนื่องจากความโค้งมนจะทำให้ความสัมพันธ์ของเส้นลดความแข็งกระด้างของรูปทรงที่มีลักษณะเป็นปริมาตรในแต่ละส่วน ตามต้นแบบที่ได้กำหนดไว้

2. สีในผลงานสร้างสรรค์

การใช้สีแทนความหมายในการสร้างสรรค์ผลงาน เกิดขึ้นจากการใช้สีของเศษวัสดุกระดาษสาเป็นหลัก โดยผู้สร้างสรรค์นำเศษวัสดุที่ทำได้มาจากธรรมชาติมาใช้ เช่น ขี้เลื่อย เศษของใบไม้ เยื่อต้นปอสา และเศษใบตอง เพื่อแสดงถึงความเป็นจริงของตัววัสดุที่มีความสัมพันธ์กับรูปทรง ลักษณะสีของเศษวัสดุถูกจัดวางความอ่อนเข้มแตกต่างกันออกไปตามตำแหน่งของผลงานให้มีความต่อเนื่องเป็นเรื่องราวเดียวกัน และให้ตรงกับแนวคิดและจินตนาการ

3. รูปทรงในผลงานสร้างสรรค์

ผลงานประติมากรรมสื่อผสมครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้รูปทรงของเศษวัสดุที่มีอยู่แล้วนำมาแปลงสภาพหาความหมายใหม่ เพื่อให้ตรงกับแนวคิด เนื้อหาและเรื่องราว กำหนดให้โครงสร้างของรูปทรงเป็นลักษณะของอินทรีย์รูปหรือเรียกว่า รูปทรงธรรมชาติ (ORGANIC FORM) ซึ่งในรูปทรงที่กำหนดขึ้นนั้น เป็นการกำหนดที่ผสมผสานโครงสร้างหลักและรูปทรงย่อยแทนค่าของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปทรง ของการกำเนิดเกิดใหม่ของสิ่งมีชีวิตบางชนิด โดยอาศัยรูปแบบการคลี่คลายรูปทรงในการนำเสนอผลงานผ่านกระบวนการเพิ่มเติม ลดทอน หรือดัดแปลงในส่วนรายละเอียด มาประกอบเข้าด้วยกันให้เกิดเป็นรูปทรงใหม่ และใช้หลักการทฤษฎีทางด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์มาเป็นตัวผสมผสานส่วนต่าง ๆ ภายในงานเข้าด้วยกันให้แต่ละหน่วยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันประสานกลมกลืนให้เกิดเป็นผลรวมที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ภายในงานตัวผลงาน เพื่อให้ได้รูปทรงตรงกับรู้สึกที่ต้องการ

4. บริเวณว่างในผลงานสร้างสรรค์

บริเวณว่างเป็นทัศนธาตุที่มีบทบาทสำคัญมากในองค์ประกอบของรูปทรง มีความสัมพันธ์กับรูปทรงและทัศนธาตุอื่น ๆ ทุกชนิด การที่จะรับรู้บทบาทหรือความมีอยู่ของพื้นที่ว่าง ก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นปรากฏขึ้นเป็นเส้น เป็นรูปร่าง เป็นรูปทรง (form) ซึ่งบริเวณว่างในผลงานจะมีลักษณะเป็น 3 มิติ คือมีความกว้าง ความยาว และความลึกหรือความหนา ขึ้นอยู่กับวัตถุนั้น ๆ โดยสามารถแสดงให้เห็นถึงบริเวณว่างที่แบ่งออกได้ 2 ลักษณะ ในผลงานสร้างสรรค์ดังนี้

4.1 บริเวณว่างโดยรอบผลงานประติมากรรม (space of sculpture)

เป็นบริเวณว่างรอบ ๆ ที่มีทัศนธาตุทางศิลปะปรากฏขึ้นในลักษณะเป็นรูปทรง เป็นบริเวณว่างรอบ ๆ รูปทรง ซึ่งบริเวณว่างที่ปรากฏเป็นรูปทรงจะเรียกว่าบริเวณว่างบวก ส่วนบริเวณว่างที่อยู่รอบรูปทรงจะเรียกว่าบริเวณว่างลบ โดยการทำงานของบริเวณว่างทั้งสองจะทำงานรวมกัน ทั้งบริเวณว่างบวกและลบจะเป็นการกำหนดให้รูปทรงเกิดมิติ ความกว้าง ความสูง ความลึก และปริมาตร ที่มีมิติต่อเนื่องอย่างที่ปรากฏทำให้รูปทรงมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4.2 บริเวณว่างในตัวผลงานประติมากรรม (void)

ในส่วนของผลงานประติมากรรมเทคนิคสื่อผสม ซึ่งมีลักษณะของการประกอบเข้าด้วยกันของรูปทรงย่อยกับโครงสร้างหลัก ทำให้เกิดบริเวณว่างในตัวผลงาน เป็นบริเวณว่างที่ทำหน้าที่ไหลเวียนของอากาศของการทำงานร่วมกันของแต่ละรูปทรงที่นำมาประกอบเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของรูปทรงต่างขนาดและต่างชนิดกัน เกิดมิติทางความงามในแต่ละรูปทรงย่อย บริเวณว่างที่อยู่ในตัวผลงานยังทำหน้าที่สร้างมิติที่ทับซ้อนของรูปทรง สร้างปริมาตรให้เกิดระยะใกล้ กลาง และไกล เป็นบริเวณว่างที่เกิดพลังความเคลื่อนไหวของรูปทรงขึ้น จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งตามเส้นตามสีตามน้ำหนักอ่อนเข้มที่มีอยู่ในตัวผลงาน ผ่านไปในที่ว่างต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นของผู้สร้างสรรค์ จังหวะความเคลื่อนไหวของสายตาประกอบกับรูปทรงและบริเวณว่างในผลงานนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ความรู้สึกทางศิลปะและอารมณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้ดู

5. พื้นผิวในผลงานสร้างสรรค์

ลักษณะต่าง ๆ ของพื้นผิว ถูกนำมาใช้เป็นมูลฐานอันหนึ่งในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมสื่อผสม

ปัจจัยสำคัญของพื้นผิวก็คือ เป็นตัวที่ก่อให้เกิดความรู้สึกจากการรับรู้ ซึ่งอาจจะมาจากการสัมผัสในลักษณะของการจับต้องด้วยมือ หรือจากลักษณะทางการเห็นด้วยสายตา ปฏิกริยาที่เกิดขึ้นทั้งสองลักษณะนี้ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากประสาทสัมผัส เพื่อให้เป็นสื่อ นำเข้าสู่สภาวะของการรับรู้การถ่ายทอดความหมายได้อีกทางหนึ่ง โดยตัวผู้สร้างสรรค์สร้างพื้นผิวโดยใช้กลวิธีการสร้างร่องรอยของตัวเศษวัสดุเหลือใช้และเศษวัสดุที่มีอยู่ในธรรมชาตินำมาประกอบและมีการจัดการตามวิถีทางกระบวนการดำเนินงานประติมากรรมสื่อผสมและวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค์เอง โดยการแทนค่าน้ำหนัก

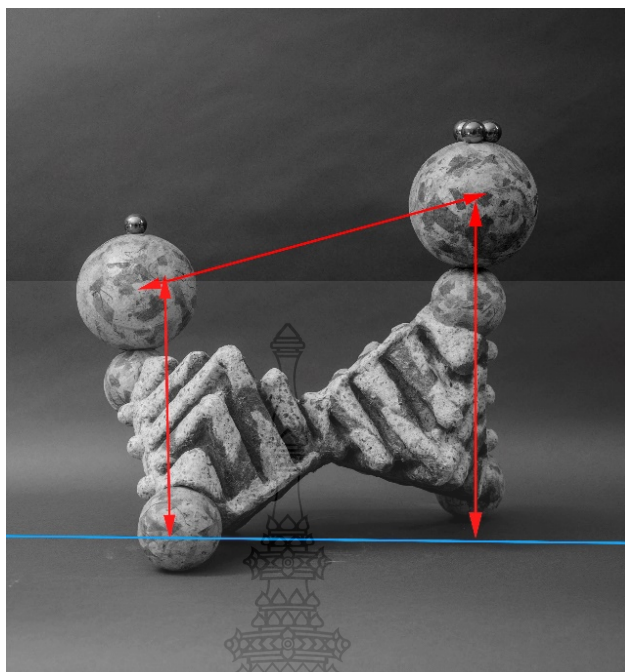
ของสีบนเศษวัสดุให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน เพื่อก่อให้เกิดผิวสัมผัสที่มีพื้นผิวในลักษณะที่เรียบ หยาบ ขรุขระ และมันวาว ตามแนวคิดและลักษณะของรูปทรงแต่ละชิ้นผลงาน สร้างความแตกต่างเพื่อ ก่อให้เกิดความน่าสนใจ สามารถให้ความหมายและแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างในการรับรู้และ การสัมผัสของการอยู่ร่วมกันของพื้นผิวบนรูปทรงแทนสิ่งมีชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงของภาวะแวดล้อม ในธรรมชาติ

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานในการใช้หลักการจัดวางองค์ประกอบศิลป์

การวิเคราะห์คุณค่าผลงานสร้างสรรค์ชุด “จินตภาพจากเศษวัสดุ” ผู้สร้างสรรค์ยังได้ทำการ วิเคราะห์ตามความสำคัญของผลงานการใช้หลักการจัดวางองค์ประกอบศิลป์ในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งหมดจำนวน 6 ชิ้นงาน โดยผลงานในแต่ละชิ้นมีรายละเอียดดังนี้

การสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 1 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 1” ขนาด 45 x 45 x 50 ซม. เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจดาชสามสมเศษซี่เลื้อย เศษใบไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์

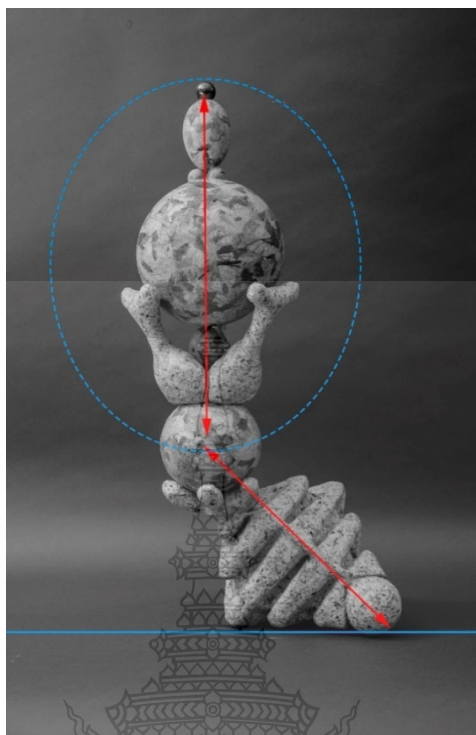
ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “ดุลย ภาพแบบอสมมาตร (Asymmetry Balance)” ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เท่ากัน เป็นลักษณะการ จัดวางผลงานในแนวนอนหรือแนวราบที่มีความสูงของผลงานไม่มากนัก เป็นการสร้างสรรค์ผลงาน ของดุลยภาพที่มีน้ำหนักเท่าเทียมกันแต่มีรูปทรงทั้งสองข้างไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความรู้สึก เคลื่อนไหว เพราะจุดทั้งสองนั้นอยู่ในแนวเฉียง (Transition) ซึ่งมีความรู้สึกเคลื่อนไหวอยู่ในตัว ผลงาน เส้นตั้งมีความเคลื่อนไหวเป็นศูนย์ มีแต่แรงกดลงเบื้องล่างตามธรรมชาติของแรงโน้มถ่วง ทำ ให้งิ่งอยู่กับที่ เส้นนอนมีความเคลื่อนไหวเป็นศูนย์เช่นเดียวกัน ส่วนเส้นที่เอนออกจากเส้นแกนตั้งจะเริ่ม มีความเคลื่อนไหว และจะให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวมากที่สุดตรงจุดที่อยู่ในเส้นทแยงมุม

ภาพที่ 4.7 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง ดุลยภาพแบบบอสมมาตร

การสร้างสรรคผลงานชิ้นที่ 2 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 2” ขนาด 30 x 30 x 70 ซม. เทคนิค ผ้า, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, ไขพลาสติกจำลอง, กระจดาขสามสมเศษซี่เลื้อย เศษใบไม้, หัวมุดทองเหลือง, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร

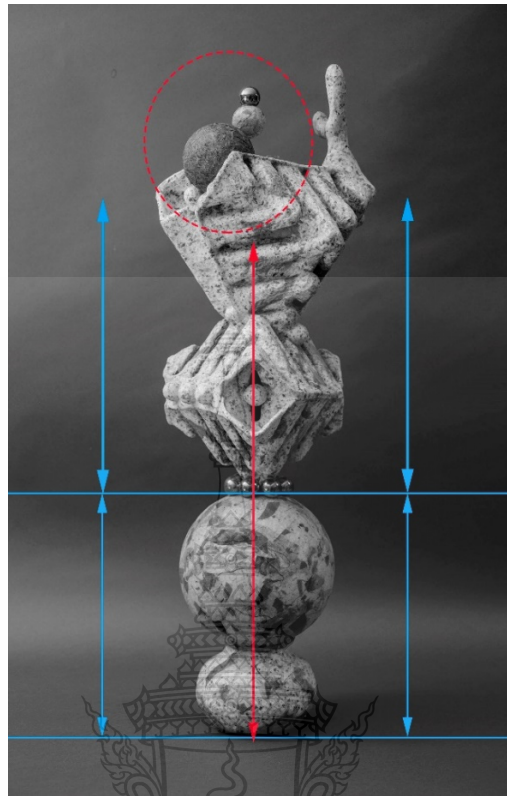
ผู้สร้างสรรคได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรคผลงานในเรื่อง “จุดเด่น (Dominance)” โดยได้ทำการจัดวางผลงานให้มีการเอียงเล็กน้อยในส่วนด้านล่างของผลงาน และสร้างเส้นของรูปทรงด้านล่างให้มีลักษณะของเส้นเฉียงหรือเส้นเอียง จากนั้นกำหนดรูปทรงตรงกลางและด้านบนให้มีลักษณะเป็นแนวตั้งตรงเพื่อสร้างเส้นแนวตั้งให้เกิดความมั่นคงแข็งแรง และเด่นตระหง่าน เน้นให้เกิดส่วนสำคัญโดยการสร้างพื้นที่ว่างในตัวผลงานไว้กึ่งกลาง ใช้รูปทรงลักษณะที่แตกต่างส่งเสริมไปยังจุดเด่นของผลงานด้วยรูปทรงกลมขนาดเล็กที่มีลักษณะมนวาว เพื่อสื่อความหมายให้เห็นถึงการกำเนิดเกิดขึ้นของรูปทรงที่ไม่สิ้นสุด ส่วนการใช้สีในผลงานผู้สร้างสรรคเลือกใช้สีของกระจดาขสามสมซี่เลื้อยและใบไม้ปิดทับรูปทรงทั้งด้านบนและด้านล่างสลับกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่อเนื่องระหว่างรูปทรงและยังดึงดูดความหน้าสนใจได้มากกว่าพื้นผิวเรียบปกติ

ภาพที่ 4.8 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง จุดเด่น

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 3 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 3” ขนาด 25 x 25 x 75 ซม. เทคนิค ผ้า ,แจกัน,ลูกโปม,เม็ดพลาสติก,หัวมุดทองเหลือง,กระดาศสามสมเศษซี่เลื้อย เศษใบไม้,เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

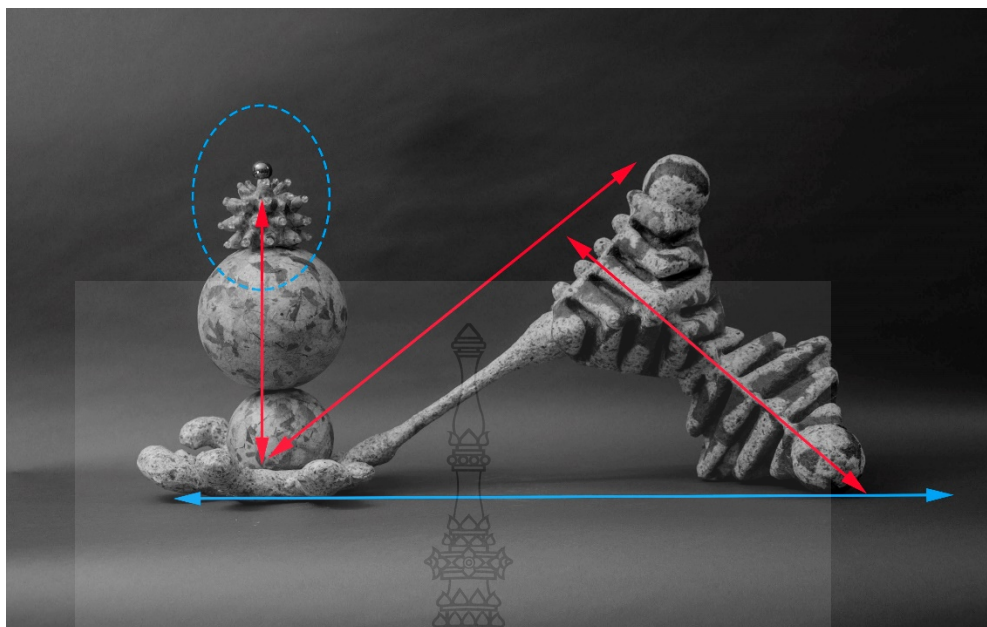
ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “เอกภาพ (Unity)” ได้ทำการประสานจัดระเบียบของส่วนต่าง ๆ และดูลยภาพให้แก่สิ่งทีซัดแย้งกันเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางรูปทรงสามารถอยู่รวมกันได้ ซึ่งมีอยู่ด้วยกันสองส่วนคือ รูปทรงทีมีความแข็งกระด้างกับรูปทรงทีมีความโค้งมน โดยผู้สร้างสรรค์นำรูปทรงทีมีลักษณะโค้งมนวางไว้เป็นฐานอยู่ด้านล่างและนำรูปทรงทีมีความกระด้างไว้ด้านบน จัดสรรให้มีปริมาตรสัดส่วนทีเท่า ๆ กัน จากนั้นนำรูปทรงโค้งมนทีมีขนาดเล็กมาจัดจ้งหะการวางในแต่ละพื้นที่ของรูปทรงทีมีความแข็งกระด้างตรงกึ่งกลางและด้านบน เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันให้แต่ละหน่วยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ประสานกลมกลืนกันเป็นผลรวมทีเป็นเอกภาพ ในส่วนของการใช้สีในผลงานสร้างสรรค์ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้สีของกระดาศสามสมใบไม้และซี่เลื้อยปิดทับรูปทรงทั้งด้านล่างและด้านบนสลับกัน เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพทีผสมผสานซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่องในแต่ละรูปทรงและพื้นผิวทีนำมาสร้างสรรค์

ภาพที่ 4.9 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง เอกภาพ

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 4 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 4” ขนาด 35 x 90 x 40 ซม. เทคนิค ผ้า, ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, หัวมุดทองเหลือง, กระจาดซาผสมเศษซีลื้อย เศษใบไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

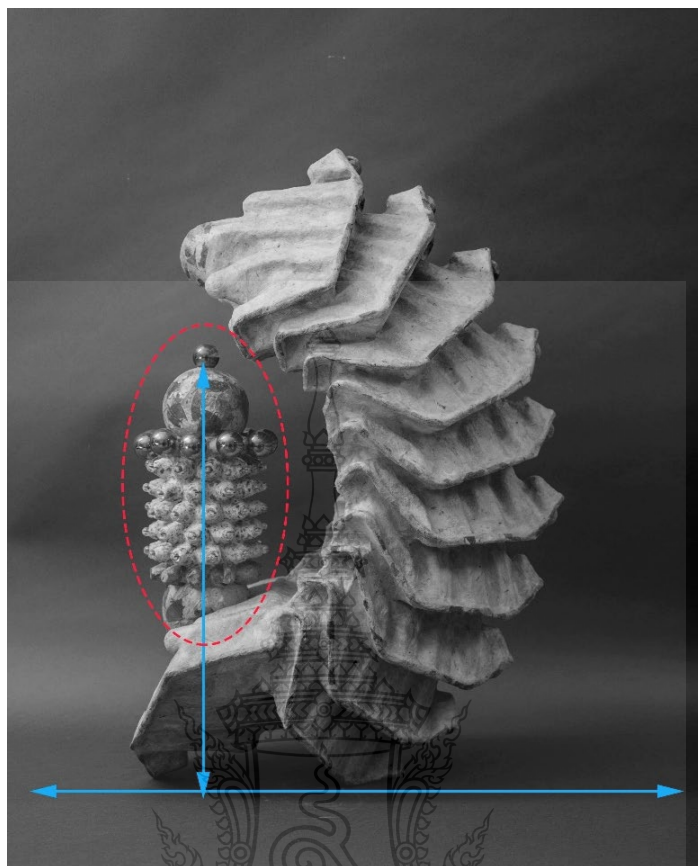
ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “การเน้น (Emphasis)” ซึ่งได้กำหนดผลงานสร้างสรรค์ให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม โดยการเน้นให้จุดเด่นที่เป็นรูปทรงย่อยที่แยกตัวออกจากส่วนประกอบของรูปทรงโครงสร้างหลัก จัดจังหวะของรูปทรงโครงสร้างหลักให้มีความลาดเอียง เพื่อที่จะให้เส้นที่แยกตัวออกมานั้นถูกวางตำแหน่งกดลงพื้น รองรับรูปทรงย่อยในลักษณะแนวเส้นแกนนตั้ง และยังมีจัดวางรูปทรงย่อยทรงกลมซ้อนกันสูงขึ้นและจัดวางวัสดุฉนวนวางอยู่ตำแหน่งด้านบนสุด เพื่อเป็นการแสดงถึงสื่อสัญลักษณ์ของสิ่งมีชีวิตบางชนิดที่ก่อกำเนิดเกิดขึ้นใหม่ อีกทั้งยังเน้นด้วยพื้นผิวและการใช้สีที่ต่างกันทั้งสองรูปทรงในลักษณะสีเข้มและสีอ่อน ในจุดที่กำหนดให้มีสีที่แตกต่างกันนั้น เพื่อแทนค่าความมีชีวิตที่อยู่ร่วมกันของสภาวะแวดล้อมในธรรมชาติที่แปรเปลี่ยน เป็นการเน้นจุดเด่นให้อยู่ในตำแหน่งที่น่าสนใจ

ภาพที่ 4.10 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง การเน้น

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 5 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 5” ขนาด 23 x 40 x 60 ซม. เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, เยื่อกระดาษ, หัวมุดทองเหลือง, กระดาษสาผสมเศษใบไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, เศษวัสดุบรรจุภัณฑ์เครื่องปรับอากาศ

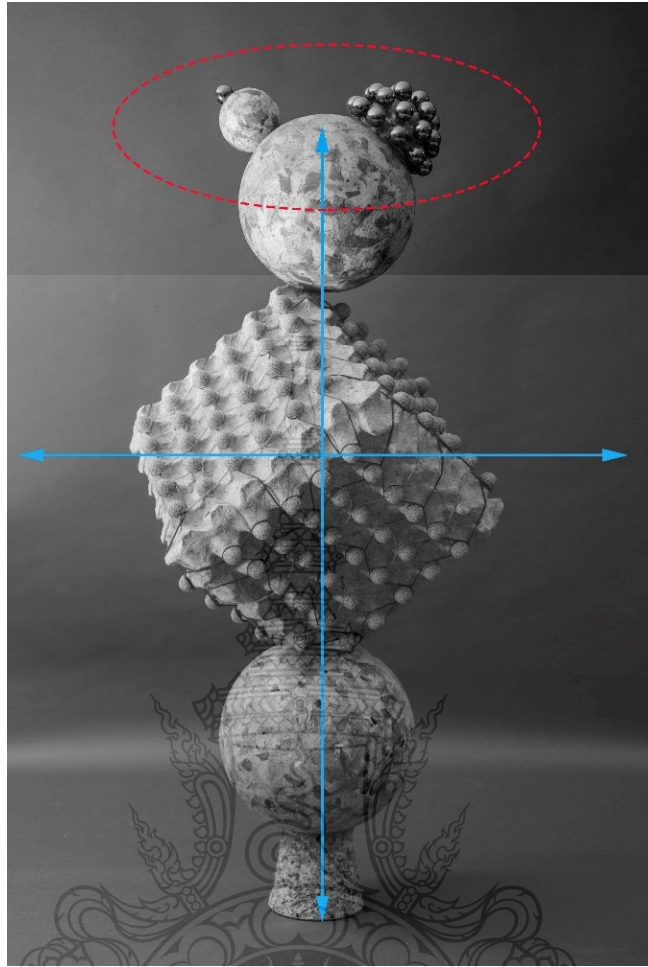
ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “จังหวะ (Rhythm)” โดยได้กำหนดผลงานสร้างสรรค์ในส่วนของการจัดจังหวะให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมด้วยรูปทรงย่อยที่มีความแตกต่างไปจากโครงสร้างของรูปทรงหลักของผลงาน จัดวางรูปทรงย่อยให้อยู่บริเวณส่วนหน้าของผลงาน มีลักษณะแนวตั้งตรงซ้ำ ๆ กันของรูปทรงย่อยอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อทำให้เกิดดุลยภาพของรูปทรงย่อย โอบล้อมด้วยโครงสร้างหลักด้านข้างที่แสดงถึงการแผ่ขยายตัวของเส้นนอนและเส้นโค้งอย่างเป็นจังหวะ อีกทั้งยังให้ความสำคัญในส่วนด้านหน้าด้วยพื้นผิวที่มีสีสัมผัสใสมีความละเอียดในรูปทรงย่อยและมีวัสดุมันวาววางในตำแหน่งกึ่งกลางของผลงาน เพื่อให้เป็นจุดรวมของความสนใจ มีความพิเศษแตกต่างไปจากพื้นผิวในส่วนด้านข้างที่กำหนดเป็นพื้นผิวหยาบและมีสีพื้นอ่อน แสดงให้เห็นถึงชีวิตที่อยู่ร่วมกันของสรรพสิ่งในสภาวะที่แปรเปลี่ยนของธรรมชาติ

ภาพที่ 4.11 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง จังหวะ

ผลงานสร้างสรรค์ ชั้นที่ 6 ชื่อ “จินตภาพจากเศษวัสดุ 6” ขนาด 45 x 45 x 110 ซม. เทคนิค ลูกโปม, เม็ดพลาสติก, เยื่อกระดาษ, หัวมุดทองเหลือง, เชือกไหมพรม, กระดาษสาผสมเศษซีลี้อย เศษใบไม้, พลาสติกเพาะต้นไม้, ภาตกระดาษบรรจุไข่

ผู้สร้างสรรค์ได้นำหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในเรื่อง “สัดส่วน (Proportion)” เป็นการเน้นไปทางการแสดงออกถึงอารมณ์ของรูปทรง โดยการนำรูปทรงทั้งสองที่มีความขัดแย้งหรือแตกต่างกันให้มาอยู่ร่วมกันประสานเข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์เพื่อให้เกิดเอกภาพทางรูปทรง สัดส่วนที่ประสานกันจะอยู่ในกฎของเรื่องเอกภาพ ในสัดส่วนที่มีความขัดแย้งของรูปทรง มีการซ้ำของรูปทรง มีการแบ่งปริมาณรูปทรงที่เหมาะสม และมีพลังความเคลื่อนไหวของรูปทรงที่เกิดดุลยภาพ ฉะนั้น เอกภาพของสัดส่วน เป็นความสัมพันธ์ที่สมส่วนกันระหว่างกันของส่วนต่าง ๆ ในรูปทรงหรือระหว่างรูปทรง รวมทั้งความสัมพันธ์กลมกลืนกันระหว่างทัศนธาตุทางศิลปะทั้งหลายด้วย

ภาพที่ 4.12 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในผลงานเรื่อง สัตส่วน

สรุปปัญหาในการสร้างสรรค์ และแนวทางการแก้ปัญหา

การเก็บข้อมูลในการสร้างสรรค์จะต้องศึกษาค้นคว้าหาความชอบหรือสาระที่ตนสนใจหรือเป็นแนวทางใหม่ที่ผู้สร้างสรรค์สังเกตอยู่ในขณะนั้น รวบรวมเป็นหลักฐานเพื่อไว้อ้างอิงถึงแหล่งกำเนิดที่มาของความคิด ความรู้สึกที่เข้าไปรับรู้เรื่องนั้น ๆ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ดำเนินการเก็บความประทับใจหรือสะท้อนใจไว้เป็นข้อมูลและรวบรวมเป็นหลักฐานได้ครบในบางประเด็น เนื่องจากแหล่งที่มาของข้อมูลมีจำนวนมาก ถ้าหากนำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาอาจทำให้เกิดการผิดเพี้ยนจากจุดที่ให้ ความสำคัญของการสร้างสรรค์ได้ ซึ่งจุดที่ผู้สร้างสรรค์ประทับใจหรือสะท้อนใจที่ตรงกับความรู้สึกนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการค้นคว้า ทดลองและการสร้างสรรค์ผลงานในส่วนของการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาแปลงสภาพการใช้งานหรือการทำให้วัสดุที่ไม่สามารถใช้งานตามหน้าที่เดิม

ให้กลายเป็นผลงานชิ้นใหม่ในทางศิลปะที่มีสุนทรียภาพทางความงามของรูปทรงและแนวคิด ช่วยให้สังคมและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ตระหนักถึงการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและปัญหาของเศษวัสดุจากการเผาทำลาย และการฝังกลบ ถ่ายทอดเป็นกระบวนการทางประติมากรรมในรูปแบบ ศิลปะสื่อผสม แต่เนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานมีขั้นตอนหรือกระบวนการมากมายทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน โดยผู้สร้างสรรค์แบ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานได้ดังนี้

ปัญหาแบบร่าง 2 มิติขยายเป็นผลงาน 3 มิติ

เป็นการร่างแบบให้เห็นภาพเสมือนจริงในลักษณะ 2 มิติ เพื่อให้เห็นมิติเชิงกายภาพที่ตรงกับจินตนาการ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำแบบร่างมาทำการขยายเป็นผลงาน 3 มิตินั้น เป็นเรื่องของสัดส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงมิติของรูปทรงไปจากแบบร่าง 2 มิติ เนื่องจากเศษวัสดุมีรูปลักษณะที่เฉพาะเจาะจงแต่ละชนิดมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหาในการสร้างสรรค์นั้นต้องทำการศึกษารูปลักษณะของเศษวัสดุแต่ละชนิดที่จะนำมาประกอบเพื่อหาความเชื่อมโยงในการร่างแบบให้ชัดเจน และต้องอาศัยประสบการณ์ในการประกอบสร้างรูปทรงให้ได้ตามแบบ ตรงตามแนวคิดและจินตนาการมากที่สุด

ปัญหาทางวัสดุ

วัสดุเป็นสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ให้ความสำคัญมากเพราะว่าลักษณะของผลงานเป็นการประกอบของวัสดุรูปทรงต่างชนิดกัน เพราะฉะนั้นการสร้างสรรค์ผลงานจึงค่อนข้างล่าช้า ซึ่งแนวทางในการแก้ปัญหาจึงต้องอาศัยเวลาในการเตรียมงาน และการเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับผลงานที่สามารถจัดการกับวัสดุได้จนครบทุกกระบวนการ เพื่อให้ได้รูปทรงที่สมบูรณ์ตามแนวคิด

ปัญหาการสร้างรูปทรง

ปัญหาทางด้านเอกภาพของรูปทรงเกิดขึ้นจากการประสานกันของทัศนธาตุที่สอดคล้องกับความคิด รูปทรงจะคลี่คลายและพัฒนาที่ละขั้นพร้อมกันของความคิดนั้น เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์รูปทรงตามหลักทฤษฎีซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ทัศนธาตุทางศิลปะและหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ประกอบกันเพื่อประสานให้รูปทรงเกิดความกลมกลืนในแต่ละหน่วย เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาซึ่งผู้สร้างสรรค์คิดว่าสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผลงานเกิดสุนทรียภาพทางการสร้างสรรค์รูปทรงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ปัญหาทางเทคนิค

ผู้สร้างสรรค์มิได้สร้างสรรค์ผลงานออกมาตามกระบวนการของการปั้น-หล่อ ซึ่งผลงานเป็นลักษณะการประกอบกันของวัสดุหลากหลายชนิด ให้เกิดรูปทรงตามจินตนาการตามแนวคิด ดังนั้นแนวทางในการแก้ปัญหาการทำงานจึงต้องอาศัยเทคนิคหลาย ๆ เทคนิคผสมกัน เช่น เชื่อมโลหะ การยึดติดด้วยกาว การใช้วัสดุสำเร็จรูปในการสร้างรูปทรง ฯลฯ จะเห็นได้ว่าผลงานแต่ละชิ้นจะมีความหลากหลายในการใช้เทคนิคประกอบกันของรูปทรง เพื่อความสมบูรณ์ของรูปทรงตามความต้องการ

ความรู้ใหม่

ความรู้ใหม่เกิดจากสิ่งที่ได้รับในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องจากการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้สร้างสรรค์ได้รับความรู้จากการแก้ปัญหาในการออกแบบรูปทรง เช่น การหาโครงสร้างที่ไม่ลงตัว หรือรูปทรงที่ซ้ำซาก แม้กระทั่งรูปทรงที่มีความขัดแย้งกัน โดยการศึกษาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบงานศิลปะที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หรือสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และวัสดุแวดล้อมมาเป็นมูลฐานในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ปรับเปลี่ยนวัสดุที่นำมาใช้เพื่อสร้างให้เกิดรูปทรงใหม่ๆ ที่แปลกตา เพื่อเป้าหมายของการถ่ายทอดผลงานสร้างสรรค์อย่างสมบูรณ์ ทั้งรูปแบบและเทคนิคที่เหมาะสม ตามแนวคิด และส่งผลให้เกิดองค์ความรู้ การรับรู้และความเข้าใจแก่สาธารณชนในเชิงความหมายที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานอีกด้วย

บทที่ 5

บทสรุป

จากการสร้างสรรค์ผลงานชุด “จินตภาพจากเศษวัสดุ” ของผู้สร้างสรรค์ เป็นการทำงานจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทฤษฎีจากภาคส่วน และการรับรู้จากประสบการณ์ของตนเองจนเข้าถึงที่มาของแนวคิด อันเกิดจากสภาวะแวดล้อมในปัจจุบันของธรรมชาติและสังคม เศษวัสดุเหลือใช้ในบริบทสังคมการดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 และศึกษาข้อเท็จจริงที่พบเห็น ทั้งสื่ออื่น ๆ ภาพถ่าย จากสื่อออนไลน์ ฯลฯ เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหากระบวนการและเทคนิคที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์และการเลือกใช้วัสดุอย่างเหมาะสมกับการสร้างสรรค์ โดยการร่างภาพต้นแบบผลงาน เพื่อให้เห็นภาพเสมือนทางความคิดอันเป็นช่องทางในการสร้างสรรค์ได้อย่างรวดเร็วและสมบูรณ์

ผลจากการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้ ทำให้เกิดผลงานทางด้านศิลปกรรมขึ้น เป็นการแสดงออกในรูปแบบที่เป็นนามธรรมในลักษณะกระบวนการ ประติมากรรมสื่อผสม หรือ สื่อประสม 3 มิติ จำนวนทั้งหมด 6 ชิ้นงาน ซึ่งผลที่ได้จากการสร้างสรรค์ดังกล่าว คือ ผลงานที่มีเนื้อหาสาระที่แสดงถึงความสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตในรูปลักษณะอื่น ๆ สังคมและสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ โดยผ่านสื่อเศษวัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ เป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดรูปทรงและโครงสร้างตามแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ ผ่านขบวนการสร้างสรรค์เทคนิควิธีการตามหลักเกณฑ์การใช้ทัศนธาตุทางศิลปะและการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างคุณค่าทางสุนทรียภาพทางความงามให้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์

อภิปรายผลการสร้างสรรค์

จากการสร้างสรรค์ศิลปะผลงานประติมากรรมสื่อผสม ชุด จินตภาพจากเศษวัสดุ ผู้สร้างสรรค์มุ่งหวังให้ผลงานชุดนี้เป็นสิ่งกลมกลืนทางจิตใจ และเป็นวิถีให้ศิลปะกับสังคมพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นจากสภาพแวดล้อม และสังคมที่มุ่งเน้นผลผลิตจนลืมชีวิตและการดำรงอยู่ ส่งเสริมให้สังคมหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อม เปิดมุมมองเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนการทำ “Upcycle” ซึ่งเป็นวิธีการที่ครอบคลุมทั้งการ “Reuse” และ “Recycle” จัดการปัญหาเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากภาคการผลิตที่มีปริมาณสูง และยังใช้วิธีการจัดการขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน โดยใช้วิธีคิดอย่างสร้างสรรค์และการ

ออกแบบเพื่อแปลงสภาพเศษวัสดุเหลือใช้เหล่านี้ สรรสร้างเป็นผลงานศิลปะที่มีสุนทรียะในเชิงสัญลักษณ์ของรูปทรงที่มีความหมายแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับธรรมชาติและสังคมในการอยู่ร่วมกันของสภาวะแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนในปัจจุบัน

จากการศึกษาค้นคว้ากระบวนการสร้างสรรค์งานและขั้นตอนอย่างเป็นระบบของผู้สร้างสรรค์ ทำให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ในการสร้างสรรค์ผลงาน การจัดระบบทางความคิด การดำเนินงานที่เป็นขั้นตอนและการแก้ปัญหาด้านกรสร้างรูปแบบ รวมไปถึงการสร้างเทคนิควิธีการใหม่ๆ จนเกิดเป็นลักษณะเทคนิคเฉพาะตน ทำให้เกิดการขับเคลื่อนของแนวคิดและการพัฒนาทางเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป อีกทั้งสามารถนำผลงานในการพัฒนานั้น ไปถ่ายทอดให้ความรู้ในเชิงบูรณาการกับการเรียนการสอนกับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์เป็นประสบการณ์จากการได้เห็นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน รวมไปถึงให้เห็นคุณค่าในการพัฒนาตนเอง ให้เป็นคนคิดอย่างมีระบบแบบแผนละเอียดรอบคอบ มีสมาธิจดจ่อกับการทำงานศิลปะหรือการทำงานในรูปแบบอื่น ๆ เคารพกติกา รักษากฎเกณฑ์ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปันเอาใจใส่และมีพฤติกรรมที่ดีงาม ก่อให้เกิดมิตรภาพและสร้างความสามัคคีที่ดีงามต่อกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาศาสตร์แห่งความงามด้านศิลปะให้เข้าใจและสามารถถ่ายทอดเป็นองค์ความรู้ให้เป็นประโยชน์การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ต่อไปได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยเวลาและประสบการณ์การทำงานศิลปะจะสร้างการเรียนรู้ให้เกิดคุณค่าการรับรู้ ความเข้าใจ เป็นผลลัพธ์ต่อการพัฒนาศักยภาพการทำงานศิลปะ ให้เกิดคุณค่ามีประสิทธิภาพต่อการดำรงชีวิตอย่างมีสุนทรียภาพต่อไปได้

ผู้สร้างสรรค์คาดหวังว่า ผู้ที่สร้างผลงานศิลปะนั้น ควรมีความเข้าใจชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมของตนเองหรือประเด็นที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษาให้เป็นอย่างดี ศึกษาและทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะสร้างผลงาน เพื่อสื่อสารต่อสังคมหรืออาจจะกล่าวได้ว่า ควรศึกษาในเรื่องที่จะถ่ายทอดให้ชัดเจน เพื่อให้ความรู้และมีคุณภาพทางความคิด จินตนาการ และให้แง่คิดต่อบุคคลอื่น

ส่วนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้น การทดลอง คิดค้นสิ่งใหม่ ในการทำงาน เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งหวังว่าต่อไปในภายภาคหน้าคงได้พบงานศิลปะที่ตื่นตาตื่นใจต่อไป

บรรณานุกรม

- ชลูด นิ่มเสมอ. **องค์ประกอบของศิลปะ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2539.
- เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ. **องค์ประกอบศิลป์ 1**. กรุงเทพฯ : บริษัทเฟื่องฟ้า พรินต์ติ้งจำกัด, 2542.
- นฤพนธ์ บูรณะบัญญัติ. (2562) การศึกษาและพัฒนางานประติมากรรมรูปทรงและโครงสร้างใน **ธรรมชาติ**. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- นฤพนธ์ บูรณะบัญญัติ. (2551). ประติมากรรมสื่อผสม.วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, 3(3), 48-51.
- ราชบัณฑิต. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2552. ศิลปะนามธรรม. เข้าถึงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki.com>.
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม ,[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/supichasrasriwatpa/pa/> (วันที่สืบค้น 30 มกราคม 2564)
- สิงห์ อินทรชูโต. **UPCYCLING : พัฒนาเศษวัสดุอย่างสร้างสรรค์**. สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2556.
- สุชาติ เกาทอง. **หลักการทัศนศิลป์**. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์ จำกัด, 2539.
- Pablo Picasso 1912 , [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.pablo-ruiz-picasso.net/year-1912.php> (วันที่สืบค้น 30 มกราคม 2564)

ประวัติผู้สร้างสรรค์

- ชื่อ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤพนธ์ บุรณะบัญญัติ
- สถานที่ทำงาน** - ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ปัจจุบัน** - อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาประติมากรรมและอาจารย์ผู้สอนสาขา
ประติมากรรม ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- Email :** narupon_b@rmutt.ac.th
- ประวัติการศึกษา**
- 2538-40 - ศิลปมหาบัณฑิต สาขาประติมากรรม คณะจิตรกรรม ฯ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2532-37 - ศิลปบัณฑิต สาขาประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2529-31 - สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนครราชสีมา
- เกียรติประวัติ**
- 2551 - ร่วมสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม กับริ่องศาสตราจารย์เข็มรัตน์ กองสุข “โครงการ
ประติมากรรม กับสิ่งแวดล้อม” ติดตั้ง ณ พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์กลางแจ้ง
คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี
- 2546 - ร่วมสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม “ สีศิลปกรรม ” ดร. กมล ทัศนัญ
ชลี ณ ลานประติมากรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

- 2539 - ภาพผลงานลงหนังสือ ศิลปะรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 9 เนื่องในมหามงคลสมัยฉลอง
สิริราชสมบัติครบ 5 ปีภาพผลงานลงหนังสือ ศิลปกรรมไทย 2000 – 2002
- ภาพผลงานลงหนังสือ 5 ทศวรรษ ศิลปกรรมแห่งชาติ
- 2537 - รางวัลเรียนดีประเภทเรียนดี ประจำปีของคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- รางวัลเกียรติคุณอันดับ 2 เหรียญเงิน ประเภทสื่อประสม การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ 40
- รางวัลพิเศษ นิทรรศการศิลปกรรม “นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต” ของบริษัทโตชิบา ครั้งที่ 6
- 2536 - รางวัลชมเชยการประกวดประติมากรรมของเยาวชน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ ครั้งที่ 2

ประสบการณ์สอน

- อาจารย์พิเศษ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปี พ.ศ. 2550-2555.
- อาจารย์พิเศษ คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี พ.ศ.2549-2552.
- อาจารย์พิเศษ คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปี พ.ศ. 2547-2548.
- อาจารย์พิเศษ คณะอุตสาหกรรมศึกษา โปรแกรมวิชา เครื่องปั้นดินเผา สถาบันราชภัฏพระนคร
ปี พ.ศ.2540-2542.
- อาจารย์พิเศษ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ปี พ.ศ. 2539-2540.

ประสบการณ์การทำงานด้านวิชาการ

- วิทยากรโครงการพัฒนาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต คณะศิลปกรรมและออกแบบ
อุตสาหกรรม(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563) กิจกรรมที่ 2 การจัดวิพากษ์หลักสูตร ปี พ.ศ. 2562.
- คณะกรรมการตัดสินการจัดการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ปีการศึกษา 2562 ระดับเขตพื้นที่
จังหวัดปทุมธานี กลุ่มที่ 1 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี
- รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี ปี พ.ศ.2558-2561.
- คณะกรรมการรอบคัดเลือกสาขาศิลปะ ๓ มิติ รางวัลศิลปะเพื่อเยาวชนไทยมูลนิธิซิเมนต์ไทยปี พ.ศ.
2549,2552,2553,2556,2558,2561.

- ประธานหลักสูตรและอาจารย์ประจำสาขาประติมากรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี พ.ศ. 2554-2557.
- คณะกรรมการตัดสินการแข่งขันกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุงปี พ.ศ. 2555,2561.
- คณะกรรมการวิพากษ์หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตและหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต คณะศิลปกรรมและการออกแบบอุตสาหกรรม พ.ศ. 2558. 16-17 มิถุนายน 2557 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- คณะกรรมการจัดทำคุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ปี พ.ศ. 2552-2555.
- คณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายใน(SAR) ระดับภาควิชา/สาขาวิชาประจำปีการศึกษา 2553-2555.
- คณะกรรมการการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยประจำปีการศึกษา 2555.
- คณะกรรมการ โครงการปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมครั้งที่ 1-7 ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในปี พ.ศ. 2548-2554.
- คณะกรรมการตัดสินการแข่งขันทักษะวิชาการทางศิลปะ โรงเรียนหนองเสือวิทยาคมปี พ.ศ.2552.
- วิทยากรพิเศษบรรยายและปฏิบัติเรื่อง การสร้างงานสามมิติด้วยกระดาษให้กับนักศึกษาของการศึกษานอกโรงเรียน(ก.ศ.น.)ในปี พ.ศ.2552.

ผลงานวิชาการ

- เอกสารประกอบผลงานงานสร้างสรรค์ ชุด รูปทรงในโครงสร้างของธรรมชาติปี พ.ศ.2552.
- เอกสารประกอบการสอนวิชา ศิลปะเบื้องต้น ในปี พ.ศ.2551.
- ตำรา เรื่อง ประติมากรรม 3 ในปี พ.ศ.2551.

บทความวิชาการ

- ประติมากรรมสื่อผสม (2552) วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราชฉบับที่ 3 ปีที่ 3, 2552.
- ศิลปะแนวสื่อผสม (2544) สุจิตร์นิทรรศการ กลุ่มประติมา สาขาวิชาประติมากรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2563 -ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการการสร้างสรรค์ศิลป์ร่วมสมัย “ศิลป์อีสาน” 18-27 กันยายน 2563 ณ ห้องปฏิบัติการ 2 หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร
- ร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนสู่การเป็นเมืองแห่งศิลปะ (จังหวัดนครราชสีมา) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ (การสร้างสรรค์ผลงานศิลป์ร่วมสมัย “ศิลป์อีสาน”)
- 2562 -ร่วมแสดงผลงาน โครงการปฏิบัติการทางทัศนศิลป์และนิทรรศการนานาชาติ 2562 คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มทร.อีสาน จ.นครราชสีมา
- 2561 -ร่วมแสดงผลงาน โครงการปฏิบัติการทางทัศนศิลป์และนิทรรศการนานาชาติ 2561 คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มทร.ล้านนา จ.เชียงใหม่
- 2560 -ร่วมแสดงผลงาน “REFORM” ณ Prince Street Gallery, New York , USA , August 1 – 19 2017.
- 2559 -ร่วมแสดงผลงาน “Spirit of Thai” ณ @ Black Gallery Melbourne, Australia 24 June – 5 June 2016.
- 2558 -ร่วมแสดงผลงาน โครงการปฏิบัติการทางทัศนศิลป์และนิทรรศการนานาชาติ 2015 คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มทร.อีสาน จ.นครราชสีมา
- 2557 -ได้รับเชิญเข้าร่วมโครงการสัมมนาและปฏิบัติการทัศนศิลป์ระดับชาติ ณ คณะศิลปกรรมและออกแบบอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- 2556 -ร่วมแสดงนิทรรศการ TRACES OF THOUGHT ครั้งที่ 2 ณ กงสุลไทยประจำนครลอสแอนเจลิส ประเทศสหรัฐอเมริกา
- 2555 -ร่วมแสดงนิทรรศการ TRACES OF THOUGHT ณ V64 แกลเลอรี
- ได้รับเชิญเข้าร่วมโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการศิลปกรรม ณ มหาวิทยาลัยราชชมงคลอีสาน
- 2554 -ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหก ” ครั้งที่11 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
- 2553 -ร่วมแสดงนิทรรศการโครงการ”Artist and Designer’s Creation” ณ ห้องอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะของ11มหาวิทยาลัยจาก ไทยและเวียดนาม
- 2552 -ร่วมแสดงนิทรรศการมหกรรมศิลปะสีน้ำซีคอนสแควร์ ณ อาร์ต สแควร์ ชั้น3 ศูนย์การค้าซีคอนสแควร์

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะเครื่องปั้นดินเผา เชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ ดร.กมล ทัศนาญชลี ในวาระอายุครบ 65 ปี ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
 - ร่วมแสดงนิทรรศการโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการศิลปกรรมแก้ว ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร คณะ จิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
 - การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 55
- 2551 -ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ การอบรมเชิงปฏิบัติการระยะสั้นทางศิลปะแก่บุคคลทั่วไป “การวาดภาพสีน้ำ” ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ร่วมสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม กับรองศาสตราจารย์เข็มรัตน์ กองสุข “โครงการประติมากรรมกับ สิ่งแวดล้อม” ติดตั้ง ณ พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์กลางแจ้ง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี
 - ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะ Contemporary Art Exhibition ณ หอศิลป์ เอ็มเจริญ
- 2550 -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคลองหก ครั้งที่ 10 ณ หอศิลป์เขเว่นรังสรรค์
- ร่วมแสดงนิทรรศการผลงานการปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของศิลปิน และคณาจารย์สอนศิลปะในระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี
- 2549 -work shop ผลงานประติมากรรม (Mix Media) ณ ประเทศเม็กซิโก & สหรัฐอเมริกา
- ร่วมแสดงนิทรรศการ มหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ณ ศูนย์สรรพสินค้าซีคอนสแควร์
 - ร่วมแสดงนิทรรศการ มหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ณ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2548 -ร่วมแสดงนิทรรศการผลงานอาจารย์ คณะศิลปกรรม ครั้งที่ 9 ณ หอศิลป์กรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี
- ร่วมแสดงนิทรรศการ มหกรรมศิลปะเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงพระเจริญพระชนมายุ 50 พรรษา ณ มิวเซียมฮอลล์ พิพิธภัณฑ์ธนาคารไทย ธนาคารไทยพาณิชย์, สำนักงานใหญ่

- ร่วมแสดงนิทรรศการ ศิลปกรรมวิชาการ โครงการปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปกรรมนานาชาติ ณ หอศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- 2547 -ร่วมแสดงนิทรรศการมหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษามหาราชินี ณ ศูนย์สรรพสินค้าซีคอนสแควร์
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะ “ เวียงจันทร์ เวียงใจ ” ณ ศูนย์วัฒนธรรม โบราณคดีและ วิจารณ์ศิลป์
- ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ “ ดอกไม้และทิวทัศน์ ” ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ค รังสิต
- ร่วมแสดงนิทรรศการมหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษามหาราชินี ณ หอศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2546 -ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มประติมา ” ครั้งที่ 5 ณ ศูนย์การค้าฟิวเจอร์ พาร์ค รังสิต
- ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหอศิลป์ ” ณ หอศิลปกรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- ร่วมแสดงนิทรรศการ ศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ณ ศูนย์วัฒนธรรมหอศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ร่วมแสดงนิทรรศการ มหกรรมศิลปะเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงพระเจริญพระชนมายุ ๔๘ พรรษา ณ ศูนย์สรรพสินค้าซีคอนสแควร์
- ร่วมแสดงนิทรรศการมหกรรมประติมากรรมขนาดเล็ก 2546 ในวาระครบรอบ 20 ปี ของสมาคมประติมากรไทย ณ ศูนย์การค้าเดอะสลิม แกลเลอรี ถนนสีลม
- ร่วมแสดงนิทรรศการผลงานคณาจารย์ คณะศิลปกรรม ณ หอศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมในหีบห่อ โครงการศิลปกรรมไทยครั้งที่ 4 ในวาระครบ 60 ปี มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ ศูนย์การค้าเดอะสลิม แกลเลอรี ถนนสีลม
- การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 49
- ร่วมสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมกับสิ่งแวดล้อม “ สีศิลปกรรม ” ดร. กมล ทัศนัญชลี ณ ลานประติมากรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2545 -ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหก ” ครั้งที่ 7 ณ ศูนย์สรรพสินค้าริเวอร์ซิตี้
- ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหอศิลป์ ” คณะศิลปกรรม ณ โรงแรมสยามซิตี
- ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มประติมา ” ครั้งที่ 4
- ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ Mini Sculpture ครั้งที่ 5 ณ วิทยบริการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- ร่วมแสดงนิทรรศการ ผลงานคณาจารย์ คณะศิลปกรรม ณ หอศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 48

- 2544 -ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหก ” ครั้งที่ 6 ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ
สาขาสะพานผ่านฟ้า
-ร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มหก ” ณ หอศิลปกรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
-ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการ “ กลุ่มสอนศิลป์ ” ณ เซ็นทรัล ลาดพร้าว
-เขียนบทความลงสูจิบัตร นิทรรศการ “ กลุ่มประติมา ” ครั้งที่ 3 ของนักศึกษา สาขาวิชาประติมากรรม
คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2543 -ร่วมแสดงผลงานร้อยปีสมเด็จพระเจ้า ๓ หอศิลปกรรม คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
-ร่วมแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี ณ ห้างสรรพสินค้า
เซ็นทรัลชิดลม
- 2540 -ร่วมแสดงผลงานศิลปะ “ในงานมหกรรมดนตรีนานาชาติ ” ณ ห้องประชุม ชั้น 2 อาคารวิจัย และ
การศึกษาต่อเนื่อง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
-ได้รับเชิญแสดงนิทรรศการศิลปกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- 2539 -การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 42
-ได้รับเชิญร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
-ภาพผลงานลงหนังสือศิลปะรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 9 เนื่องในมหามงคลสมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี
-ภาพผลงานลงหนังสือ ศิลปกรรมไทย 2000 – 2002
-ภาพผลงานลงหนังสือ 5 ทศวรรษ ศิลปกรรมแห่งชาติ
- 2538 -การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 41
- 2537 -การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 40
-ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม “ นำสิ่งที่ดีสู่ชีวิต ” ของบริษัท โตชิบา ครั้งที่ 6
-ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย
- 2536 -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะกับสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 2 ณ คณะวิจิตรศิลป์ ณ หอศิลป์แห่งชาติกรุงเทพฯ
-ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปะวัดและสุสาน ครั้งที่ 1 ณ วัดสวนดอก เชียงใหม่
-การประกวดประติมากรรมของเยาวชนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
ครั้งที่ 2
-ร่วมแสดงงานนิทรรศการศิลปะวัดและสุสาน ครั้งที่ 2 ณ วัดอุโมงค์ เชียงใหม่
-ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการ “ เชียงใหม่จัดวางสังคม ” เชียงใหม่
-แสดงผลงานศิลปนิพนธ์ ณ CHIANG INN PLAZA เชียงใหม่
-ร่วมแสดงนิทรรศการ “ LINES TO FORMS ” ณ DIALOGUE GALLERY

- ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของธนาคารกสิกรไทย
- ร่วมแสดงนิทรรศการ “REBIRTH OF THINGS” ณ IDEAL ART
- 2535 -ร่วมแสดงผลงานศิลปะนิทัศน์ ครั้งที่ 3 คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ร่วมแสดงผลงานศิลปะภาพพิมพ์ ณ หอสมุดแห่งชาติ รัชมิ่งคลาภิเษก เชียงใหม่
- ร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการศิลปะกับสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 1 เชียงใหม่
- 2533 -ร่วมแสดงผลงานศิลปะนิทัศน์ ครั้งที่ 2 คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ร่วมแสดงผลงานศิลปะจิตรกรรมสัมพันธ์ ครั้งที่ 1
- 2532 -ร่วมแสดงผลงานศิลปะนิทัศน์ ครั้งที่ 1 คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2531 -ร่วมแสดงผลงานการพิมพ์ ครั้งที่ 1 นครราชสีมา

